नागपुर, अकोला, अमरावती, खामगांव, यवतमाळ, वर्धा, गडचिरोली, वाशीम, भंडारा, गोंदिया, मुंबई, पालघर (ठाणे), नाशिक आणि चंद्रपूर महासागर

महासागर

Epaper: www.epaper.dainikmahasagar.in nagpurpost@gmail.com / mahasagarngp@gmail.com

* वर्ष ५५ * अंक १६४ * * नागपूर * रविवार, दिनांक १४ सप्टेंबर २०२५ पुरवणीसह पाने ८ किमत रू. २/-+ वितरण खर्च रू. १ = एकुण ३ रू.) * विशेष ऑफर : महासागर + नागपूर पोस्ट = ४ रु. फक्त

सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्देश म्हणजे हस्तक्षेप

■ **वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. १३ :**
निवडणूक आयोगाने सर्वोच्च न्यायालयात एक प्रतिज्ञापत्र दाखल केले. ज्यामध्ये म्हटले आहे की, देशभरात वेळोवेळी विशेष सघन पुनरावृत्ती करणे हा त्यांचा विशेषाधिकार आहे. जर न्यायालयाने यासाठी आदेश दिला तर तो अधिकारात हस्तक्षेप ठरेल.

आयोगाने म्हटले आहे की, संविधानाच्या कलम ३२४ नुसार, मतदार यादी तयार करणे आणि त्यात वेळोवेळी बदल करणे हा फक्त निवडणूक आयोगाचा अधिकार आहे. हे काम इतर कोणत्याही संस्थेला किंवा न्यायालयाला देता येणार नाही. आम्ही आमची जबाबदारी समजून घेतो आणि मतदार यादी पारदर्शक ठेवण्यासाठी सतत काम करतो.

दुर्लक्षित मिझोरम आघाडीवर!

दोन वर्षानंतर प्रधानमंत्री मिझोरममध्ये : ऐझॉल ते दिल्लीला जोडणाऱ्या बैराबी-सैरंग रेल्वे मार्गाचे उद्घाटन

■ **वृत्तसंस्था, ऐझॉल, दि. १३ :**
पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आजपासून २ दिवसांच्या ईशान्य दौऱ्यावर आहेत. पंतप्रधान सकाळी ९.१० वाजता ऐझॉलमधील लेंगपुई विमानतळावर उतरले, परंतु खराब हवामानामुळे ऐझॉल शहरात जाऊ शकले नाहीत.

त्यांनी विमानतळावरूनच बैराबी-सैरंग रेल्वे मार्गासह ९००० कोटी रुपयांच्या प्रकल्पाची पायाभरणी आणि उद्घाटन केले, जे ऐझॉलला पहिल्यांदाच रेल्वे नेटवर्कने देशाच्या इतर भागांशी जोडेल.

पंतप्रधान त्यांच्या भाषणात म्हणाले, बऱ्याच काळापासून आपल्या देशातील काही राजकीय पक्ष व्होट बँकेचे राजकारण करत आहेत. मिझोरमकडे कोणी दुर्लक्ष केले, पण आज मिझोरम आघाडीवर आहे. मिझोरामची आपल्या धोरणात आणि आर्थिक कॉरिडॉरमध्ये मोठी भूमिका आहे. मिझोरमच्या लोकांनी नेहमीच योगदान दिले आहे, नेहमीच प्रेरणा दिली आहे. आज मिझोरम देशाच्या विकास प्रवासात महत्त्वाची भूमिका बजावत आहे.

आजपासून, ऐझॉल देखील देशाच्या रेल्वे नकाशावर येईल, असे सांगत पीएम मोदी म्हणाले, मला रेल्वे मार्गाचे उद्घाटन करण्याची संधी मिळाली.

अनेक आव्हानांवर मात करून या रेल्वे मागार्चे स्वप्न साकार झाले आहे. आमच्या अभियंत्यांच्या क्षमतेने ते प्रत्यक्षात आणले.

इम्फाळमधील कार्यक्रमाला संबोधित करताना पंतप्रधान मोदी म्हणाले, मणिपूरला हजारो वर्षांचा समृद्ध वारसा आहे. येथे होणारी कोणतीही हिंसा दुर्दैवी आहे. आपल्याला मणिपूरला शांतता आणि विकासाच्या मार्गावर घेऊन जायचे आहे.

तत्पूर्वी, पंतप्रधानांनी हिंसाचाराच्या काळात सर्वाधिक हिंसाचारग्रस्त जिल्हा असलेल्या चुराचंदपूरमध्ये रोड शो आणि जाहीर सभा घेतली. ते म्हणाले, 'मी सर्व संघटनांना शांततेच्या मार्गावर पुढे जाण्याचे आवाहन करतो. मी वचन देतो, मी तुमच्यासोबत आहे.'

पंतप्रधानांनी इम्फाळमध्ये १,२०० कोटी रुपयांच्या आणि चुराचंदपूरमध्ये ७,३०० कोटी रुपयांच्या विकास प्रकल्पांची पायाभरणी केली. त्यांनी चुराचंदपूर येथील मदत शिबिरात हिंसाचारग्रस्तांना भेट दिली. इम्फाळमधील कार्यक्रमस्थळी त्यांनी हिंसाचारग्रस्तांशी संवाद साधला.

पंतप्रधान म्हणाले, ऑपरेशन सिंदूरमध्ये भारताच्या सैन्याच्या ताकदीची जगाने कबुली दिली. आपल्या सैन्याने इतका कहर केला की पाकिस्तान मदतीसाठी ओरडू लागला. यात मणिपूरचाही मोठा वाटा आहे. २०१४ मध्ये मी म्हटले होते की, मणिपूरच्या संस्कृतीशिवाय भारताची संस्कृती अपूर्ण आहे आणि भारताचे खेळ त्याच्या खेळाडूंशिवाय अपूर्ण आहेत.

मोदी म्हणाले, मणिपूरच्या खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्यासाठी ऑलिंपियन पार्क बांधण्यात आला आहे. येथील लोकांच्या हिताचे रक्षण करण्यासाठी, शांतता राखण्यासाठी आणि लोकांचे जीवन रुळावर आणण्यासाठी सरकारने विस्थापित लोकांसाठी ७००० घरे बांधणी प्रकल्पाला मंजुरी दिली आहे.

मणिपूरमध्ये पायाभूत सुविधांच्या विकासाचे एक नवीन युग सुरू झाले आहे. राष्ट्रीय महामार्गासह रस्ते बांधणीचा वेग अनेक पटींनी वाढला आहे याचा मला आनंद आहे. गावांना रस्त्यांनी जोडण्यासाठीही प्रयत्न सुरू आहेत.

दरम्यान, इम्फाळमध्ये शनिवारी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या कार्यक्रमस्थळाजवळ काँग्रेस आणि मणिपूर पीपल्स पार्टी (एमपीपी) च्या युवा संघटनांच्या कार्यकर्त्यांनी निदर्शने केली. युवकांनी पंतप्रधानांच्या भेटीला विरोध केला आणि त्याला राजकीय डावपेच म्हटले.

गणेश विसर्जन मिरवणुकीत घुसला ट्रक

९ ठार : २० जखमी

■ **वृत्तसंस्था, बंगळुरू, दि. १३ :**
कर्नाटकातील हसन जिल्ह्यात शुक्रवारी रात्री गणेश विसर्जन मिरवणुकीत सहभागी झालेल्या लोकांना एका ट्रकने चिरडले. यात ९ जणांचा मृत्यू झाला, तर २० जण जखमी झाले. ही घटना मोसाले होसाहल्ली गावात रात्री घडली.

माहितीनुसार, मृतांमध्ये बहुतेक तरुण मुले आहेत. जखमींना रुग्णालयात दाखल करण्यात आले आहे. प्रत्यक्षदर्शींनी सांगितले की, ट्रक अर्कलगुडूहून येत होता. मिरवणुकीजवळ पोहोचताच ट्रकचा ताबा सुटला आणि तो गर्दीवर आदळला, लोक ट्रकच्या चाकाखाली आले. गणेश विसर्जन मिरवणूक काढली जात होती, मिरवणुकीत सहभागी लोक डीजेवर नाचत होते, त्यावेळी एका ट्रकने गर्दीत घुसून लोकांना चिरडले.

केंद्रीय मंत्री एचडी कुमारस्वामी यांनी अपघाताबद्दल दुःख व्यक्त केले आणि म्हटले की, गणपती मिरवणुकीत सहभागी असलेल्या भाविकांना ट्रकने चिरडून जीव गमावल्याबद्दल मला खूप दुःख झाले आहे. ही अत्यंत दुःखद घटना असून, जखमींच्या लवकर पुनर्प्राप्तीसाठी प्रार्थना देखील केली.

हवाई दलाला हवेत ११४ राफेल

२ लाख कोटी रूपयांचा सर्वात मोठा करार शक्य

■ **वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. १३ :**
भारतीय हवाई दलाला ११४ 'मेड इन इंडिया' राफेल लढाऊ विमानांची आवश्यकता आहे. यासाठी लष्कराने संरक्षण मंत्रालयाकडे प्रस्ताव पाठवला आहे.

ही विमाने फ्रेंच कंपनी डसॉल्ट एव्हिएशन आणि भारतीय एरोस्पेस कंपन्या संयुक्तपणे तयार करतील. 'मेड इन इंडिया' राफेलमधील ६०% घटक स्वदेशी असतील.

ऑपरेशन सिंदूरमध्ये पाकिस्तानविरुद्ध राफेलच्या कामगिरीनंतर लगेचच हा निर्णय घेण्यात आला आहे. या प्रस्तावाची अंदाजे किंमत २ लाख कोटी रुपयांपेक्षा जास्त आहे.

संरक्षण अधिकाऱ्यांनी एएनआयला सांगितले की, भारतीय हवाई दलाकडून काही दिवसांपूर्वी संरक्षण मंत्रालयाला केस स्टेटमेंट (एसओसी) किंवा प्रस्ताव प्राप्त झाला आहे. संरक्षण आणि वित्त यासह इतर विभाग त्यावर विचार करत आहेत. विचारविनिमयानंतर, हा प्रस्ताव संरक्षण खरेदी मंडळ आणि नंतर संरक्षण अधिग्रहण परिषदेकडे पाठवला जाईल. जर फ्रान्ससोबतचा हा करार अंतिम झाला तर तो भारत सरकारचा आतापर्यंतचा सर्वात मोठा संरक्षण करार असेल.

भारतीय लष्कराकडे १७६ राफेल विमाने असतील

११४ राफेल विमानांचा करार पूर्ण झाल्यानंतर, भारतीय लष्कराच्या ताफ्यात राफेल विमानांची संख्या १७६ पर्यंत वाढेल. तथापि, यासाठी काही वेळ लागू शकतो.

भारतीय हवाई दलाने आधीच ३६ राफेल विमाने समाविष्ट केली आहेत आणि भारतीय नौदलाने २६ राफेल मरीन विमानांची ऑर्डर दिली आहे.

जूनमध्ये भारत आणि फ्रान्समध्ये २६ राफेल सागरी विमानांसाठी करार झाला होता. या करारानुसार, भारत फ्रान्सकडून २२ सिंगल सीटर विमाने आणि ४ डबल सीटर विमाने खरेदी करेल.

ही विमाने अणुबॉम्ब डागण्याच्या क्षमतेने सुसज्ज असतील. वृत्तानुसार, फ्रान्ससोबत हा करार सुमारे ६३,००० कोटी रुपयांना केला जात आहे. या विमानांची डिलिव्हरी २०२८-२९ मध्ये सुरू होईल आणि सर्व विमाने २०३१-३२ पर्यंत भारतात पोहोचतील.

एक कोटीची ईनामी नक्षल नेता

पद्मावती उर्फ सुजाताचे आत्मसमर्पण

■ **महासागर प्रतिनिधी**
गडचिरोली, दि. १३ :
२०१० च्या दशकातला सशस्त्र नक्षल चळवळीचा सर्वोच्च नेता दिवंगत माल्लोजुला कोटेश्वर राव उर्फ किशनजी याची पत्नी पोथुला पद्मावती उर्फ सुजाताने (६२) तेलंगणा पोलिसांपुढे आत्मसमर्पण केले.

तेलंगणातील जोगुलांबा गाडवाल जिल्ह्यातील पेंचकलपेठ येथील रहिवासी असलेल्या सुजाताकडे नक्षल्यांच्या केंद्रीय समितीची सदस्य, दक्षिण विभागाचे सचिवपद व दंडकारण्य विभागाच्या जनताना सरकारचा प्रभार होता. ४३ वर्षांपासून नक्षलसंघटनेत सक्रिय सुजातावर विविध राज्यात दोन कोटीहून अधिक बक्षीस होते.

सुजाताचे आधीचे छायाचित्र, आता उतारवयातील फोटो

शेतकरी कुटुंबात जन्म झालेल्या सुजाताचे वडील पोस्टमन होते. चार भावंडांपैकी एक भाऊ हा १९८२ साली नक्षल चळवळीत सहभागी झाला. सोबतच तीन चुलत भावंड देखील नक्षल चळवळीत महत्त्वाच्या पदावर कार्यरत होते. त्यामुळे प्रभावित झालेल्या सुजाताने बारावीत असतानाच नक्षल चळवळीत जाण्याचा निर्णय घेतला.

सुरवातीला ग्रामप्रचारक, नाट्य मंडळीत काम करणाऱ्या सुजाताने १९८४ साली जहाल नक्षल नेता कोटेश्वर राव उर्फ किशनजी सोबत लग्नगाठ बांधली. त्यांना एक मुलगी आहे. त्यानंतर दोघांनाही १९८७ रोजी दंडकारण्य फॉरेस्ट कमिटी गडचिरोलीत पाठविण्यात आले.

मुलीला नातेवाईकांकडे सुपूर्द करून दोघेही हिंसक चळवळीत सक्रिय झाले. १९८८ ते ८९ दरम्यान सुजाताने गडचिरोलीतील पेरमिली आणि एटापल्ली दलममध्ये उप कमांडर म्हणून काम केले. १९९६ साली तिला देवरी दलम कमांडर बनविण्यात आले.

१९९७ ते ९९ दरम्यान दक्षिण बस्तर विभागीय समिती सदस्य पदावर बढती देण्यात आली. त्यानंतर दंडकारण्य विभाग आणि दक्षिण बस्तरमध्ये तिला महत्वाची जबाबदारी देण्यात आली. २००७ मध्ये दंडकारण्य झोनच्या जनताना सरकारचे प्रमुख पद तिच्याकडे सोपविण्यात आले. किशनजीला २००८ साली पश्चिम बंगालची जबाबदारी देण्यात आल्यानंतर २०११ रोजी तो चकमकीत ठार झाला. त्यानंतर सुजाता संघटनेत अधिकच सक्रिय झाली. यामुळे तिला २०२२ साली केंद्रीय समितीवर घेण्यात आले. ती कोया भाषेतून निघणाऱ्या पेथुरी मासिकाची संपादक देखील होती. गेल्या काही काळापासून आजारी असल्याने तिने मुख्य प्रवाहात येण्याचा मार्ग निवडला.

सुजाताला नक्षल चळवळीत महत्त्वाचे स्थान होते. ती सर्वोच्च महिला नेता होती. तिने आपल्या कार्यकाळात अनेक हिंसक घटना घडवून आणल्या. यात ६३ राजकीय व सामान्य नागरिकांसह २०७ जवानांना आपला जीव गमवावा लागला होता. यात प्रामुख्याने ताडमेटला, गादीरास, झिरम घाटी, चिंतागुफा, कोरजगुडा, टेकुलगुडे येथे नक्षल्यांनी केलेल्या हल्ल्यांचा समावेश आहे.

मधल्या काही काळापासून आजारी असल्यामुळे सुजाताने १३ सप्टेंबररोजी आत्मसमर्पणाचा निर्णय घेतल्याचे पोलिसांनी सांगितले आहे. गेल्या वर्षभरात तेलंगणामध्ये ४०४ नक्षलवाद्यांनी आत्मसमर्पण केले आहे.

मुसळधार पावसाचा इशारा

■ **महासागर प्रतिनिधी**
नागपूर, दि. १३ :
बंगालच्या उपसागरावर निर्माण झालेल्या कमी दाबाच्या पट्ट्यामुळे महाराष्ट्रात पुढील काही दिवस पावसाचा जोर वाढणार आहे. हवामान विभागाने दिलेल्या अंदाजानुसार, १४ व १५ सप्टेंबर दरम्यान कोकण-गोवा, मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा आणि विदर्भ या भागांत मुसळधार पावसाचा इशारा देण्यात आला आहे.

विशेषतः १४ आणि १५ सप्टेंबर रोजी कोकण-गोव्यात अतिवृष्टी होण्याचा धोका असून, १५ सप्टेंबर रोजी मध्य महाराष्ट्रातील काही भागांतही अतिवृष्टीची शक्यता आहे. दरम्यान, या मुसळधार पावसामुळे नद्यांची पाणीपातळी वाढण्याचा आणि शहरी भागांत पाणी साचण्याचा धोका हवामान तज्ज्ञांनी वर्तवला आहे.

हवामान विभागाच्या माहितीनुसार, बंगालच्या उपसागराच्या पश्चिम-मध्य आणि शेजारील वायव्य भागात कमी दाबाचा पट्टा तयार झाला आहे. या प्रणालीमुळे ओडिशा, आंध्र प्रदेशासह महाराष्ट्रात दमदार पावसाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. कोकण-गोवा आणि मध्य महाराष्ट्रात १४ व १५ सप्टेंबर रोजी अतिवृष्टी होण्याचा अंदाज आहे, तर मराठवाडा आणि विदर्भात १४ आणि १५ सप्टेंबर या कालावधीत व्यापक पाऊस पडणार आहे.

पाकच्या संपर्कातील दोघांना एटीएस पथकाकडून अटक

■ **महासागर प्रतिनिधी, नागपूर**
पाकिस्तानमधील काही लोकांशी लिंक असल्याच्या टीपवरून दहशतवाद विरोधी पथकाने कामठी येथून दोघांना ताब्यात घेतले आहे. या कारवाईमुळे खळबळ उडाली असून एटीएसच्या पथकाकडून त्यांची कसून चौकशी सूरु आहे. एटीएसच्या नागपूर युनिटने शनिवारी पहाटे ही कारवाई केली.

ताब्यात घेतलेले दोघेही कामठीत मागील बराच काळ वास्तव्यास असून सोशल मीडियाच्या माध्यमातून ते पाकिस्तानातील काही लोकांच्या संपर्कात होते. दोघांवरही भारत विरोधी प्रचार केल्याचा संशय आहे. दोघांनाही मशिदी जवळून ताब्यात घेण्यात आले असून एटीएसकडून गोपनीयता राखली जात असल्याने नावे कळु शकली नाही. ताब्यात घेण्यात आलेला एक आरोपी कामठीतील एका उर्दु शाळेत शिक्षक असल्याचे समजते.

ऑपरेशन सिंदुरच्या वेळी कपील नगर पोलिस ठाण्याच्या हद्दीतील सुनीता जामगडे ही महिला कारगिलमधून एलओसी ओलांडून पाकिस्तानात गेली होती. सुनीता जामगडे तिच्या मुलासह महिलेने मे २०२५ मध्ये कारगिल सीमेवरून नियंत्रण रेषा ओलांडून पाकिस्तानात प्रवेश केला होता, पण काही दिवसांनी तिला भारतीय सुरक्षा दलांनी परत आणले आणि तिच्यावर कायदेशीर कारवाई करण्यात आली. तिला एका ऑनलाइन ओळख झालेल्या धर्मगुरूच्या भेटीसाठी पाकिस्तानात जायचे होते, असे चौकशीत उघड झाले.

मायदेशी परत आणल्यानंतर तिच्यावर भारतीय दंड विधानच्या ऑफिशियल सिक्रेट्स ॲक्ट नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला होता.

मुलूख मैदानी तोफेने सोडली

राज ठाकरेंची साथ

प्रकाश महाजनांचा मनसेला जय महाराष्ट्र

■ **महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :**
मनसेचे ज्येष्ठ नेते तथा प्रवक्ते प्रकाश महाजन यांनी अखेर आपल्या पक्षाला जय महाराष्ट्र केला.

ते पक्षाच्या स्थापनेपासून मनसेत कार्यरत होते. त्यांनी ठाकरे बंधूंच्या मनोमिलनावर अत्यंत स्पष्ट भूमिका घेतली होती. त्यामुळे त्यांनी आज अचानक राजीनामा दिल्यामुळे मनसेत सर्वकाही आलबेल नसल्याची चर्चा सुरू झाली आहे. त्यांचा राजीनामा हा मराठवाड्यातील मनसेसाठी एक धक्का असल्याचेही मानले जात आहे. दरम्यान, मनात कुठेतरी आता थांबले पाहिजे अशी भावना होती. गंगेला बोल लावला तेव्हाच थांबण्याची गरज होती. पहलगामच्या हल्ल्यावेळीही थांबायला हवे होते, असे मत त्यांनी या प्रकरणी अप्रत्यक्षपणे राज ठाकरेंवर निशाणा साधताना व्यक्त केले आहे.

प्रकाश महाजन यांनी पक्षातील अंतर्गत वातावरणावर ताशेरे ओढत आणि अमित ठाकरे यांची माफी मागत आपल्या राजकीय प्रवासाचा नवा अध्याय सुरू करण्याचे संकेत दिले आहेत. महाजन म्हणाले की, कुठेतरी थांबले पाहिजे ही भावना माज्या मनात गेली अनेक दिवस सारखी येत होती. गंगेला बोल लावला तेव्हाच मी थांबायला पाहिजे होते, पहलगामच्या वेळेसच मी थांबायला हवे होते. पण मला वाटलं कुठेतरी सुधारणा होईल असे म्हणत त्यांनी निशाणा साधला आहे.

प्रकाश महाजन म्हणाले की, माझी अपेक्षा अत्यंत कमी आहे. मला कुठल्याही पक्षात राहिलो तरी ना तिकीट, ना पदाची गरज होती. केवळ हिंदुत्त्वाचा विचार जोपासला जावा ही माझी भावना होती.

दोन आरक्षणातील कोणते ठेवणार?

■ **महासागर प्रतिनिधी**
मुंबई, दि.१३ :
मराठा समाजाला देण्यात आलेल्या १० टक्के आरक्षणाबाबत मुंबई उच्च न्यायालयात आज महत्त्वपूर्ण सुनावणी झाली. न्यायमूर्ती रवींद्र घुगे, न्यायमूर्ती एन. जे. जमादार आणि न्यायमूर्ती संदीप मारणे यांच्या न्याय पीठासमोर आरक्षणाच्या समर्थनार्थ आणि विरोधात दाखल झालेल्या याचिकांवर दिवसभर युक्तिवाद झाला. या प्रकरणाची पुढील सुनावणी ४ ऑक्टोबरला होणार आहे.

सुनावणीदरम्यान न्याय पीठाने राज्य सरकारला थेट विचारणा केली की, सध्या मराठा समाजाला दोन प्रकारची आरक्षणे उपलब्ध असल्याचे दिसते. मग सरकारने यापैकी कोणते कायम ठेवायचे याबाबत निर्णय घेतला आहे का? असा प्रश्न उपस्थित झाला. न्यायालयाच्या या थेट प्रश्नामुळे राज्य सरकारच्या भूमिकेकडे सर्वांचे लक्ष वेधले गेले.

सरकारच्या वतीने युक्तिवाद करताना, काही पात्र मराठा समाजातील लोकांना कुणबी प्रमाणपत्र देण्यात येणार असल्याचे सांगण्यात आले. सरकारी वकिलांनी स्पष्ट केले की, हैदराबाद गॅझेटच्या आधारे पात्र मराठा समाजातील व्यक्तींना कुणबी म्हणून नोंदविण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. त्यामुळे अशा लोकांना ओबीसी आरक्षणाचा लाभ घेता येणार आहे.

आरक्षणाचा गुंता वाढला

मराठा समाजाला स्वतंत्रपणे दिलेल्या १० टक्के आरक्षणाव्यतिरिक्त, कुणबी प्रमाणपत्राच्या आधारे त्यांना ओबीसी आरक्षणाचाही मार्ग खुला करण्यात आला आहे. त्यामुळे न्यायालयाने उपस्थित केलेला दोन आरक्षण या मुद्यावरून कायदेशीर आणि सामाजिक वाद वाढण्याची चिन्हे आहेत.

याचिकाकर्त्यांच्या बाजूने मांडण्यात आले की, राज्य सरकारने आरक्षणाचा हा दुहेरी लाभ रोखला नाही, तर इतर मागासवर्गीय समाजांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर असंतोष उसळण्याची शक्यता आहे. सरकारकडून सादर करण्यात आलेल्या भूमिकेत सांगण्यात आले की, राज्यातील कुणबी म्हणून नोंद होऊ शकणाऱ्या पात्र मराठा समाजातील घटकांना तशी प्रमाणपत्रे दिली जातील.

यावर न्यायालयाने निरीक्षण नोंदवले की, एकीकडे तुम्ही मराठ्यांना १० टक्के स्वतंत्र आरक्षण दिले आहे आणि दुसरीकडे त्यांना ओबीसी आरक्षणाचाही मार्ग खुला करून दिला आहे. अशा परिस्थितीत राज्य सरकारने ठोस निर्णय घ्यावा.

मराठा आरक्षणावर उच्च न्यायालयात सुनावणी

आरक्षणासाठी बंजारा समाजाच्या तरुणाची आत्महत्या

बंजारा समाजाला एसटी अर्थात अनुसूचित जमातीचे आरक्षण लागू करण्याच्या मागणीसाठी एका तरुणाने आत्महत्या करून आपली जीवनयात्रा संपवल्याची दुःखद घटना धाराशिव जिल्ह्यात घडली आहे. जालना येथील बंजारा आरक्षण आंदोलनातून परतल्यानंतर या युवकाने हे पाऊल उचलले हे विशेष.

पवन गोपीचंद चव्हाण असे आत्महत्या केलेल्या तरुणाचे नाव आहे. तो धाराशिवच्या उमरगा तालुक्यातील मुरूम लगतच्या नाईकनगर येथील रहिवासी होता. तो शनिवारी सकाळी जिंतूरला जाण्याची तयारी करत होता. पण अचानक सकाळी ११ च्या सुमारास त्याने घरातील बांबूला गळफास लावून आत्महत्या केली. स्थानिकांनी या घटनेची माहिती पोलिसांना दिली. मयताच्या जवळ एक सुसाईड नोट आढळली. या सुसाईड नोटमध्ये पवन चव्हाणने बंजारा समाजाला हैदराबाद गॅझेटिअरमधील नोंदीनुसार अनुसूचित जमातीचे आरक्षण देण्याची मागणी केली होती.

११ लग्न जाहीर करू!

■ **वृत्तसंस्था, बीड, दि. १३ :**
मराठा आंदोलक मनोज जरांगे पाटील यांना ओबीसी नेते लक्ष्मण हाके यांनी थेट आव्हान देत, आंतरजातीय विवाहाचा प्रस्ताव ठेवला आहे. कुणबी प्रमाण पत्राद्वारे तुम्ही ओबीसीमध्ये आला आहात. आता जात-पात राहिली का? त्यामुळे चला, पहिले ११ विवाह जाहीर करू, असे आवाहन त्यांनी केले.

हाके यांनी माजी नेते एन.डी. पाटील यांच्या विधानाचा संदर्भ देत टीका केली. ते म्हणाले, लग्न ठरवायची वेळ आली की आम्ही ९६ कुळी, मराठा, क्षत्रिय; आणि गावच्या सरपंच पदाची निवडणूक आली की आम्ही ओबीसी, मागास. हे स्वर्गीय एन.डी. पाटील बोलायचे, असे म्हणत त्यांनी डिवचले आहे.

३२ टक्के आरक्षणातील

सर्व प्रवर्ग रद्द करा : जरांगे

■ **महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि.१३ :**
मनोज जरांगे पाटलांनी ३२ टक्के आरक्षणातील सर्व प्रवर्ग रद्द करा अशी मागणी केली आहे. जरांगे पाटील

जरांगे पाटील म्हणाले की, कमिशनने मराठा समाज मागास सिद्ध केलेला आहे, हे सगळ्यांनाच माहीत आहे. परंतु जे दहा टक्के आरक्षण दिले आहे, ते ५० टक्क्यांच्या वर आहे. त्यामुळे आम्ही वारंवार सांगत आहे की ५०% च्या वर गेलेले आरक्षण टिकत नाही.

देणारे तेच आहेत आणि घेणारे तेच आहेत, सगळे सरकारचेच लोक आहे. त्यामुळे ओबीसी आरक्षण हक्काचं आहे आणि ते मिळवलं आहे. मराठा धरून ओबीसी लोकसंख्या 60% आहे. बत्तीस टक्के आरक्षणात तुम्ही वेगळे प्रवर्ग केले, ते सगळे प्रवर्ग रद्द करायला पाहिजेत. ओबीसींसाठी 32 टक्के खुलं आरक्षण पाहिजे. आमच्यातरी नोंदी आहेत, तुमच्या तर नोंदी नाहीत, काहीही नाहीत असा टोलाही जरांगे पाटलांनी छगन भुजबळ यांना लगावला आहे.

फडणवीस-एकनाथ शिंदे यांच्यात नाराजी

नगरविकास विभागाच्या कारभारात मुख्यमंत्र्यांचा हस्तक्षेप वाढला

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

राज्यातील सत्ताधारी शिवसेना-भाजप आघाडीत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यात नाराजीची ठिणगी पडल्याची माहिती सूत्रांकडून मिळाली आहे. ड वर्गाच्या महानगरपालिकांवर आयएएस सनदी अधिकारी नेमण्याच्या निर्णयावरून नव्या वादाला तोंड फुटले आहे. आतापर्यंत या महापालिकांवर बिगर सनदी अधिकारी म्हणजेच स्थानिक पातळीवरील अधिकारी नेमले जात होते. मात्र आता मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी या महापालिकांवर आयएएस अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करण्याचे आदेश दिले आहेत. या निर्णयामुळे नगरविकास विभागाच्या कारभारात फडणवीस यांचा थेट हस्तक्षेप वाढला असून शिंदे गटामध्ये नाराजीचे वातावरण आहे.

सूत्रांच्या माहितीनुसार, राज्यातील 19 ड वर्गाच्या महानगरपालिका आहेत. या महापालिकांची लोकसंख्या मिळून साडेचार लाखांपेक्षा अधिक असून जवळपास 900 कोटी रुपयांचा अर्थसंकल्प या महापालिकांमधून हाताळला जातो. याआधी अ, ब आणि क वर्गातील महापालिकांवर सनदी अधिकारी नेमण्याची पद्धत होती. परंतु ड वर्गात हा नियम लागू नव्हता. आता त्याचाही समावेश करण्यात आल्याने स्थानिक सत्ताधारी गटांचा प्रभाव कमी होणार असल्याची भीती शिंदे गटातील नेत्यांमध्ये निर्माण झाली आहे. दुसरीकडे शिंदे गटाशी संबंधित काही अधिकारी अलीकडेच ईडीच्या चौकशीला सामोरे गेले होते. त्यामुळे शिंदे नाराज असल्याचे बोलले जात आहे. देवेंद्र फडणवीसांच्या निर्णयामुळे शिंदे यांच्या नेतृत्वाखालील नगरविकास विभागाच्या स्वायत्ततेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाल्याची चर्चा आहे. एकनाथ शिंदेंच्या नाराजीचे नाट्य केवळ सरकारपुरते मर्यादित नसून त्यांच्या शिवसेनेतही उघडपणे दिसू लागले आहे. मुंबई महापालिकेच्या निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर शिंदे गटाने विभागप्रमुखांची नेमणूक केली. मात्र या नियुक्त्यांवरून पक्षात मोठे नाराजीचे वादळ उठले आहे. पश्चिम उपनगरांमध्ये अनेक इच्छुकांना संधी न मिळाल्याने तणाव निर्माण झाला. तर आता दक्षिण मुंबईतही ही नाराजी उफाळून आली आहे. विशेषतः शिवडी विधानसभा क्षेत्रातील विभागप्रमुखपदी माजी नगरसेवक नाना अंबोले यांची नियुक्ती झाल्याने स्थानिक पदाधिकारी नाराज झाले आहेत. पाच शाखांपैकी चार शाखाप्रमुखांसह अनेक पदाधिकारी राजीनामा देण्याच्या तयारीत असल्याचे वृत्त आहे.

ओबीसी आरक्षणाला धक्का लागणार नाही : अजित पवार

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

ओबीसी आरक्षणाच्या चिंतेतून लातूर जिल्ह्यातील वांगदरी (ता. रेणापूर) येथील भरत महादेवराव कराड यांनी केलेल्या आत्महत्येबद्दल उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी तीव्र दुःख व्यक्त केले आहे. ही घटना 'अत्यंत दुःखद आणि मन हेलावणारी' असल्याचे सांगत, त्यांनी कराड यांच्या आत्म्याला श्रद्धांजली अर्पण केली. मराठा समाजाला आरक्षणाचा हक्क देतांना कोणत्याही परिस्थितीत ओबीसी समाजाच्या आरक्षणाला धक्का लागणार नाही, याची आम्ही पूर्ण खबरदारी घेत आहोत. त्यामुळे या संवेदनशील काळात कुणीही टोकाची भूमिका घेऊ नये, अशी विनंती अजित पवार यांनी केली आहे. मराठा आंदोलन मनोज जरांगे यांच्या मुंबईतील आंदोलनानंतर राज्य सरकारने हैदराबाद गॅझेट लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यासंदर्भातील जीआर देखील काढण्यात आला आहे. यामुळे मराठा समाजाला कुणबी प्रमाणपत्र मिळणे सोपे झाले असून, त्यांना ओबीसीतून आरक्षणाचा लाभ घेता येणार आहे. मात्र, हैदराबाद गॅझेटच्या जीआरवरून ओबीसी समाजात तीव्र नाराजी पसरली आहे. मराठा आरक्षणामुळे ओबीसींचे आरक्षण संपुष्टात येत असल्याच्या निषेधार्थ लातूरच्या रेणापूर तालुक्यातील वागदरी येथील भरत महादेव कराड नामक एका 35 वर्षीय तरुणाने मांजरा नदीपात्रात उडी मारून आत्महत्या केली. अजित पवार यांनी सोशल मीडियावर पोस्ट करत भरत कराड याला श्रद्धांजली अर्पण केली.

मराठा समाज सामाजिकदृष्ट्या मागास नाही : छगन भुजबळ

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

कॅबिनेट मंत्री छगन भुजबळ यांनी शनिवारी पुन्हा एकदा मराठा आरक्षणाच्या मुद्यावर आपली भूमिका स्पष्ट करत मराठा समाज सामाजिकदृष्ट्या मागास नसल्याचा पुनरुच्चार केला. मराठा समाज सामाजिकदृष्ट्या मागास नाही. सुप्रीम कोटार्ने हे यापूर्वीच स्पष्ट केले आहे. हा समाज एहर मधून आरक्षण घेणार, कुणबीमधूनही घेणार, मग बाकीच्यांनी जायचे कुठे? असा सवाल त्यांनी उपस्थित केला. काही लोकांच्या दादागिरीमुळे मराठा समाजातील अभ्यासक व नेते या मुद्यावर बोलत नाहीत, असा टोलाही त्यांनी यावेळी मनोज जरांगे यांना हाणला.

छगन भुजबळ म्हणाले, ओबीसी - मराठा समाजातील संघर्ष शांत झाला पाहिजे असे मलाही वाटते. परंतु आज काही लोकांच्या (मनोज जरांगे) दादागिरीमुळे मराठा नेतेही बोलण्यास तयार नाहीत. त्यांचा दबाव त्यांच्यावर आहे. राज्यात मराठा नेते व मराठा मंत्री किती आहेत. शिक्षण क्षेत्रात अभ्यासक किती आहेत. लेखकही खूप आहेत. पण ते आज बोलू शकत नाहीत. कदाचित त्यांच्या मनातही याविषयी काहीतरी भीती असावी.

मराठा समाज ईडब्ल्यूएसमधून आरक्षण घेणार, मराठा आरक्षणातून घेणार, कुणबीमधूनही घेणार, मग बाकीच्यांनी कुठे जायचे? हा समाज सामाजिकदृष्ट्या मागास नाही हे सुप्रीम कोटार्ने यापूर्वीच स्पष्ट केले आहे. त्यामुळेच त्यांनी मराठा समाजाला आरक्षण नाकारले. हा समाज इतरांपेक्षा फार पुढारलेला आहे हे कोटार्ने मान्य केले आहे. त्यामुळे काही अभ्यासू लोक असतील तर त्यांनी त्यावर विचार केला पाहिजे, असे ते म्हणाले.

अनुसूचित जाती आरक्षण उपवर्गीकरण समितीस मुदतवाढ

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

राज्यातील अनुसूचित जातींच्या आरक्षणात उपवर्गीकरणाचा प्रारुप आराखडा तयार करण्यासाठी पाटणा उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती अनंत मनोहर बदर यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या एक सदस्यीय समितीच्या कालावधीस 14 मार्च 2026 पर्यंत मुदतवाढ देण्यात आल्याची माहिती सामाजिक न्याय मंत्री संजय शिरसाट यांनी दिली. मंत्री शिरसाट म्हणाले, या समितीचा कालावधी 14 सप्टेंबर 2025 रोजी संपुष्टात येत असल्याने, या समितीस प्रारुप आराखडा तयार करण्यासाठी मुदतवाढ दिली आहे. समितीची कार्यकक्षा सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या 15 ऑक्टोबर 2024 रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आली आहे. या समितीस अनुसूचित जातींच्या सर्व घटकांचा सखोल अभ्यास करणे, तथ्यांची छाननी करणे, उपवर्गीकरणाची आवश्यकता सिध्द करणे, शासनास सादर करण्याचे कार्य सोपविण्यात आले आहे.

एसटीच्या ७५ बसस्थानकांवर मोफत वाचनालय

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या ७५व्या वाढदिवसानिमित्त महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाकडून एक लोकाभिमुख आणि स्तुत्य उपक्रम राबवण्यात येणार आहे. राज्यातील प्रमुख ७५ एसटी बसस्थानकांवर सर्वसामान्य नागरिकांसाठी मोफत वाचनालय सुरू करण्यात येणार असल्याची माहिती परिवहन मंत्री आणि एसटी महामंडळाचे अध्यक्ष प्रताप सरनाईक यांनी दिली आहे. या उपक्रमाची संकल्पना खासदार श्रीकांत शिंदे आणि भाजप नेते विनय सहस्त्रबुद्धे यांच्याकडून साकारण्यात आली आहे.

या वाचनालयांमध्ये मराठी साहित्यिक व कवींच्या साहित्यसंपदेचा समावेश असेल. वि. स. खांडेकर, कुसुमाग्रज, पु. ल. देशपांडे, कवी नारायण सुर्वे, नामदेवराव ढसाळ, भालचंद्र नेमाडे, व. पु. काळे, विश्वास पाटील अशा दिग्गज लेखकांची पुस्तके येथे वाचनासाठी उपलब्ध असतील. वाचनालयातील पुस्तके नागरिक बसस्थानकावरील एसटी कर्मचाऱ्यांकडे नोंद करून घरी घेऊन जाऊ शकतात आणि वाचून परत आणू शकतात. याशिवाय स्पर्धा परीक्षा तयारीसाठी आवश्यक असलेले एमपीएससी आणि यूपीएससीचे संदर्भ ग्रंथ देखील उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत.

तरुणाची तलवार, कोयता, लोखंडी रॉडने निर्घृण हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी, कोल्हापूर, दि. १३ :

एका महिलेशी लग्न करण्याच्या कारणावरून एका तरुणाची तलवार, लोखंडी गज व काठ्यांनी मारहाण करून निर्घृण हत्या करण्यात आल्याची घटना कोल्हापूरच्या फुलेवाडीत घडली आहे.

महेश राख असे हत्या झालेल्या तरुणाचे नाव आगहे. तो एक सराईत गुन्हेगार होता. काही दिवसांपूर्वीच त्याच्यावर हद्दपारीची कारवाई करण्यात आली होती. ही शिक्षा भोगून तो शुक्रवारीच कोल्हापुरात दाखल झाला होता. तो शहरातील फुलेवाडी परिसरात येताच एका टोळीने त्याच्यावर तलवार, लोखंडी रॉड व काठ्यांनी प्राणघातक हल्ला चढवला. त्यात त्याचा जागीच मृत्यू झाला. हा सर्व प्रकार घटनास्थळालगत असलेल्या एका सीसीटीव्हीमध्ये कैद झाला आहे. त्याचा व्हिडिओ आता सोशल मीडियावर चांगलाच व्हायरल झाला आहे. व्हिडिओत दिसून येत आहे की, 7-8 हल्लेखोरांची एक टोळी महेश राख यांचा पाठलाग करते. त्यामुळे जिवाच्या आकांताने महेश एका घरात शिरण्याचा प्रयत्न करतो. पण हल्लेखोर पकडून त्याला रस्त्यावर आणतात. त्यानंतर त्याला बेदम मारहाण करतात. यावेळी काही हल्लेखोर त्याच्यावर धारदार तलवार व कोयत्याने त्याच्यावर सपासप वार करतात. काहीजण काठी व दगडानेही त्याला मारण्याचा प्रयत्न करतात. हा हल्ला एवढा भयंकर होता की, महेश राख याचा जागीच मृत्यू झाला. यावेळी एक महिला हल्लेखोरांना महेश राख याला सोडून देण्याची विनंती करतानाही दिसून येत आहे. पण हल्लेखोर त्याच्यावर कोणतीही दया दाखवत नाहीत. अखेर त्याची हालचाल थांबल्याचे पाहून ते घटनास्थळावरून पोबारा करतात.

या प्रकरणी सिद्धांत शशिकांत गवळी, आदित्य शशिकांत गवळी, धीरज शर्मा, ऋषभ साळोखे - मगर, मयूर कांबळे, पियुष पाटील, सद्दाम कुंडलेसह एका अनोळखीवर गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, महेशने हल्लेखोर आदित्य गवळीच्या बायकोला फूस लावून पळवून नेले होते. त्यामुळे गेल्या काही दिवसांपासून दोघांमध्ये वाद सुरू होता. शुक्रवारी मध्यरात्री आदित्य आणि सिद्धांत गवळी हे दोघे सख्खे भाऊ इतर 6 मित्रांसह महेशच्या घरी पोहोचले. यावेळी त्यांनी घरावर दगड आणि बिअरच्या बाटल्या फेकत दहशत निर्माण केली. त्यानंतर महेश बाहेर आल्यानंतर त्याच्यावर हल्ला चढवला.

राज्यातील बारव व ऐतिहासिक विहिरींचे फेर सर्वेक्षण : ॲड. आशिष शेलार

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

ऐतिहासिक दृष्ट्या अत्यंत महत्त्वाच्या असणाऱ्या राज्यातील बारव व विहीरींचे जिल्हा निहाय सर्वेक्षण करण्यात येणार असल्याचे सांस्कृतिक कार्य मंत्री ॲड. आशिष शेलार यांनी शनिवारी येथे सांगितले. शेलार यांनी तज्ञांबरोबर बैठक घेऊन बारव संवर्धन, संरक्षण याबाबत आढावा घेतला.

प्राथमिक माहितीनुसार राज्यात ऐतिहासिक वारसा असलेल्या आणि पुराणकाळापासून ज्यांच्या नोंदी सापडतात, अशा ३,००० हून अधिक बारव आहेत. त्यांचे ऐतिहासिक मूल्य मोठे आहे व स्थापत्यशास्त्राचा नमुना जगामध्ये दुर्मिळ आहे. जलसंवर्धन आणि जलसंधारणाचे कार्य होत आहे.

त्यामुळे राज्यभरातील सर्व बारवांची जिल्हानिहाय नोंदणीची आवश्यकता आहे. यासंदर्भात शासकीय अधिकारी आणि जलसंधारण व ऐतिहासिक वारसा विषयामध्ये काम करणाऱ्या तज्ज्ञांची समिती स्थापन करण्यात येणार आहे, असे शेलार यांनी नमूद केले.

पहिल्या टप्प्यात जिल्हानिहाय सर्वेक्षण करण्यात येणार असून दुसऱ्या टप्प्यामध्ये त्यांचे दस्तावेजीकरण करण्यात येणार आहे. शासकीय नोंदी ही करण्यात येणार आहेत. सर्वेक्षण पूर्ण झाल्यावर त्यांचा उपयोग आणि जतन व संवर्धन कसे करावे, याची माहिती लोकसहभागातून विद्यार्थी अधिकारी व तज्ञांकडून पथनाट्य व अन्य पद्धतीने सर्वांना दिली जाणार आहे. या नोंदींचा अहवाल तीन महिन्यात येईल, असे शेलार यांनी सांगितले.

आरक्षणावरील संभ्रम दूर करा : संजय राऊत

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

मराठा आणि ओबीसी आरक्षणासंदर्भात समाजामध्ये गोंधळ आणि अराजक निर्माण झाले आहे. त्या संदर्भात मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी जनतेशी संवाद साधण्याचे आवाहन उद्धव ठाकरे गटाचे खासदार संजय राऊत यांनी केले आहे. मनोज जरांगे पाटील आणि छगन भुजबळ यांना सोबत घेऊन फडणवीसांनी या विषयी पत्रकार परिषदेत पुराव्यानिशी परिस्थिती मांडायला हवी, असे देखील ते म्हणाले. देवेंद्र फडणवीस यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्याप्रमाणे पत्रकार परिषदेला घाबरु नये, असा खोचक टोला देखील त्यांनी लगावला.

आज सर्व समाज संभ्रमात आहे. हे या राज्याला शोभत नाही. देवेंद्र फडणवीस यांच्या सारखा सक्षम आणि महान माणूस असताना, सक्षम नेतृत्व असताना त्यांनी तरी समाजाचा संभ्रम दूर करावा, अशा खोचक शब्दात राऊत यांनी या विषयी निशाणा साधला. त्यामुळे मुख्यमंत्र्यांनी आणि दोन्ही उपमुख्यमंत्र्यांनी मनोज जरांगे पाटील आणि भुजबळ यांना सोबत घेऊन पत्रकार परिषद घेण्याचे आवाहन राऊत यांनी केले.

आरक्षणाच्या मुद्द्यावर लोकांनी आत्महत्या करायला सुरुवात केली आहे. लातूरमध्ये आत्महत्या झाली आहे. इतर ठिकाणी देखील आत्महत्यांच्या धमक्या दिल्या जात आहेत. त्यामुळे राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी समोर येऊन खुलासा करण्याचे आवाहन राऊत यांनी केले.

मंचरमध्ये मशिदीखाली आढळली भुयारी रचना

■ महासागर प्रतिनिधी, पुणे, दि. १३ :

पुणे जिल्ह्यातील मंचर शहरात घडलेली एक घटना सध्या राज्यभर चर्चेचा विषय ठरली आहे. नगरपंचायतीच्या वतीने सुरू असलेल्या मशिदीच्या दुरुस्तीच्या कामादरम्यान मशिदीचा पुढील भाग अचानक कोसळला. या कोसळलेल्या भागाखाली भुयारासारखी रचना दिसून आल्याने परिसरात मोठी खळबळ उडाली. या घटनेनंतर हिंदू संघटनांकडून या भुयाराचा तपास करून सत्य समोर आणण्याची मागणी करण्यात आली आहे. तर दुसरीकडे मुस्लिम संघटनांनी मशिदीच्या झालेल्या नुकसानीबाबत नाराजी व्यक्त केली असून, ही घटना अत्यंत दुर्दैवी असल्याचे म्हटले आहे. प्रशासनाने कोणताही अनुचित प्रकार घडू नये म्हणून एसआरपीएफच्या दोन तुकड्या तसेच सुमारे 200 पोलिस कर्मचारी तैनात आहेत.

आंबेगाव तालुक्यातील मंचर शहरात चावडी चौकातील दर्ग्याचे बांधकाम सुरू असताना अचानक भिंत कोसळली. या घटनेनंतर आतमध्ये भुयार आणि हिंदू स्थापत्य शैली असणारी कमान दिसून आल्यानंतर परिसरात खळबळ उडाली.

पुण्यात 'पुणे ऑन पेडल्स' सायकल रॅली

पंतप्रधान मोदींच्या वाढदिवसानिमित्त हजारो नागरिकांचा सहभाग

■ महासागर प्रतिनिधी, पुणे, दि. १३ :

शारीरिक स्वास्थ्य, पर्यावरण संरक्षणासाठी सायकल चालवणे अतिशय उपयुक्त आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी फिट इंडियाचा नारा दिला असून, त्यांनी दिलेल्या पंचसूत्रीवर पुणेकरांनी आपले आरोग्य चांगले राखावे, असे प्रतिपादन माजी केंद्रीय मंत्री अनुराग ठाकूर यांनी केले. मेधा कुलकर्णी यांच्या पुढाकारातून मोदींच्या वाढदिवसानिमित्त पुणेकरांनी दिलेली ही अनोखी भेट असल्याचेही ठाकूर म्हणाले.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या 75 व्या वाढदिवसानिमित्त पुण्यात राज्यसभा खासदार प्रा. डॉ. मेधा कुलकर्णी यांच्या पुढाकाराने आयोजित पुणे ऑन पेडल्स सायकल रॅली व पुणे वॉकेथॉनमध्ये हजारो पुणेकर सहभागी झाले. सायकल रॅलीचा मार्ग कोथरूडमधील छत्रपती शिवाजी महाराज पुतळा ते झाशीची राणी लक्ष्मीबाई पुतळा, बालगंधर्व चौक, तर वॉकेथॉनचा मार्ग एसएनडीटी महाविद्यालया पर्यंत होता.

माजी केंद्रीय मंत्री अनुराग ठाकूर, राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ यांच्या हस्ते रॅलीला हिरवा झेंडा दाखवून सुरुवात झाली. प्रसंगी पुणे महापालिका आयुक्त नवलकिशोर राम, क्रिकेटपटू केदार जाधव, महाराष्ट्र केसरी शिवराज राक्षे यांची प्रमुख उपस्थिती यावेळी होती. विश्राम कुलकर्णी, जयंत भावे यांच्यासह इतर मान्यवर उपस्थित होते. ठाकूर व मिसाळ यांच्या हस्ते 75 गरजू मुलामुलींना सायकल भेट देण्यात आली. अनुराग ठाकूर म्हणाले, पुण्यातील पर्यावरण मित्रांनी देशाच्या पंतप्रधानांना दिलेली ही मानवंदना आहे.

मेधाताई यांच्याप्रमाणे इतर लोकप्रतिनिधींनी-ही असे पर्यावरणपूरक उपक्रम राबवून समाजाचे स्वास्थ्य चांगले राहण्यासाठी पुढाकार घ्यावा. देशवासीयांचे आरोग्य सुदृढ व्हावे, यासाठी मोदी यांनी योगदिन, फिट इंडिया, खेलो इंडिया असे अनेक उपक्रम सुरु केले आहेत.

माधुरी मिसाळ म्हणाल्या, पुणेकरांनी पर्यावरणपूरक जीवनशैली अंगीकारावी, सायकल वापरल्यामुळे प्रदूषण नियंत्रणास मदत होतेच पण आरोग्यदायी जीवन जगणेही शक्य होते. समाजात जनजागृती व्हावी यासाठी अशा उपक्रमांना प्रोत्साहन मिळणे गरजेचे आहे. हा उपक्रम पुणेकरांच्या शारीरिक व पर्यावरण स्वास्थ्याच्या समतोल राखणारा आहे.

सायकल वापरण्यास प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने हा उपक्रम गेल्या सहा वर्षांपासून आयोजित केला जात आहे. सायकलचे शहर अशी पुण्याची ओळख आहे. सायकल वापरणे आरोग्यासाठी लाभदायक आहे. पर्यावरणपूरक उपक्रमांतून पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचा वाढदिवस साजरा होतोय, याचा आनंद वाटत असल्याचे प्रा. कुलकर्णी यांनी प्रास्ताविकात सांगितले.

नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित शेतकऱ्यांना ७४ कोटींची मदत

■ महासागर प्रतिनिधी मुंबई, दि. १३ :

राज्यभरात जून ते ऑगस्ट दरम्यान अवकाळी पाऊस व अतिवृष्टीमुळे झालेल्या नुकसानीपोटी बाधितांना ७३ कोटी ९१ लाख रुपयांची मदत देण्याचा निर्णय राज्य सरकारने घेतला असून त्याबाबतचा शासन निर्णयही निर्गमित करण्यात आल्याची माहिती मदत व पुनर्वसन मंत्री मकरंद जाधव-पाटील यांनी दिली.

कोकण विभागातील रायगड, रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांमध्ये जूनमध्ये झालेल्या अतिवृष्टी व पूरामुळे शेतीचे मोठ्याप्रमाणात नुकसान झाले होते. रायगड जिल्ह्यातील ९८० बाधित शेतकऱ्यांच्या ५५.६५ हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी ११ लाख ८१ हजार रुपये, रत्नागिरी जिल्ह्यातील ५६० शेतकऱ्यांच्या ७१.५४ हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी १२ लाख ९६ हजार रुपये आणि सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील ३३५ शेतकऱ्यांच्या ५०.६४ हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी १२ लाख ६३ हजार रुपये असे १ हजार ८७५ शेतकऱ्यांच्या १७७.८३ हेक्टरवरील बाधित झालेल्या पिकांसाठी मदत म्हणून ३७ लाख ४० हजार रुपये इतक्या निधीस मान्यता देण्यात आली आहे.

तर नागपूर, वर्धा, चंद्रपूर, हिंगोली आणि सोलापूर जिल्ह्यात जून-ऑगस्ट दरम्यान शेती पिकांच्या नुकसानीपोटी ७३ कोटी ५४ लाखांची मदत दिली जाणार आहे. यामध्ये नागपूर जिल्ह्यातील ७ हजार ४५० शेतकऱ्यांच्या ४५५९.६२ हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी ३९२.८३ लाख रुपये. तर जुलै मधील नुकसानीच्या मदतीसाठी २ हजार ८२७ शेतकऱ्यांच्या २२२४.९१ हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी मदत दिली जाणार आहे.

घाटकोपरमध्ये पदपथावर झोपलेल्या तिघांना मोटारगाडीची धडक

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १३ :

मुंबईतील घाटकोपर परिसरात शनिवारी पहाटे भीषण अपघाताची घटना घडली. LBS मार्गावर भरधाव वेगाने आलेल्या कारने नियंत्रण सुटल्यामुळे थेट फुटपाथ ओलांडत दुकानाच्या कठड्यावर जाऊन धडक दिली. या धडकेचा आवाज इतका मोठा होता की परिसरातील नागरिक तातडीने बाहेर धावले. या अपघातात तिघे गंभीर जखमी झाले असून त्यांच्यावर जवळच्या रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. या घटनेमुळे परिसरात एकच खळबळ उडाली आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, अपघातग्रस्त कारमध्ये दोन तरुणी आणि एक तरुण होते. अपघाताच्या वेळी तिघेही नशेत असल्याचा स्थानिक नागरिकांचा आरोप आहे. कार वेगात असल्याने चालकाचे वाहनावरील नियंत्रण सुटले आणि कारने रस्त्यावरील बॅरिकेटिंग तोडून थेट फुटपाथ ओलांडला. यावेळी कार दुकानाच्या कठड्यावर आदळली आणि मोठे नुकसान झाले. अपघातानंतर जखमींना तातडीने रुग्णालयात हलविण्यात आले. पोलिसांनी घटनास्थळी धाव घेत परिस्थितीचा आढावा घेतला.

या प्रकरणातील धक्कादायक बाब म्हणजे अपघातानंतर कार चालवणारा तरुण घटनास्थळावरून रिक्षात बसून फरार झाला.

त्यामुळे परिसरात मोठी संतापाची लाट उसळली आहे. अपघातानंतर तो जबाबदारी टाळून निघून गेला, हे नागरिकांना चीड आणणारे ठरले. दरम्यान, कारमध्ये सोबत असलेल्या दोन्ही तरुणी मात्र घटनास्थळी थांबल्या होत्या. त्यांना पोलिसांनी ताब्यात घेतले असून त्यांची चौकशी सुरू आहे. पोलिसांनी फरार झालेल्या तरुणाचा शोध घेण्यासाठी गुप्त माहिती दारांना सक्रिय केले आहे.

पाकिस्तानशी द्विपक्षीय क्रिकेट मालिका नाही

दहशतवादी हल्ले थांबेपर्यंत खेळणार नाही : अनुराग ठाकूर

■ महासागर प्रतिनिधी, पुणे, दि. १३ :

भारत-पाकिस्तान सामन्यावर बोलताना केंद्रीय मंत्री अनुराग ठाकूर म्हणाले,आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट परिषद (आयसीसी) किंवा आशियाई क्रिकेट परिषद (एसीसी) घेत असते. अशा स्पर्धांमध्ये प्रत्येक देशाने सहभाग घेणे आवश्यक असते. भाग घेतला नाही, तर त्या देशाच्या संघाला स्पर्धेबाहिर व्हावे लागते आणि प्रतिस्पर्धी संघाला त्याचे नाहक गुण मिळतात. द्विपक्षीय मालिकेत पाकिस्तानसोबत खेळायचे नाही, ही भूमिका भारताने घेतलेली आहे. जोवर पाकिस्तानकडून भारतावर होणारे दहशतवादी हल्ले थांबत नाहीत, तोवर पाकिस्तानशी द्विपक्षीय मालिका होणार नाही.

विरोधी पक्ष भरकटलेल्या अवस्थेत आहे. संसदेचे अधिवेशन सुरु असताना विरोधी पक्षनेते तिथे नसतात. स्वातंत्र्यदिनाच्या समारंभात ते नसतात. नुकत्याच झालेल्या उपराष्ट्रपतींच्या शपथविधी सोहळ्याला विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी दांडी मारली. 10 वर्षे विरोधी पक्षनेतेपद रिकामे होते. यावेळी त्यांना विरोधी पक्ष होण्याची संधी मिळाली. मात्र ते देशाला गरज असते, तिथे उपस्थित नसतात. भारताचा विरोध करण्यासाठी

मात्र राहुल गांधी आघाडीवर असतात,अशी टीका माजी केंद्रीय मंत्री अनुराग ठाकूर यांनी केली.

पुणे ऑन पेडल्स सायकल रॅली व पुणे वॉकेथॉनचे उद्घाटन केल्यानंतर अनुराग ठाकूर माध्यमांशी बोलत होते. प्रसंगी प्रा. डॉ. मेधा कुलकर्णी, क्रिकेटपटू केदार जाधव उपस्थित होते. उपराष्ट्रपतींच्या शपथविधीला राहुल गांधी गैरहजर असल्याच्या प्रश्नाला उत्तर देताना ते बोलत होते. माजी क्रिकेटपटू केदार जाधव यांनीही भारताने पाकिस्तानशी क्रिकेट खेळू नये, असे नमूद केले.

डिजिटल माध्यमांच्या उतावळेपणात तारतम्य बाळगणारी मुद्रित माध्यमे

मुख्य माहिती आयुक्त राहुल पांडे यांचे प्रतिपादन

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. १३ :

समाजात घडणाऱ्या नैतिक व अनैतिक घटनांचे पडसाद प्रत्येकच क्षेत्रात उमटत असल्याने सामान्य कारकूनपासून ते डॉक्टर, वकिलांपर्यंत सर्व क्षेत्राचे अवमूल्यन होत आहे. यापासून शिक्षक व पत्रकार सुद्धा वंचित राहू शकला नाही. एखाद्या घटनेचे वृत्तांकन करीत असताना तेथील दुसरी बाजू माहिती झाल्याशिवाय, माहितीचे मूल्य समजल्याशिवाय आजची डिजिटल माध्यमे जो उतावळेपणा दाखवत आहे त्यामध्ये मुद्रित माध्यमांनी बऱ्याच अंशतः तारतम्य बाळगले आहे असे मत राज्याचे मुख्य माहिती आयुक्त राहुल पांडे यांनी व्यक्त केले.

अवचित्य होते प्रेस क्लब येथे विदर्भ गौरव प्रतिष्ठान व प्रेस क्लब द्वारा आयोजित 43 व्या स्वर्गीय अनिल कुमार स्मृती पत्रकारिता पुरस्कार 2024 च्या वितरण समारंभाचे. याप्रसंगी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रेस क्लबचे अध्यक्ष प्रदीप मैत्र, वनराईचे विश्वस्त डॉ. गिरीश गांधी उपस्थित होते. यावर्षीचा स्वर्गीय अनिल कुमार स्मृती पत्रकारिता पुरस्कार डिजिटल एडिटर (राजकीय) नवराष्ट्र मुंबईचे संपादक मनोज भोयर, दैनिक हितवादचे व्यवस्थापक संचालक राहुल दीक्षित, ज्येष्ठ छायाचित्रकार रणजीत देशमुख तसेच दैनिक नवराष्ट्राचे संपादक धनराज गावंडे यांना डॉक्टर गिरीश गांधी व राहुल पांडे यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. या पुरस्काराचे स्वरूप रोख एकवीस हजार रुपये, शाल, श्रीफळ व सन्मानचिन्ह असे होते.

स्वर्गीय अनिल कुमार स्मृती पत्रकारिता पुरस्कार २०२४ चे आयोजन

यावेळी राहुल पांडे पुढे म्हणाले की सामाजिक समस्या, त्यांचे दुःख आपल्या पत्रकारितेतून समोर मांडणाऱ्या पत्रकारांच्या समस्यांना मात्र त्यांच्याच माध्यम समूहात थारा नाही ही मोठी दुर्भाग्याची गोष्ट आहे. आपला मित्र असणारा समाज माध्यम पत्रकारितेचे संवेदनशीलता, विश्वसनीयता, सामाजिक जाणीव गमवत चालला आहे. पण यातूनही चांगला दिवस येईल असा त्यांनी विश्वास व्यक्त केला.

यावेळी डॉक्टर गिरीश गांधी आपल्या प्रस्तावनेत म्हणाले की 1982 पासून दिला जाणारा हा पुरस्कार विदर्भातील अनेक कर्तृत्ववान पत्रकारांना देण्यात आला. पण आज पत्रकारितेतील मालकी हक्क, त्यांची पॉलिसी यामुळे माध्यमांचे जे अधःपतन झाले आहे त्यातून हा पुरस्कार पुढे चालू ठेवायचा की नाही असा प्रश्न समोर उभा राहत आहे.

महावितरणचा वीज बिल वसुलीवर भर

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. १३ :

महावितरणचे काम अधिक पारदर्शक आणि कार्यक्षम बनवण्यासाठी संचालक (संचलन व प्रकल्प) सचिन तालेवार यांनी नागपूर परिमंडळातील अधिकाऱ्यांना महत्त्वाचे निर्देश दिले आहेत. त्यांनी वीज बिल वसुलीवर भर देण्यासोबतच ग्राहकांना सहज आणि सोप्या पद्धतीने नवीन वीज जोडणी देण्यावर लक्ष केंद्रित करण्याचे आवाहन केले आहे. याशिवाय, सर्व शासकीय कार्यालयांमध्ये 'टीओडी' मीटर लवकरात लवकर बसवण्याचे निर्देशही त्यांनी दिले.

शनिवारी (13 सप्टेंबर) झालेल्या नागपूर परिमंडळातील तांत्रिक, लेखा आणि मानव संसाधन विभागाच्या आढावा बैठकीत तालेवार यांनी या सूचना दिल्या. यावेळी त्यांनी वीज बिल भरणाऱ्या ग्राहकांची संख्या वाढवण्यावर भर दिला. बील भरणा झालेल्या पावत्यांचे नियमितपणे विश्लेषण करा, वीज बिलापोटी असलेल्या थकबाकीच्या राकमेप्रमाणे विश्लेषन करुन ती प्राधान्याने कमी करण्याचेही त्यांनी सांगितले.

या बैठकीला मुख्य अभियंता दिलीप दोडके, अधीक्षक अभियंता अमित परांजपे, संजय वाकडे, मंगेश वैद्य, महाव्यवस्थापक (वित्त व लेखा) अतुल राऊत, सहायक महाव्यवस्थापक (मानव संसाधन) महेश जाधव, यांच्यासह परिमंडळातील सर्व कार्यकारी अभियंते उपस्थित होते.

या बैठकीत तालेवार यांनी अनेक महत्त्वाच्या विषयांचा आढावा घेतला. त्यांनी अपघात आणि नुकसान भरपाईच्या प्रकरणांचा त्वरित निपटारा करण्याचे, तसेच तक्रारींचा नियमांनुसार त्वरित निपटारा करण्याचे निर्देश दिले. विकास आराखडा तयार करताना केवळ आवश्यक कामांना प्राधान्य देण्यावर त्यांनी भर दिला. या व्यतिरिक्त, त्यांनी रोहित्र आणि रोहित्रातील ऑइल चोरीच्या प्रकरणांमध्ये तात्काळ गुन्हे दाखल करण्याच्या सूचना दिल्या. ग्राहकांना नवीन वीज जोडणी तातडीने देण्याच्या सुचना त्यांनी यावेळी केल्या.

या बेठकीत विभागवार लघुदाब ग्राहकांची मागणी आणि संकलन, मागणी आणि एकूण प्राप्तीविरुद्ध विभागवार आणि श्रेणीवार संकलन, शासकीय ग्राहकांच्या वीज मीटर बदलण्याची प्रगती, कृषी ग्राहकांकडे वीज मीटर बसविण्याची प्रगती, विभागीय भरारी पथके, ऊर्जा अंकेक्षण, प्रलंबित नवीन वीज जोडण्या, विभागनिहाय वीज हानी या विषयांचा सविस्तर आढावा घेण्यात आला.

काटोलकर नागरिकांचा पंजाब आपदग्रस्तांसाठी मदतीचा हात

■ महासागर प्रतिनिधी
काटोल, दि. १३ :

पंजाब राज्यात नुकत्याच झालेल्या अतिवृष्टीमुळे तब्बल २२ जिल्ह्यांमध्ये प्रचंड हानी झाली आहे. या आपत्तीत आतापर्यंत ३६ जणांचा बळी गेला असून शेकडो जनावरे दगावली आहेत. हजारो कुटुंबे बेघर झाली असून हजारो एकर शेतीवरील पिकांचेही मोठे नुकसान झाले आहे. बाधितांना शुद्ध पिण्याचे पाणी व अन्नधान्य यांसारख्या प्राथमिक गरजाही उपलब्ध होत नाहीत.

या गंभीर परिस्थितीत नागपूर जिल्ह्यातील काटोल शहरातील नागरिक पुढे सरसावले व मानवी कर्तव्य पार पाडत एकूण सहा लाख सातशे शह्याऐंशी रुपये (६,००,७८६/-) इतका मदत निधी संकलित केला. हा उदात्त उपक्रम नमाजी अली (सहसंघटक, पूर्व विदर्भ, शिवसेना) यांच्या नेतृत्वाखाली राबविण्यात आला. त्यांच्या आवाहनास उत्स्फूर्त प्रतिसाद देत काटोलकर नागरिकांनी उदारहस्ते सहकार्य केले.

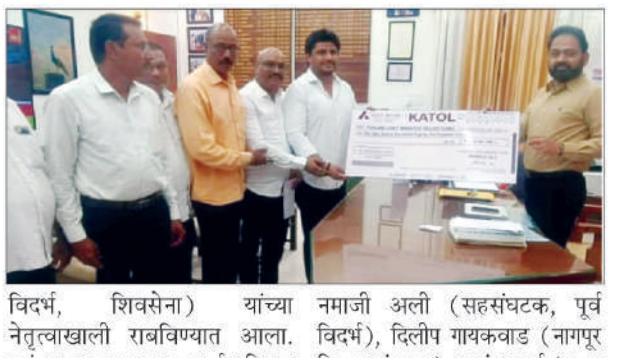

संकलित निधी चेक क्र. ०२०४३२, ॲक्सिस बँक, काटोल याद्वारे उपलब्ध करून देण्यात आला. संकलित मदत निधी नागपूर जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत पंजाब राज्याचे मुख्यमंत्री यांना सुपूर्द करण्यात आला. ही सुपूर्दगी कार्यक्रम नमाजी अली (सहसंघटक, पूर्व विदर्भ), दिलीप गायकवाड (नागपूर जिल्हा संघटक), प्रशांत बारई (मजूर समन्वय, नागपूर जिल्हा), मंगेश वाडबुधे, अरुण कोल्हे, विक्रम सावरकर व जितेंद्र वंजारी यांच्या हस्ते संपन्न झाला. जिल्हाधिकारी विपीन इटनकर यांनी या उपक्रमाचे कौतुक करताना सांगितले की काटोलच्या नागरिकांनी दाखवलेले मानवतेचे उदाहरण अत्यंत अनुकरणीय आहे.

कुख्यात गुंडाला एमडीसह अटक

नागपूर : पाचपावली पोलिसांनी गोपनिय माहितीच्या आधारावर अंमली पदार्थाची विक्री करणाऱ्या एका गुन्हेगाराला अटक केली. पोलिसांनी त्याच्याकडून १२.६४ ग्रॅम एमडीसह १ लाख ३४ हजार रुपयांचा माल जप्त केला आहे. शेख जावेद शेख रहमान (४१) रा. हसनबाग असे अटकेतील आरोपीचे नाव आहे. जावेद हा सराईत गुन्हेगार असून त्याच्याविरुद्ध नंदनवन, वाठोडा ठाण्यांत एनडीपीएस कायद्यान्वये अनेक गुन्ह्यांची नोंद आहे. तो आशीनगरच्या ताज हॉटेलजवळ कोणाला तरी माल देण्यासाठी येत असल्याची माहिती पाचपावली पोलिसांना मिळाली होती. या माहितीच्या आधारावर पोलिसांनी त्याला पकडण्यासाठी परिसरात सापळा रचला.

या दरम्यान जावेद हा एमएच-४९/सीबी-२५५५ क्रमांकाच्या दुचाकीवर संशयास्पदरित्या आढळला. पोलिसांनी त्याला ताब्यात घेत पंचासमोर झडती घेतली असता १२.६४ मिलीग्रॅम मेफेड्रॉन पावडर मिळाले. पोलिसांनी एमडीसह त्याचा मोबाईल आणि दुचाकी वाहन असा १,३४,००० रुपये किंमतीचा मुद्देमाल जप्त केला. त्याच्याविरुद्ध एनडीपीएस ॲक्ट अन्वये गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

जबाबदारी स्वीकारून प्रामाणिकपणे काम करणारा कधीही यशस्वी होतो : सत्कारमूर्ती अनिल साठोणे

■ महासागर प्रतिनिधी
नरखेड, दि. १३ :

सेवादल एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव तथा जनता हायस्कूल व कनिष्ठ महाविद्यालय खैरगावचे प्राचार्य अनिल साठोणे यांचा सेवापूर्ती सत्कार समारंभ दिनांक १२ सप्टेंबर ला जनता हायस्कूल खैरगाव येथे संपन्न झाला. यावेळी अनिल साठोणे हे प्राचार्य पदावर जनता हायस्कूल व कनिष्ठ महाविद्यालय खैरगावं येथे कार्यरत होते.

शाळेची शैक्षणिक उंची वाढविण्यात अनिल साठोणे यांचे मोलाचे योगदान राहिले. प्रशासकीय नेतृत्वगुण, शिक्षकांप्रती सहकार्यशील वृत्ती आणि विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता विकासासाठी सतत केलेले प्रयत्नामुळे ते सर्वांचे लाडके झाले.

विद्यार्थ्यांचा अभ्यास, शिक्षकाचे प्रयत्न, शाळेची गुणवत्ता, मुख्याध्यापकांचे वर्चस्व आदी बाबींनी शाळा नरखेड तालुक्यातच नव्हे तर नागपूर जिल्ह्यात अग्रेसर ठरली. एनसीसी,अटल टीकरिंग लॅब, क्रीडा क्षेत्रात अग्रेसर, अशा या उपक्रमाने साठोणे सरांनी विद्यार्थ्यांसाठी अति मेहनत घेऊन आपल्या शाळेचे नाव उंच शिखरावर पोहचविले. ही शाळेसाठी अभिमानाची गोष्ट आहे. आपले संपूर्ण कार्यकाल विद्यार्थीकेंद्री ठेवून ग्रामीण भागातील मुलांना शिक्षणाची गोडी लावण्यासाठी परिश्रम घेतले. साधेपणा, आपुलकी आणि विद्यार्थ्यांशी घट्ट नाते ही त्यांची ओळख ठरली.

या सेवापूर्ती समारंभ कार्यक्रमाचे अध्यक्ष बबनराव बोरकर, नरेंद्र गिरपुंजे, संजय चरडे, नरेश अरसडे, ओमप्रकाश बालपांडे, वैभव दळवी, प्रशांत भोसले, खैरगाव सरपंच करुणा चौधरी, मुख्याध्यापिका सुषमा साठोणे, शिक्षक शिक्षिका व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच विद्यार्थी विद्यार्थिनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

यावेळी सपत्नीक शाल, श्रीफळ, व भेटवस्तू देऊन प्राचार्य अनिल साठोणे सरांचा सन्मान यावेळी अतिथी गण व शिक्षकांच्या वतीने करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक सुषमा साठोणे, संचालन अर्चना माहूरे, तर आभार शिक्षक वैभव दातीर यांनी मानले. स्नेहभोजनाने कार्यक्रमाचा समारोप करण्यात आला.

Change Of Name

MY OLD NAME WAS **MOHAMMAD ALI**. NOW MY NEW NAME IS **MOHMAD ALI SHEKH FARID.**
ADD : RAJENDRA PRASAD WARD UMARKHED DISTRICT YAVATMAL 445206

MY OLD NAME WAS **SHAHAJAHA BANO**. NOW MY NEW NAME IS **SHAHAJAHA PARVIN AIJAZ AHEMAD.**
ADD : RAHIM NAGAR UMARKHED DISTRICT YAVATMAL 445206

MY OLD NAME WAS **AIJAZ AHMAD SK YOUSUF**. NOW MY NEW NAME IS **AIJAZ AHEMAD SHAIKH YUSUF KURESHI.**
ADD : RAHIM NAGAR UMARKHED YAVATMAL, 445206

MY OLD NAME WAS **A QAYYUM MD YAQUB**. NOW MY NEW NAME IS **MOHAMMAD QAYYUM MOHAMMAD YAKUB.**
ADD : RAHIM NAGAR UMARKHED YAVATMAL, 445206

MY OLD NAME WAS **ABDUL MOHIB ABDUL RASHEED**. NOW MY NEW NAME IS **ABDUL MOHIB ABDUL RASHID QURESHI.**
ADD : RAHIM NAGAR UMARKHED YAVATMAL, 445206

MY OLD NAME WAS **KHAIRUNNISA BEGUM**. NOW MY NEW NAME IS **KHAIRUNNISA ABDUL RASHID.**
ADD : NANDED ROAD RAHEEM NAGAR UMARKHED YAVATMAL 445206

MY OLD NAME WAS **MUMTAZ BANO SHAIK BASHU**. NOW MY NEW NAME IS **MUMTAZBI SHAIKH YUSUF.**
ADD : WAARD NO, 6 ATPOST, DHANKI UMARKHED DISTRICT YAVATMAL 445207

निधन वार्ता

पुष्पाबाई घोळसे

■ महासागर प्रतिनिधी, सावनेर, दि. १३ :

रेल्वे स्टेशन रोड सावनेर येथील पुष्पाबाई पुरुषोत्तम घोळसे यांचे वृद्धापकाळाने निधन झाले. त्या ७३ वर्षाच्या होत्या. नगर परिषदेचे माजी अध्यक्ष तथा ज्येष्ठ समाजसेवक डॉ. पुरुषोत्तम घोळसे यांच्या त्या पत्नी होय त्यांच्या पश्चात पती, मुलगा डॉ प्रशांत,दोन सुना,नातवंड असा आप्तपरिवार आहे. त्यांच्यावर शनिवारी (ता.१३) रामगणेश गडकरी घाटावर अंत्यसंस्कार करण्यात आले.

समर्थगुरु धारा ध्यान योग शिबिराचा समारोप

■ महासागर प्रतिनिधी, वाडी, दि. १३ :

समर्थगुरु धारा यांच्या वतीने दिनांक ५, ६ व ७ सप्टेंबर रोजी महल, नागपूर येथे तीन दिवसीय ध्यान योग शिबिराचे आयोजन करण्यात आले. या शिबिरात जुने तसेच नवे साधक मोठ्या संख्येने सहभागी झाले. शिबिरात ध्यानाचे नवे प्रयोग करून साधकांना भगवान बुद्धांच्या अष्टांगिक मार्गाच्या आधारे आनंदी जीवन जगण्याचे सूत्र समजावून सांगण्यात आले. समर्थगुरुजींनी साधकांना ऑनलाईन ॐकार (नाद) दीक्षा दिली. शिबिराचे संचालन आचार्य दिवाकर पाटणे, आचार्य हरिदर्शन, आचार्या मां ज्योती , आचार्य अमृत राही यांनी केले. नागपूर व्यतिरिक्त अमरावती, गोंदिया, छिंदवाडा, वरोरा येथूनही साधक सहभागी झाले होते.नवीन साधकांमध्ये स्वामी हेमंत टेकाडे, स्वामी संदीप, स्वामी आकाश पाटील, वामन नागपुरे, मां सना, मां रेणु, मां लांबे, मां सोनम आदींनी नाद दीक्षा घेतली.शिबिर यशस्वी करण्यासाठी स्वामी मयंक, स्वामी मयूरेश, स्वामी तुषार वैद्य, स्वामी प्रकाश खोबरागडे, स्वामी संजय पवनकर आदींनी सहकार्य केले.

लोककलावंतांचा भव्य मेळावा व सत्कार समारंभ

■ महासागर प्रतिनिधी
वाडी, दि. १३ :

भारतीय लोककलाकार सांस्कृतिक संघटना, नागपूर (महाराष्ट्र) आणि लोककलावंतांचा मेळावा व मानधन समिती, नागपूर जिल्हा यांच्या संयुक्त विद्यमाने वडोदा येथे भव्य लोककलावंत सत्कार समारंभ संत जगनाडे सभागृहात, वडोदा येथे रविवार ७ सप्टेंबर रोजी सकाळी ९ ते संध्याकाळी ५ वाजता पार पडला. मेळाव्याचे आयोजन कामठी तालुका लोककलावंत यांनी केले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संघटनेचे अध्यक्ष प्रकाश काळे गुरुजी होते. तर प्रमुख पाहूणे म्हणून सचिव अनिल पारखी, प्रवचनकार चेतन बेले, शाहीर ललकार चव्हाण, गुरुवर्य अंबादास नागदेवे, ज्ञानेश्वर पाटील, रंगनाथ खराबे, डॉ. पुरुषोत्तम बोंदरे, सुशीला बोंदरे, छायाताई वांढरे, वामन भरबत, विकास शेंडे, ज्ञानेश्वर भोयर, रविंद्र बोरकर, मिलिंद पाटील, सविता नारनवरे, माधुरी घोडमारे, पल्लवी नगरारे, सविता गाटकिने, चंद्रगुप्त भिंगाडे, पुरुषोत्तम निघोट उपस्थित होते. सर्व मान्यवरांचा शाल, श्रीफळ व भेटवस्तू देऊन सत्कार करण्यात आला. तसेच महाराष्ट्रभरातील विविध भजन मंडळांनी आपल्या भजनांनी कार्यक्रम रंगतदार केला. सर्व उपस्थित कलावंतांना संघटनेकडून प्रमाणपत्रे प्रदान करण्यात आली.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक गायीका पल्लवी नगरारे यांनी केले.संचालन ज्ञानेश्वर पाटील यांनी तर आभार अनिल पारखी यांनी मानले. यावेळी ज्ञानेश्वरी राऊत, मिनाक्षी मिश्रा, दीपमाला मालेकर (वर्धा), विठ्ठल घोडमारे, बबलू ढीमोले, लीलाधर दाभे, राम वाघ, व्यंकटेश कांता ढोबळे, भगवान लांजेवार, प्रभाताई काळे, त्रिशीला फुलझेले, मोरेश्वर सोनटक्के, श्रीखंडे , (मोहपा), सुरज नवघरे, मिनी नगराळे, सुनंदा ठाकरे, अशोक डाहाके, नंदा दुबे, निखील गिर्हे, जागेश्वर पाटील, सुरेश आंबील, अरुण पाटील, उपासराव शेंडे, सेवक बावणे (बॅन्जो वादक), सतीश गेडाम, सोनु सेवक बावणे, डॉ. चिंचाळकर, दामोदर लांजेवार, विद्या रणदिवे, नयन घोडमारे, अम्रपाली बोरकर, नलु साहारे, ललिता बोबडे उपस्थित होते.

राष्ट्रीय लोक अदालतीमध्ये विविध प्रकरणांचा निपटारा

■ महासागर प्रतिनिधी
रामटेक, दि. १३ :

दिनांक १३/०९/२०२५ रोजी जिल्हा विधी सेवा समीती, नागपुर यांचे आदेशान्वये तालुका विधी सेवा रामटेक चे तालुका विधी सेवा समीती अध्यक्ष एस. एम. सरोदे दिवाणी न्यायाधीश, वरिष्ठ स्तर, रामटेक यांचे अध्यक्षतेत दोन पॅनल मध्ये कामकाज करण्यात आले. रामटेक तालुका विधी सेवा समितीचे एस. एम. सरोदे दिवाणी न्यायाधीश वरीष्ट स्तर, रामटेक तसेच श्रीमती. डी. सी. वोराणी २ रे सहदिवाणी न्यायाधीश क. स्तर, रामटेक उपस्थीत होते. पॅनेल वर पॅनल मेंबर म्हणुन ॲड. एम. एम. पेंदाम व ॲड. पी. के. महाजन यांनी कामकाज बघीतले.

दिनांक १३/०९/२०२५ राष्ट्रीय महा लोकअदालतीमध्ये नेमलेल्या पॅनेल समोर दिवाणी व फौजदारी, (१३८) एन.आय. ॲक्ट, बँक पतंसस्थाचे दाखल पुर्व प्रकरणे तसेच ग्रामपंचायतीचे घर व पाणी, वीज बील करांची प्रकरणे ठेवण्यात आली. त्यापैकी ११ दिवाणी व १७५ फौजदारी प्रकरणे, बँकेतील ०९ दाखल पुर्व प्रकरणे तसेच १०६ घर टॅक्स बील प्रकरण असे एकुण ३०१ प्रकरणांतुन एकुण रुपये ३०,२४,०७०/- रुपए च्या प्रकरणातुन तडजोड करून निपटारा करण्यात आला.

विशेष म्हणजे या महा-लोकअदालती दरम्यान हिन्दु विवाह कायदा अंतर्गत प्रकरण क्र. १३४/२०२४ मोक्षीनी राउत वि. उमेश राउत या दोन्ही पक्षकारामध्ये आपसी तडजोड होउन मोक्षीनी राउत ही नांदावयास गेली.

तालुका वकील संघा तर्फे या कार्यक्रमाला तालुका वकील संघाचे अध्यक्ष ॲड. देवळे, सचिव आनंद.व्ही. गजभीये, ॲड. एम व्ही येरपुडे, ॲड. एस एस खंडेलवाल, कुमारी सुरभी खंडेलवाल, स्वाती वाहणे, मयुर गुप्ता, एन पी बागडे, ॲड. बांते, ॲड. जयश्री मेंघरे, ॲड. कारेमोरे, ॲड. एस सी केला, ॲड. अरूण महाजन सह इतर सदस्य हजर होते. या कार्यक्रमाला एस.बी.आय., युको बँक, बँक ऑफ इंडिया, बैंक ऑफ बडोदा या बँकेचे मॅनेजर, बँकेतील कर्मचारी व ग्रामपंचायतीचे ग्रामसेवक उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाला न्यायालयाचे कर्मचारी सी. एम. खापरे, अधीक्षक, आर.जी मनवर, सह अधिक्षक, लघुलेखक राजेश खोब्रागडे, प्रणोती नंदनवार, वरिष्ठ लिपीक किरण खोब्रागडे, हरीष खोब्रागडे, संदीप गिरडकर, व्ही. पी वासनीक, ज्योती ए. मोरे, तसेच कनिष्ठ लिपीक, व्ही. व्ही. धार्मिक,एस. एस. विश्वकर्मा,जी.एस देशपांडे, रोहन राउत, संकेत कोचरे, अजय महाडोळे, शंतनु दरेकर, शिपाई राजु भुडे, लहासे, बेलखोडे, वनिता ठाकुर, अभिषेक उईके तसेच तालुका विधी सेवा समितीचे कायदेशीर स्वयंसेवक गोविंदा पिपरोदे व राजेश नागुलवार, व कोर्ट मोहरीर वनश्री सपाटे, भाग्श्री हलमारे यांनी कामकाज बघीतले.

जिल्हा वक्फ अधिकारी कार्यालय
महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळ, नागपूर
१ला मजला, हज हाऊस, गंजीपेठ, नागपूर-४४००१८ फोन : ०७१२-२९९५८४२

संचिका क्र. ६९/ / क्र. मरावंम/चौकशी/जि.व.का.ना./५१४/२०२५

(जाहीर प्रगटन)

उम्मीद अधिनियम १९९५ च्या कलम ६९ अन्वये वक्फ संस्थेच्या योग्य प्रशासनाकरिता योजना मंजूर करणेबाबत
वक्फ संस्थेचे नांव व पत्ता : Sufi Madarsa & Masjid, Abdul Hameed Nagar, Gorewada Village, Nagpur, Taluka. Nagpur, Dist. Nagpur (MSBW/NGP/318/2022)

उपरोक्त वक्फ संस्था महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळात नोंदणीकृत असून अर्जदार हाजी हमीद खान अजीज खान यांनी दिनांक २२/०८/२०२५ रोजीच्या अर्जान्वये सदर संस्थेच्या व्यवस्थापनाकरिता महाराष्ट्र राज्य वक्फ मंडळाकडे सुधारित प्रारुप योजना दाखल केलेली आहे. प्रारुप योजनेतील तरतूदीनुसार विश्वस्तांचा कार्यकाळ आजीवन वर्षाचा असून व्यवस्थापन समिती निवडीची रित उर्वरित व्यवस्थापकीय समिती सदस्यांच्या बहुमताने नवीन सदस्याची नियुक्ती करेल अशी आहे. योजनेमध्ये नमूद प्रस्तावित व्यवस्थापन समिती खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	नाव	पद
१.	हाजी हमीद खान अजीज खान	अध्यक्ष
२.	समीउल्ला खान शफी उल्ला खान	उपाध्यक्ष
३.	परवेज शेख जावेद शेख	सचिव
४.	हाजी गुलाम रजा कादरी	सह-सचिव
५.	जावेद अब्दुल हमीद सिद्दीकी	कोषाध्यक्ष
६.	अब्दुल अलीम अब्दुल रशीद	सदस्य
७.	मोहम्मद मुजीब इनायतुल्ला खान	सदस्य

सदर प्रारुप योजनेबाबत काही तक्रारी, आक्षेप असल्यास संबंधितांनी सदर नोटीस प्रसिद्ध झाल्यापासून ८ दिवसाच्या आत जिल्हा वक्फ अधिकारी नागपूर, १ला मजला, हज हाऊस, गंजीपेठ, नागपूर-४४००१८ येथे आपले म्हणणे दाखल करावे. विहीत वेळेनंतर आक्षेप प्राप्त झाल्यास त्याची दखल घेण्यात येणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

(तौफीक अहमद)
जिल्हा वक्फ अधिकारी, नागपूर

महसूल व वनविभाग
कोर्ट विद्यमान तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर शहर, यांचे कार्यालय
(जुने पोलीस अधिक्षक कार्यालय, (शहर) नागपूर पिन कोड ४४०००१)
तालुका - नागपूर शहर, जिल्हा - नागपूर
E-mail ID tahsildarngpcity@gmail.com दूरध्वनी क्र. ०७१२-२५६११६५

उ.स.म.अ./तह.नाग/(शहर)/जकवि-१२७०/२०२५ दिनांक : १०/०९/२०२५

वाचा: १. सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे शासन निर्णय दिनांक १२ मार्च, २०२५ नुसार., २. म.I. उ.प. सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडील पत्र क्र. ०३/ई-स अ.दि. १७/०३/२०२५, ३. म.I. जिल्हाधिकारी, नागपूर यांचेकडील पत्र क्र. अका/डी-१/जन्म-मृत्यू आदेश/कावि-१०४/२०२५ दिनांक १७/०३/२०२५, ४. अर्जदार मंदा उत्तम नेताम, रा. नवीन वैशाली नगर, चिंचभवन, नागपूर यांचा अर्ज दिनांक २८/०७/२०२७

-: जाहीरनामा :-

ज्याअर्थी अर्जदार मंदा उत्तम नेताम, रा. नवीन वैशाली नगर, चिंचभवन, नागपूर यांनी त्यांच्या मुलीच्या जन्माची नोंद महानगर पालिका दप्तरी घेणेकरिता निर्देशित करणेकामी अर्ज दाखल केला आहे.

सदरहू मंदा उत्तम नेताम यांचा जन्म दिनांक २५/०२/१९८८ रोजी त्यांच्या राहते घरी नवीन वैशाली नगर, नागपूर येथे झाला असा अर्जदाराचा दावा आहे. त्याच प्रमाणे सदरहू अर्जदार यांना त्यांचे जन्माचे प्रमाणपत्र शासकीय तथा खाजगी कामाकरिता आवश्यक असल्याने त्याची नोंद घेणेकामी आदेश होणे आवश्यक असल्याबाबत त्यांनी अर्जात नमूद केले आहे.

त्याअर्थी मी तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), उपरोक्त वाचा क्र. १ आणि २, व ३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मला प्राप्त अधिकारान्वये असे कळविण्यात येते की, सदर व्यक्तीचा जन्मबाबत नोंद घेणेकामीचा आदेश देणेकरिता व गृहचौकशी करणेकामी कार्यवाही प्रस्तावित आहे. याबाबत कोणास काही सांगावयाचे किंवा काही आक्षेप असल्यास त्यांनी योग्य ते पुरावे किंवा साक्षीदारांसह तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), यांचे न्यायालयात स्वतः जातीने/वकीलामार्फत अथवा अन्य मार्गाने या जाहीरनाम्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसाच्या आत सादर करावे.

उक्त मुदतीत कुठल्याही आक्षेप/उजर/विपरीत पुरावा प्राप्त न झाल्यास जन्मबाबतची नोंद घेणे कामीचा आदेश देणेबाबत कोणालाही काही सांगावयाचे नाही असे गृहीत धरून प्रस्तावित जन्म नोंदीबाबतचा आदेश निर्गमित करण्यात येईल.

तहसिलदार तथा
तालुका दंडाधिकारी, नागपूर शहर करीता

महसूल व वनविभाग
कोर्ट विद्यमान तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर शहर, यांचे कार्यालय
(आकाशवाणी चौक, सिव्हिल लाईन, नागपूर पिन कोड-४४०००१)
तालुका - नागपूर शहर, जिल्हा - नागपूर
E-mail ID tahsildarngpcity@gmail.com दूरध्वनी क्र. ०७१२-२५६११६५

प्र.क्र. १५/प्रमु-३/तह.नाग(शहर)/कावि-४४८/२०२५ दिनांक : १२/०९/२०२५

वाचा: १. सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे शासन निर्णय दिनांक १२ मार्च, २०२५ नुसार., २. म.I. उ.प. सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडील पत्र क्र. ०३/ई-स अ.दि. १७/०३/२०२५, ३. म.I. जिल्हाधिकारी, नागपूर यांचेकडील पत्र क्र. अका/डी-१/जन्म-मृत्यू आदेश/कावि-१०४/२०२५ दिनांक १७/०३/२०२५, ४. अर्जदार श्री/श्रीमती शिवशंकर हुबराज शाहू, वय ४८ वर्ष, रा. हनुमान पांच मंदीर जवळ, कोलबास्वामी नगर, बिनाकी, नागपूर यांचा अर्ज दिनांक ०६/०५/२०२५

-: जाहीरनामा :-

ज्याअर्थी अर्जदार शिवशंकर हुबराज शाहू, वय ४८ वर्ष, रा. हनुमान पांच मंदीर जवळ, कोलबास्वामी नगर, बिनाकी, नागपूर यांनी वडिल यांच्या मृत्यू तारखेची नोंद महानगर पालिका दप्तरी घेणेकरिता निर्देशित करणेकामी अर्ज दाखल केला आहे.

सदरहू हुबराज सिताराम शाहू यांचा मृत्यू दिनांक ०२/०९/२०१३ रोजी मेयो हॉस्पीटल नागपूर येथे झाला असा अर्जदाराचा दावा आहे. त्याच प्रमाणे सदरहू अर्जदार यांना त्यांचे मृत्युचे प्रमाणपत्र शासकीय तथा खाजगी कामाकरिता आवश्यक असल्याने त्याची नोंद घेणेकामी आदेश होणे आवश्यक असल्याबाबत त्यांनी अर्जात नमूद केले आहे.

त्याअर्थी मी तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), उपरोक्त वाचा क्र. १ आणि २, व ३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मला प्राप्त अधिकारान्वये असे कळविण्यात येते की, सदर व्यक्तीचा मृत्यूबाबत नोंद घेणेकामीचा आदेश देणेकरिता व गृहचौकशी करणेकामी कार्यवाही प्रस्तावित आहे. याबाबत कोणास काही सांगावयाचे किंवा काही आक्षेप असल्यास त्यांनी योग्य ते पुरावे किंवा साक्षीदारांसह तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), यांचे न्यायालयात स्वतः जातीने/वकीलामार्फत अथवा अन्य मार्गाने या जाहीरनाम्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसाच्या आत सादर करावे.

उक्त मुदतीत कुठल्याही आक्षेप/उजर/विपरीत पुरावा प्राप्त न झाल्यास मृत्यूबाबतची नोंद घेणे कामीचा आदेश देणेबाबत कोणालाही काही सांगावयाचे नाही असे गृहीत धरून प्रस्तावित मृत्यु नोंदीबाबतचा आदेश निर्गमित करण्यात येईल.

तहसिलदार तथा
तालुका दंडाधिकारी, नागपूर शहर करीता

महसूल व वनविभाग
कोर्ट विद्यमान तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर शहर, यांचे कार्यालय
(आकाशवाणी चौक, सिव्हिल लाईन, नागपूर पिन कोड-४४०००१)
तालुका - नागपूर शहर, जिल्हा - नागपूर
E-mail ID tahsildarngpcity@gmail.com दूरध्वनी क्र. ०७१२-२५६११६५

प्र.क्र. १४/प्रमु-२/तह.नग(शहर)/कावि-४९९/२०२५ दिनांक : ०५/०५/२०२५

वाचा: १. सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांचे शासन निर्णय दिनांक १२ मार्च, २०२५ नुसार., २. म.I. उ.प. सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडील पत्र क्र. ०३/ई-स अ.दि. १७/०३/२०२५, ३. म.I. जिल्हाधिकारी, नागपूर यांचेकडील पत्र क्र. अका/डी-१/जन्म-मृत्यू आदेश/कावि-१०४/२०२५ दिनांक १७/०३/२०२५, ४.अर्जदार महेन्द्रा कुमार परीमल रा. मगरकाटा मध्य प्रदेश नागपूर यांचा अर्ज दिनांक १९/०६/२०२५

-: जाहीरनामा :-

ज्याअर्थी अर्जदार श्री महेन्द्रा कुमार परीमल रा. मगरकाटा, मध्य प्रदेश यांनी मूलाच्या जन्माची नोंद महानगर पालिका दप्तरी घेणेकरिता निर्देशित करणेकामी अर्ज दाखल केला आहे.

सदरहू शिव महेन्द्रा परीमल याचा जन्म दिनाक १४/११/२०१२ रोजी डागा हॉस्पीटल नागपूर येथे झाला असा अर्जदाराचा दावा आहे. त्याच प्रमाणे सदरहू अर्जदार यांना त्यांचे जन्माचे प्रमाणपत्र शासकीय तथा खाजगी कामाकरिता आवश्यक असल्याने त्याची नोंद घेणेकामी आदेश होणे आवश्यक असल्याबाबत त्यांनी अर्जात नमूद केले आहे.

त्याअर्थी मी तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), उपरोक्त वाचा क्र. १ आणि २, व ३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मला प्राप्त अधिकारान्वये असे कळविण्यात येते की, सदर व्यक्तीचा जन्मबाबत नोंद घेणेकामीचा आदेश देणेकरिता व गृहचौकशी करणेकामी कार्यवाही प्रस्तावित आहे. याबाबत कोणास काही सांगावयाचे किंवा काही आक्षेप असल्यास त्यांनी योग्य ते पुरावे किंवा साक्षीदारांसह तहसीलदार तथा तालुका दंडाधिकारी नागपूर (शहर), यांचे न्यायालयात स्वतः जातीने/वकीलामार्फत अथवा अन्य मार्गाने या जाहीरनाम्याच्या दिनांकापासून पंधरा दिवसाच्या आत सादर करावे.

उक्त मुदतीत कुठल्याही आक्षेप/उजर/विपरीत पुरावा प्राप्त न झाल्यास जन्मबाबतची नोंद घेणे कामीचा आदेश देणेबाबत कोणालाही काही सांगावयाचे नाही असे गृहीत धरून प्रस्तावित जन्म नोंदीबाबतचा आदेश निर्गमित करण्यात येईल.

तहसिलदार तथा
तालुका दंडाधिकारी, नागपूर शहर करीता

दिवाळखोर महाराष्ट्र नको, सक्षम स्वतंत्र विदर्भ हवा!

महाराष्ट्र हे समृद्ध इतिहास, सांस्कृतिक वैभव आणि प्रचंड संसाधनांनी नटलेले राज्य मानले जाते. परंतु या राज्याच्या विकासकथेत विदर्भ हा प्रदेश कायम उपेक्षितच राहिला आहे. राज्य स्थापनेला ६४ हून अधिक वर्षे उलटली, तरीही विदभार्तील शेतकरी दुष्काळाच्या विळख्यात, तरुणाई बेरोजगारीच्या अंधारात आणि उद्योगधंदे अपुऱ्या गुंतवणुकीच्या छायेत अडकलेले दिसतात. नैसर्गिक संसाधनांचा प्रचंड खजिनाआहे. त्यात कोळसा, वीज, पाणी, जंगलसंपदा असूनही या संपत्तीचा लाभ स्थानिकांना न होता इतर भागांना मिळतो.

विदर्भातील सिंचन, उद्योग, रोजगार आणि वीजवाटपातील तफावत पाहता विदर्भाच्या पिढीजात अनुशेषाचे चित्र उघड होते. केंद्र व राज्य सरकारांकडून वेळोवेळी समित्या, करार, आश्वासने देण्यात आली; मात्र प्रत्यक्षात या प्रदेशाच्या विकासाची गाडी पुढे सरकली नाही. महाराष्ट्र आज दिवाळखोरीच्या उंबरठ्यावर उभा असताना सर्वाधिक बोजा विदर्भालाच उचलावा लागत आहे.

महाराष्ट्र राज्याचा २०२५-२६ च्या अंदाजपत्रकाने राज्याच्या आर्थिक दिवाळखोरीचे स्पष्ट चित्र उघड केले आहे. आजच्या घडीला महाराष्ट्रात ९५,७३२ कोटी रुपयांचे कंत्राटदारांचे देयक थकीत आहे, ७,८२,००० कोटी रुपयांचा कर्जाचा डोंगर, आणि दरवर्षी ५६,७२७ कोटी रुपयांचे व्याज हे आकडे पाहिल्यावर हे राज्य आर्थिक श्वसनयंत्रावरह्न चालले आहे, असे म्हणणे अतिशयोक्ती ठरणार नाही.

महसूल उत्पन्न ५,६०,९६३ कोटी, पण खर्च ६,०६,८५५ कोटी म्हणजेच सरळसरळ ४५,८९२ कोटी रुपयांचा तुटीचा अंदाजपत्रक राज्य करकरणे सदर केला आहे. जुलै २०२५ मध्ये राज्य सरकारने १३,००० कोटी रुपये कर्ज घेतले,याच महिन्यात म्हणजे सप्टेंबर २०२५ मध्ये राज्य सरकारने केंद्र सरकार कडे १,३२,००० कोटीची कर्ज घेण्यासाठी मंजुरात मांगितली आहे ,त्यामुळे राज्य सरकारवर कजार्चे डोंगर ९,८३,७२७ रुपयाचा या वर्षाखेर राहील अशी शक्यता आहे.

अर्थशास्त्राच्या नियमानुसार देशाच्या आर्थिक स्थितीचा अंदाज घेण्यासाठी कर्ज व एकूण उत्पादन जी.डी.पी. (ऋद्ध) यांचे प्रमाण महत्त्वाचे मानले जाते. युरोपियन युनियनने १९९२ मध्ये ठरवलेल्या मास्ट्रिक्ट निकषांनुसार एखाद्या देशाचे सरकारी कर्ज जीडीपीच्या ६० % पेक्षा कमी आणि वार्षिक तूट ३% पेक्षा कमी असणे आवश्यक आहे. हा नियम आदर्श मानक मानला जातो.

रेनहार्ट आणि रोगॉफ या अमेरिकन अर्थतज्ज्ञांनी २०१० मध्ये केलेल्या अभ्यासात दिसून आले की, जर एखाद्या देशाचे कर्ज ९० % जी.डी.पी. पेक्षा जास्त झाले तर त्याच्या आर्थिक वाढीचा वेग मोठ्या प्रमाणावर घटतो. या निष्कर्षावर नंतर काही टीका झाली असली तरीही ९०% ही पातळी धोक्याची मानली जाते.

आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी आणि जागतिक बँक यांच्या मते विकसित देशांची अर्थव्यवस्था मजबूत असल्याने ते जी.डी.पी.च्या जवळपास १०० % इतके कर्ज सांभाळू शकतात.

परंतु भारतासारख्या विकसनशील देशांसाठी ६० - ७० % जीडीपी पेक्षा जास्त कर्ज हे गंभीर आर्थिक संकटाचे संकेत मानले जातात. त्यामुळे महाराष्ट्र राज्य सरकारवर कजार्चे डोंगर ९,८३,७२७ म्हणजे ६० ञ्च७० % जी.डी.पी.पेक्षा जास्त कर्ज झाले आहे, त्यामुळे महाराष्ट्र राज्य दिवाळखोरीत आले आहे.त्याचा परिणाम म्हणजे ठेकेदारांचे बील प्रलंबित आहे.

प्रा. डॉ. प्रशांत विघे
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
भारतीय महाविद्यालय, अमरावती.
९३२६८७७७४९

ठेकेदारांचे प्रलंबित बील दिवाळखोरीचा दुसरा पुरावा :

महाराष्ट्र राज्यातील सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे ४०,००० कोटी, जलसंधारणाचे १३,००० कोटी, जल जीवन मिशनचे १२,००० कोटी, ग्रामीण सुधारणा विभागाचे १८,००० कोटी, नगरविकासाचे ४,२१७ कोटी, ग्रामविकासाचे ६,००० कोटी आणि डीपीसी निधीचे २,५१५ कोटी अशी ९५,७३२ कोटी रुपयांचे कंत्राटदारांचे देयक थकीत आहे त्याचा परिणाम दोन ठेकेदाराने आत्महत्या केल्या आहे. शासनाकडे विकासकामे सुरु ठेवण्याची आर्थिक क्षमता संपलेली आहे. ठेकेदार रडताहेत आणि गावे-शहरे अर्धवट कामांच्या कचाट्यात अडकली आहेत.

विदर्भाचा अनुशेष शतकभरही भरून न येणारा

महाराष्ट्राच्या आर्थिक दिवाळखोरीचा सर्वाधिक बोजा विदर्भ या प्रदेशाने उचलला आहे. विकासकामांच्या वाटपात सातत्याने झालेल्या अन्यायामुळे विदर्भ हा मागासलेपणाचे ओझे वाहणारा प्रदेश ठरला आहे.

सिंचन, उद्योग, रोजगार आणि वीज वापर यासारख्या क्षेत्रांतील आकडेवारी या पिढीजात उपेक्षेचे स्पष्ट पुरावे देतात.सिंचनाच्या बाबतीत पाहिले तर महाराष्ट्रात एकूण ४०५ मोठे-मध्यम प्रकल्प आहेत; पण त्यापैकी केवळ १०१ प्रकल्प विदर्भात आहेत.

यातीलही अमरावती विभागातील पाच जिल्ह्यांना फक्त ४० प्रकल्प मिळाले आहेत. १३ १ प्रकल्प विदर्भात प्रलंबितआहे. परिणामी दरडोई पाणी उपलब्धतेत विदर्भ नेहमीच तळाशी राहिला आहे.त्याचा अनुशेष ५१ टक्के वाढला आहे . शेतकरी दुष्काळ आणि पावसावरच अवलंबून राहतो, तर पाण्याविना पडसाळी शेती आजही धोक्यात आहे.

उद्योगांच्या क्षेत्रातही हीच दरी दिसते. राज्यात एकूण ३६,४८५ कारखाने कार्यरत असताना विदर्भात केवळ २,६१८ कारखाने आहेत. म्हणजेच कोळसा, वीज, खनिजे, जमीन, कामगार अशा सर्व साधनसंपत्ती असूनही उद्योगधंदे येथे रुजलेच नाहीत. जे उद्योग आहेत त्यातून प्रदूषण विदर्भाच्या वाट्याला आले, पण रोजगार मात्र मुंबई-पुण्याकडे गेला. त्यामुळे स्थानिक तरुणाईला नोकरीसाठी स्थलांतराशिवाय पर्याय उरलेला नाही.परिणामतः विदभार्तील ४ विधानसभा आणि एक लोकसभा मतदार संघ कमी झाला आहे.

राज्यातील २९ लाख कामगारांपैकी फक्त २.५ लाख विदर्भात आहेत, उर्वरित रोजगारासाठी स्थलांतरित झाले आहेत. कोळसा आणि वीज उत्पादन प्रामुख्याने विदर्भात असूनही औद्योगिक वापर केवळ ११ % आहे, तर पुणे-नाशिकमध्ये २७% आहे. म्हणजे उत्पादन विदर्भाच्या जमिनीवर, पण फायदा पश्चिम महाराष्ट्राला. ही आकडेवारी विदर्भाच्या पिढीजात उपेक्षेचे प्रतीक आहे. संसाधनसंपन्न असूनही दशकानुदशके विकासापासून वंचित राहिलेला विदर्भ अन्यायाच्या जोखडाखाली आजही दडपला आहे.

आजच्या तरुणांनी हा प्रश्न गांभीर्याने घेतला नाही तर त्यांचे भविष्य अंधारमय ठरेल.

ना दान चाहिए, ना अनुदान चाहिए..
हमें तो सिर्फ विदर्भ राज्य चाहिए..

स्वतंत्र विदर्भाची आवश्यकता :

विदर्भ हा नैसर्गिक संपत्तीने समृद्ध प्रदेश आहे. येथे कोळसा, वीज, सुपीक जमीन, पाणी, खनिजे व जंगलसंपदा विपुल असूनही त्याचा लाभ मुंबई-पुण्यासारख्या भागांना जास्त मिळतो.

कोळसा व वीज उत्पादन विदर्भात होत असतानाही औद्योगिक वापर पश्चिम महाराष्ट्रात अधिक आहे, परिणामी स्थानिक शेतकरी, कामगार व उद्योगपतींना अपेक्षित संधी मिळत नाहीत. स्वतंत्र विदर्भ राज्य अस्तित्वात आले, तर संसाधनांवर स्थानिक नियंत्रण राहून पाणी, जंगल व जमीन यांचा योग्य वापर करून शेतकऱ्यांचे सिंचन व उद्योगधंदे सुधारता येतील.

सध्या मिळणारा निधी पश्चिम महाराष्ट्र केंद्रित योजनांत खर्च होतो. स्वतंत्र अर्थसंकल्प असल्यास सिंचन, आरोग्य, शिक्षण, रस्ते व रोजगार यांसाठी निधी वापरून विदर्भ आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी बनेल. उद्योग, शिक्षण व रोजगाराच्या नव्या संधी निर्माण करून नागपूर, अमरावती, चंद्रपूर, यवतमाळ यांसारखी शहरे औद्योगिक व शैक्षणिक केंद्रे बनतील.

कृषी-आधारित प्रक्रिया उद्योग, औषधनिर्मिती, आयटी पार्क, वनउद्योग व पर्यटन यामुळे हजारो रोजगार उपलब्ध होतील. विदर्भातील नैसर्गिक संपत्तीचा संतुलित विकास केल्यास काही येत्या ५ वर्षांत विदर्भ प्रदेश सक्षम व स्वावलंबी अर्थव्यवस्था उभी करू शकेल. त्यामुळे तरुणाईचे स्थलांतर थांबेल, शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढेल आणि स्थानिकांना स्थैर्य मिळून देशाच्या प्रगतीत विदभार्चा थेट वाटा उभा राहील.

उपरोक्त अध्यानावरून महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था दिवाळखोरीच्या उंबरठ्यावर आहे आणि विदभार्चा अनुशेष शतकभरही भरून निघणार नाही. त्यामुळे स्वतंत्र विदर्भ हा काळाची अपरिहार्य गरज आहे. आज विदभार्तील शेतकरी, कामगार, विद्यार्थी, स्त्रिया आणि विशेषतः तरुणांनी एकजुटीने ठरवले पाहिजे, दिवाळखोर महाराष्ट्र नको, सक्षम स्वतंत्र विदर्भ हवा एवढे मात्र निश्चित !

भारत-पाकिस्तान क्रिकेट मॅच देशाच्या स्वाभिमानाला धक्का!

सरकारने पहलगाम आतंकवादी हल्ल्यानंतर पाकिस्तानवर अनेक प्रतिबंध लावले. यामध्ये भारताने पाकिस्तानला जाणारे सिंधू नदीच्या प्रणालीतील पाणी (विशेषतः चिनाब नदीचे पाणी) बंद केले आहे. पहलगाम हल्ल्यानंतर भारताने सिंधू जल करार स्थगित केला आणि तेव्हापासून चिनाब नदीवरील बगलिहार व सलाल धरणांमधून पाण्याचा प्रवाह रोखला आहे.

पहलगाम आतंकवादी हल्ल्यानंतर भारत सरकारने ऑपरेशन सिंदुर मोहीम चालवून पाकिस्तानचे अनेक आतंकवादी अड्डे उध्वस्त केले. यानंतर पाकिस्ताननं भारतावर आक्रमक करण्याचा प्रयत्न केला . परंतु भारतीय सुरक्षा दलाने पाकिस्तानला जवाब सुध्दा दिला. पाकिस्तानची पिछेहाट झाली व पाकिस्तानने भारतासमोर घुटने टेकले.

पाकिस्तानी आतंकवाद्यांनी २६ निरपराध पर्यटकांचा बळी घेतला. त्याच आतंकवादी पाकिस्तानसोबत सरकार व बीसीसीआयने भारताला क्रिकेट मॅच खेळण्याची परवानगी दिली, ही देशाच्या १४० कोटी जनतेसाठी अत्यंत गंभीर व चिंताजनक बाब आहे.

सरकार व राजकीय पुढारी ज्या स्वाभिमानाने पाकिस्तानचा विरोध करीत होते, तो स्वाभिमान आता गेला कोठे? असे अनेक प्रश्न आज उपस्थित होत आहे.

क्रिकेट खेळण्यापेक्षा देशाचा स्वाभिमान सर्वतोपरी आहे. त्याला जर भारत सरकार व बीसीसीआय ठेच पोहचवित असेल तर ही शरमेची व अत्यंत लाजीरवाणी बाब आहे. देशाची १४० कोटी जनता हेच म्हणेल बीसीसीआय व भारत सरकार फक्त पैशासाठी क्रिकेट मॅच खेळत आहे व स्वाभिमान संपविला आहे.

रमेश कृष्णराव लांजेवार
स्वतंत्र पत्रकार, नागपूर.
९९२१६९०७७९

सरकारने व बीसीसीआयने थोडीशी जनाची नाही तर मनाची लाज ठेवायला पाहिजे होती आणि पाकिस्तान सोबत क्रिकेट मॅच खेळणे टाळायचे होते. परंतु सरकारने बीसीसीआय समोर शरणागती पत्करली व बीसीसीआयने पाकिस्तान समोर असे चित्र स्पष्ट दिसून येते.

संपूर्ण देश ऑपरेशन सिंदुरची तारीफ करीत होता आणि आजही करतो. कारण मोठ्या शिताफीने भारतीय स्थल, जल, वायू दलाच्या संपूर्ण सुरक्षा दलाने पाकिस्तानला २३ मिनिटांत मातीत लोळविले. यावर सरकार आणि सरकारमधील संपूर्ण राजकीय पक्ष व पुढारी यांनी स्वतः आपली पाठ थोपटून घेतली आणि आता हेच राजकीय पुढारी घरात बसून मॅच पाहतील. किती लज्जास्पद बाब म्हणावी?

एकीकडे सुप्रीम कोर्टाने सुरू असलेल्या एशिया कप मधील भारत -पाकिस्तान यांच्यात होणारी मैच रद्द करणाऱ्या याचिकावर तत्काळ सुनावणीसाठी नकार दिला आहे. यावर न्यायमूर्ती जे. के. माहेश्वरी आणि न्यायमूर्ती विजय बिश्नोई यांच्या खंडपीठासमोर तत्काळ सुनावणीसाठी सादर करण्यात आले.

यावर पीठाधीशांनी सांगितले की इसमे जल्दी क्या है? मैच हैं होने दीजीए... म्हणजे सुप्रीम कोर्ट सुध्दा या मैचला रोखु शकले नाही. कारण यात सर्वात मोठी चूक सरकार व बीसीसीआयने केल्याने सुप्रीम कोर्ट सुध्दा ही मॅच थांबवू शकत नाही.

मैच थांबविण्याचे काम कोर्टोचे नसून भारत सरकार व बीसीसीआयचे होते आणि ते थांबवुसुध्दा शकले असते. परंतु सरकारला व बीसीसीआयला मैच थांबवायची नव्हती ही बाब स्पष्ट दिसून येते. त्यामुळे भारत-पाकीस्तानमध्ये खेळल्या जाणाऱ्या क्रिकेट मॅचचा जाहीर निषेध करतो व सरकार आणि बीसीसीआयला ईश्वर सद्बुद्धी देवो अशी ईश्वर चरणी प्रार्थना करतो.

जय हिंद, जय भारत.

राजकारणाच्या सत्याचं आरसपानी प्रतिबिंब

रायबा ईमानदार

: चित्रपट समिक्षा :

नागपूरच्या एका युवकाने ज्याचे नाव सचिन घोडे या चित्रपटाचा लेखक व निर्माता याने नागपूरच्या ग्रामीण भागात होणाऱ्या राजकारणाच्या पोटभेदातून जन्म घेतलेली ही कथा आहे रायबा ईनामदार नावाच्या एका निष्ठावंत व समर्पित कार्यकर्त्याची. प्रामाणिकपणा आणि लोकसेवेच्या जिद्दीमुळे रायबा लोकांच्या मनात घर करतो. त्याच्या कार्यावर खुश होऊन वरिष्ठ नेते त्याला रायबा ईमानदार ही पदवी बहाल करतात. यावरूनच चित्रपटाचे नाव ठरते रायबा ईमानदार.

चित्रपट राजकारणाचे विद्रूप चेहरे उघडे करतो. एका बाजूला कार्यकर्त्याचे त्यागमय जीवन व लोकसेवेची निष्ठा, तर दुसऱ्या बाजूला पदाधिकाऱ्यांचे डावपेच, कारस्थानं आणि स्वतःचे उल्लू सरळ करण्याची राजकीय खेळी. वरिष्ठ नेते त्याला पुढे आणू इच्छितात, परंतु घरातीलच काही पदाधिकारी षडयंत्र करून त्याचे नाव मागे घेतात. अखेर राजकारणाची घाण समजल्यावर रायबा मनाने तुटून जातो आणि त्याचे आयुष्य संपते.

भावनिक टोक तेव्हा गाठले जाते, जेव्हा रायबाचा मुलगा मोठा होऊन पित्याच्या अधुऱ्या वाटेवर निघतो. आई त्याला थांबवायचा प्रयत्न करते; मात्र इतिहास पुन्हा आपलीच पुनरावृत्ती करतो. हाच चित्रपटाचा प्रभावी आणि मनाला चटका लावणारा शेवट ठरतो.

कलाकारांनी आपल्या भूमिकांना जिवंत केले आहे. रायबाची भूमिका ताकदीने आणि संवेदनशीलतेने साकारली गेली आहे. तर इतर कलाकारांनीही राजकारणातील डावपेच व स्वार्थ अत्यंत प्रभावीपणे दाखवले आहेत.

गीत-संगीत हा चित्रपटाचा गाभा आहे. स्वप्नरंजनातला गीत आणि झकास ठसक्याची वैशाली सामंत यांनी स्वरबद्ध केलेली लावणी प्रेक्षकांच्या मनात ठसते. संगीत भावनांना अधिक उठावदार बनवते.

लेखकाने एका कार्यकर्त्याच्या जीवनात घडलेली सत्य घटनांची सांगड पडद्यावर उत्कृष्टरीत्या घालून दिली आहे. निर्माता सचिन घोडे यांचे धाडस खरोखरच कौतुकास्पद आहे की त्यांनी राजकारणातील गोंधळ व कार्यकर्त्याची हतबलता निर्भीडपणे सादर केली.

: समिक्षक :
डॉ. प्रवीण डबली
वरिष्ठ पत्रकार, नागपूर.
9422125656
7020343428

एकंदरीत रायबा ईमानदार हा केवळ एक चित्रपट नाही, तर राजकारणाच्या खोलीतील आरसा आहे. कार्यकर्त्यांच्या स्वप्नांची मोडतोड कशी केली जाते व त्यांचे समर्पण कसे पायदळी तुडवले जाते, हे चित्रपट ठामपणे सांगतो. हा चित्रपट प्रत्येक राजकीय पक्षाच्या कार्यकर्त्यांनी अवश्य पाहावा. तो केवळ मनोरंजन करत नाही, तर राजकारणातील सत्याशी प्रेक्षकांना भिडवतो.

चित्रपटाच्या संपूर्ण टीमचे मनःपूर्वक अभिनंदन व शुभेच्छा।

■ ■ ■

सासुबाईच्या सोन्याच्या दागिन्यावर इन्कमटॅक्स लिमिटचा फायदा मिळेल का?

सर्वात आधी वाचकांचे प्रश्नोत्तर सर्व वाचकांच्या फायद्यासाठी देत आहोत, नंतर नेहमीच्या सोप्या भाषेतील प्रश्नोत्तर रुपात सोन्या बद्दलची अधिक माहिती बघणार आहोत.

प्रश्न – आपण लिहित असलेले सोप्या भाषेतील इन्कमटॅक्स बद्दल खूप छान माहिती मिळाली तरी एक आमचा प्रश्न असा आहे की नवीन इन्कमटॅक्स रेजीम मध्ये जुन्या इन्कमटॅक्स रेजीम प्रमाणे दिव्यांग व्यक्तींना टॅक्स मध्ये काही सवलत आहे का ? असेल तर काय सवलत आहे?

दत्तात्रय घवले
लोणी खुर्द, ता. राहता (जि. अहिल्यानगर)
7020067006

■ जुन्या रिजीम मधे दिव्यांग व्यक्तींना टॅक्स मधे कलम ८० व मध्ये सवलत होती. परंतू नवीन रिजीम मधे दिव्यांग व्यक्तींना अशी कोणतीही सूट असणार नाही.

सोप्या भाषेत इन्कमटॅक्स आणि इन्वेस्टमेन्ट
सीए. गोविंदप्रसाद एस. मुंदडा
सीए. आकाश जी. मुंदडा
जालना.

प्रश्न – ज्या घरी विवाहित महिलाच्या आई त्यांच्या मुली जावई बरोबर राहत असेल तर त्या सासुबाईच्या सोन्या नाण्याला C.B.D.T लिमिट मध्ये मान्यता मिळुन सूट मिळु शकते का ?

■ आजकालच्या मॉडर्न जमान्यात सहसा एकच आपत्य असते, मग तो मुलगा असो की मुलगी. ही पद्धत जास्त करून शिक्षित हिंदू समाजात बघायला हमखास मिळते.

मुप्पावरुपू कविथा विरुद्ध कमिश्नर ऑफ इन्कमटॅक्स (२०२२) १४२ taxman.com २५० (विशाखापट्टणम ट्रिब्युनल) या केस मध्ये करदाते व त्यांच्या सासुबाई सोबत राहत होत्या. सदर केस २०२२ म्हणजे तीन वर्ष आधीचाच आहे.

त्यांच्या सासूबाईंना मुलगा नव्हता आणि एकटी हीच मुलगी आहे. करदात्याने सासुबाईच्या सोन्याच्या दागिन्यांना सेन्ट्रल बोर्ड ऑफ डायरेक्ट टॅक्सेसच्या दि. ११ मे १९९४ च्या १९१६ या परिपत्रकाप्रमाणे दिलेल्या लिमिटची वजावट मागितली जी इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्याने नाकारली.

या केसमध्ये २८४.६०० ग्रॅम जास्तीचे सोने या वर लिमिट ची सूट देण्याचे नाकारले. करदात्याने सांगितले की सासुबाई या एकट्या असुन त्या कायम आमच्या सोबत राहत आहे. इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्याने सासुबाई या करदात्यासोबत राहतात हे मान्य केले परंतु सापडलेल्या सोन्यापैकी अधिकचे २८४.६०० ग्रॅम सोन्यावर सूट दिली नाही.

यामुळे हे प्रकरण वर अपील मध्ये गेले. तेथे विशाखापट्टणम येथील इन्कमटॅक्स ट्रिब्युनल यांनी muppavarapu kavitha या सासूबाईंना सोन्याची सी.बी.डी.टीच्या लिमिटची वजावट (सूट) दिली.

सोप्या भाषेत असे म्हणावे लागेल की सासुबाई यांना आईचाच दर्जा मान्य करण्यात आला आणि इन्कमटॅक्स परिपत्रक १९१६ (F.no. 286/63/93-IT(Jrv II) Dated ११/०५/१९९४ च्या परिपत्रकाप्रमाणे सासुबाई यांना ५०० ग्रॅम सोन्याची वजावट देण्यात आली. या सोन्याच्या दागिन्यावर कोणताच इन्कमटॅक्स लावण्यात आला नाही.

प्रश्न – जर करदात्या महिलाच्या बँकेच्या लॉकर मध्ये खूप सोन्याचे दागिने इन्कमटॅक्स वाल्यांना सापडले तर काय परिणाम होऊ शकतात ?

■ आजकाल अशिक्षित महिला आपल्याच घरी तर शिक्षित महिला बँकेच्या लॉकर मध्ये सोन्याचे दागिने ठेवतात असे रिसर्च सांगते. जर असे दागिने सापडले तर त्या करदात्या महिलांनी त्यांच्या जवळील मागील सहा वषार्चे (करनिर्धारण वर्ष ६) चे रेकॉर्ड व सोने खरेदी केल्याच्या पावत्या व्यवस्थित ठेवाव्या म्हणजे सहसा काहीच अडचण येणार नाही.

प्रश्न – वरील प्रश्नात हेच दागिने स्वतःच्या बँक लॉकर मध्ये नसून पतीच्या लॉकर मध्ये सापडले तर काय परिणाम होऊ शकतात?

■ वरील प्रश्नात जर सोन्याचे दागिने पतीच्या लॉकर मध्ये सापडले तर त्या महिलेच्या दागिन्या बद्दल लेटेस्ट वर्षांची माहिती देणे आवश्यक आहे, ज्यात हे दागिने पत्नीचे आहे असे सांगणारे अफेडवीट जोडावे ज्या मुळे विपरीत परिणाम होणार नाही. उदाहरणार्थ जर चालू वर्ष २०२५ असेल तर २०२४ या लेटेस्ट (लास्ट) वषार्ची सविस्तर माहिती व अफेडवीट द्यावे लागेल.

ज्या वाचकांना या विषयांसंबंधी काही प्रश्न असतील त्यांनी 9422218428 या नंबरवर फक्त व्हॉटस्अॅप मेसेज करावे, त्यांची उत्तरे पुढे निशुल्क याच लेखमालेत पसिद्ध केली जाईल, ही नम्र सूचना.

■ ■ ■

२०० महिलांच्या लग्नासाठी आले ३००० अर्ज

केरळमधील कन्नूर जिल्ह्यातील तरूणांच्या लग्नासाठी अलिकडेच पय्यावूर मंगल्यम कार्यक्रमाची घोषणा करण्यात आली. यामध्ये आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत तरूणांच्या लग्नासाठी सामुहिक विवाहाचे लक्ष्य ठेवण्यात आले आहे.

या कार्यक्रमासाठी सर्व जाती आणि धर्मातील तरूण तरूणींना लग्नासाठी आमंत्रित करण्यात आले आहे. परंतु, काही दिवसातच ३००० हून अधिक पुरूषांनी लग्नासाठी अर्ज केले. तर फक्त २०० तरूणींनी अर्ज केले.

आगळंवेगळं...

मोठ्या संख्येने अर्ज आल्यामुळे पंचायतीला पुरूषांसाठी अर्ज थांबवावे लागले. तथापि, महिलांसाठी अर्ज करण्याची संधी अजूनही खुली आहे

पोळीसाठी पीठ मळल्यानंतर किती तासात खराब होतं?

प्रत्येक घरात चपाती किंवा रोटी बनवण्यासाठी पीठ हे मळलंच जातं. पण कधी कधी वेळेअभावीच काही महिला पीठ मळून फ्रिजमध्ये ठेवतात. परंतु तुम्ही कधी विचार केला आहे का की हे पीठ किती दिवस ताजे राहू शकते? किंवा चुकीच्या पद्धतीने साठवले तर ते किती लवकर खराब होऊ शकते? मग ते मळून ठेवलेलं पीठ असो किंवा कोरडे. पीठाचा ताजेपणा केवळ अन्नाच्या चवीवरच परिणाम करत नाही तर संपूर्ण कुटुंबाच्या आरोग्यावर देखील परिणाम करतो.

पीठ हा ओलावा आणि उष्णतेचा सर्वात मोठा शत्रू आहे. जर तुम्ही ते जास्त वेळ भांड्यात न झाकता तसंच ठेवलं किंवा प्लास्टिकच्या पिशवीत ठेवलं तर त्यावर बुरशी, कीटक येऊ शकतात. त्यामुळे पीठ नेहमी हवाबंद डब्यात आणि थंड, तसेच कोरड्या जागी ठेवावं.

पीठ खराब होण्यास किती वेळ लागतो?

सामान्य गव्हाचे पीठ : उघडे ठेवल्यास १ ते २ आठवड्यात खराब होऊ लागते.

मिश्र पीठ (मैदा + गहू + कोंडा) : २ ते ३ आठवडे ताजे राहू शकते.

मळलेलं पीठ : मळलेलं पीठ हे फ्रिजमध्ये ठेवलं तर ते ५ ते ६ तासांच्या आत वापरणे योग्य. मळलेले पीठ खोलीच्या तापमानात २ ते ३ तासच सुरक्षित राहू शकते.

बॅक्टेरिया वेगाने पसरतात : उन्हाळा आणि पावसाळ्यात त्याचे शेल्फ लाइफ आणखी कमी होते, कारण ओलावा आणि बॅक्टेरिया वेगाने पसरतात.

खराब पीठ कसे ओळखावे?

फक्त रंग पाहून पीठ खराब आहे की नाही हे ठरवता येत नाही. त्याची ही लक्षणे ओळखा, जसं की विचित्र किंवा आंबट वास. लहान कीटक किंवा बुरशी दिसणे. चवीत बदल. पीठ चिकट किंवा गुठळ्यासारखे दिसणे . जर यापैकी कोणतीही चिन्हे दिसली तर पीठ ताबडतोब फेकून द्या

जुने पीठ संपल्याशिवाय किंवा संपत आल्याशिवाय नवीन पीठ खरेदी करू नका अन्यथा कोरडे पीठही खराब होऊ शकते. ओल्या हातांनी किंवा भांड्यांनी कधीही पीठाला स्पर्श करू नका. उन्हाळ्यात पीठ फ्रिजमध्ये किंवा थंड ठिकाणी ठेवा.

खराब झालेल्या पीठाचे दुष्परिणाम

खराब पिठापासून बनवलेल्या रोट्या किंवा पराठे खाल्ल्याने पोटदुखी, उलट्या, जुलाब आणि अन्नातून विषबाधा यासारख्या समस्या उद्भवू शकतात. मुले, वृद्ध आणि प्रतिकारशक्ती कमी असलेल्या लोकांना याचा जास्त त्रास होऊ शकतो. म्हणूनच पिठाच्या ताजेपणाबद्दल निष्काळजी राहू नये.

■ ■ ■

अशोकायन

प्रा. अशोक सारडा
मेहकर
(९४२१३९४३३९)

ग्रहण काळ

सुर्य व चंद्राचे ग्रहण
देती आपणा शिकवण
चिकाटीने करा मार्गक्रमण
काही काळाने समस्यांचे
होत असते निराकरण ..

संकटरूपी ग्रहणकाळात
आशावाद ठेवूनी मनी
हिमतीने देत रहावा लढा
समस्याचे ढग हळुहळू
पलायन करतील बघा..!

गृह मंत्रींनी ऑपरेशन महादेवमध्ये सहभागी असलेल्या जवानांचा सन्मान केला

नवी दिल्ली, १३ सप्टेंबर : केंद्रीय गृह व सहकारिता मंत्री अमित शाह यांनी अलीकडेच ऑपरेशन महादेव मध्ये सहभागी झालेल्या जवानांचा सन्मान केला आणि दाखवून दिले की ते फक्त सुरक्षा धोरणांचे महान निर्माताच नाहीत, तर आपल्या वीर जवानांचे सर्वात मोठे प्रेरक आणि मार्गदर्शक आहेत. ऑपरेशन महादेवमध्ये अद्वितीय साहस आणि समर्पण दाखवणाऱ्या भारतीय सेना, जम्मू-कश्मीर पोलीस आणि केंद्रीय रिजर्व पोलीस बलाच्या जवानांचा सन्मान करून अमित शाह यांनी त्यांच्या शौर्याला संपूर्ण देशासमोर गौरवाचे प्रतीक बनवले. ते असे गृह मंत्री आहेत जे सतत सुरक्षा दलांचा उत्साह वाढवतात, त्यांच्या सेवेचा सन्मान करतात आणि शक्य तितकी मदत करून त्यांना देशाच्या सुरक्षेचा मजबूत स्तंभ बनवतात.

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या दूरदर्शी नेतृत्वाखाली आणि दहशतवादाविरुद्ध निर्णायक लढा सुरू करणाऱ्या भारताच्या सुरक्षा व्यवस्थेचे शिल्पकार केंद्रीय गृह मंत्री अमित शाह यांच्या कठोर धोरणांनी भारताला सुरक्षा, विकास आणि आत्मनिर्भरतेच्या मार्गावर मजबूत पाय ठेवायला मदत केली आहे. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली देशाने सीमापारून येणाऱ्या आतंकवाद आणि अंतर्गत सुरक्षा धोक्यांविरोधात ठोस पावले उचलली आहेत.

देशातील जनतेने पाहिले आहे की गेल्या काही वर्षांत अमित शाह यांच्या दूरदर्शी विचारसरणी आणि लोखंडासारख्या इच्छाशक्तीने सुरक्षा दलांचा मनोबल वाढवला आणि त्यांना नवीन

आत्मविश्वास दिला, ज्यामुळे राष्ट्राची सुरक्षा व्यवस्था अधिक प्रभावी झाली आहे. शाह यांच्या धोरणाने आतंकवाद्यांना स्पष्ट संदेश दिला आहे की भारतीय नागरिकांच्या सुरक्षेशी खेळ करणाऱ्यांना नक्कीच परिणाम भोगावे लागतील.

जिथे ऑपरेशन सिंदूरने सीमेपलीकडील दहशतवाद्यांच्या ठिकाणांना लक्ष्य करून त्यांना त्यांच्या सीमेत माघार घेण्यास भाग पाडले, तर ऑपरेशन महादेव ने पहलगाम घटनेत सहभागी दहशतवादाविरुद्ध अंतिम कारवाई करून त्यांचा नाश केला. ऑपरेशन सिंदूरमुळे मिळालेले समाधान ऑपरेशन महादेवने आत्मविश्वासात रूपांतरित केले. या ऑपरेशन्समुळे देशवासीयांमध्ये सुरक्षा विषयी आत्मविश्वास निर्माण झाला आणि हे सिद्ध झाले की भारत आता कोणत्याही दहशतवादी आव्हानाचा सामना करण्यास पूर्णपणे सक्षम आहे.

शाह यांच्या नेतृत्वाखाली भारतीय सेना, जम्मू-कश्मीर पोलीस आणि केंद्रीय रिजर्व पोलीस दलाने अदम्य साहस दाखवून पहलगाम हल्ल्यात सहभागी आतंकवाद्यांचा नाश केला. हा विजय फक्त सुरक्षा दलांचाच नाही तर, तर संपूर्ण देशाच्या स्वाभिमानाचा विजय आहे. आज सुरक्षा दलांची ताकद आणि जनतेचा विश्वास दहशतवादाविरुद्ध भारताची सर्वात मोठी ताकद बनली आहे.

दहशतवादाविरुद्ध निर्णायक युद्धाचे नेतृत्व करणाऱ्या अमित शाह यांच्या धोरणांनी दहशत पसरवणाऱ्या घटकांना त्यांचे शेवटचे श्वास मोजण्यास भाग पाडले आहे. भारताची सुरक्षा जागतिक स्तरावर प्रतिष्ठित करण्यासाठी शाह यांनी सुनिश्चित केले आहे की, दहशतवादाविरुद्धचे युद्ध आता फक्त सीमांपुरते मर्यादित न राहता राष्ट्राच्या अंतर्गत ताकदीचे प्रतीक बनले आहे. आज भारत दहशतवादाविरुद्ध खंबीरपणे उभा आहे आणि प्रत्येक नागरिक सुरक्षा अभियानात सहभागी होऊन राष्ट्राच्या संरक्षणात योगदान देत आहे.

शाह यांच्या नेतृत्वाने प्रेरित होऊन आज प्रत्येक भारतीय नागरिक सुरक्षा अभियानाला पाठिंबा देत आहे आणि राष्ट्राच्या संरक्षणाला आपले कर्तव्य मानतो. दहशतवादाला मुळापासून नष्ट करण्यासाठी प्रतिबद्ध शाह यांच्या धोरणांमुळे भारताचा आत्मविश्वास आणि सुरक्षा व्यवस्था पूर्वीपेक्षा अधिक मजबूत आणि सशक्त झाली आहे.

यूकेबी इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेडतर्फे सेबीकडे ८०० कोटी रु. च्या आयपीओसाठी डीआरएचपी सादर

नागपूर, १३ सप्टेंबर : प्रॉडक्ट डिझाइन, प्रोटोटायपिंग आणि इलेक्ट्रॉनिक व इलेक्ट्रिकल उत्पादने व सोल्युशन्सच्या उत्पादनामध्ये एंड-टू-एंड क्षमतेसह इलेक्ट्रॉनिक मॅन्युफॅक्चरिंग सर्व्हिसेस पुरवठादार कंपनी यूकेबी इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेडने मार्केट रेग्युलेटर सिक्युरिटीज अँड एक्स्चेंज बोर्ड ऑफ इंडिया कडे आपला ड्राफ्ट रेड हेरिंग प्रॉस्पेक्टस सादर केला आहे.

कंपनीने प्राथमिक समभाग विक्रीतून एकूण ८००० दशलक्ष रु. ८०० कोटी रु. पर्यंत इक्विटी शेअर्सच्या ऑफरद्वारे निधी उभारण्याचे नियोजन केले आहे.

या ऑफरमध्ये ४००० दशलक्ष रु. ४०० कोटी रु. पर्यंतच्या इक्विटी शेअर्सचे फ्रेश इश्यू तसेच विक्री समभागधारकांकडून ४००० दशलक्ष रु. ४०० कोटी रु. पर्यंतच्या शेअर्सची ऑफर फॉर सेल समाविष्ट आहे. कंपनी कर्मचारी राखीव भागातून बोली लावणाऱ्या पात्र कर्मचाऱ्यांना ऑफर किंमतीवर सवलत देऊ शकते.

कंपनी थेट निव्वळ उत्पन्नाचा वापर पुढील गोष्टींसाठी करणार आहे: (१) काही उर्वरित कर्जाचे पूर्वभरण किंवा अंशतः/संपूर्ण परतफेड; (२) विद्यमान उत्पादन सुविधा यासाठी प्रकल्प आणि यंत्रांची खरेदी आणि (३) सर्वसाधारण कॉर्पोरेट उद्देशांसाठी.

यूकेबी इलेक्ट्रॉनिक्स ही भारतातील मोजक्या स्वदेशी कंपन्यांपैकी एक असून उत्पादनाच्या डिझाइनपासून उत्पादनापर्यंतच्या संपूर्ण लाइफसायकलला कव्हर करण्याची कंपनीची क्षमता आहे. कंपनी कंझ्युमर इलेक्ट्रॉनिक्स, एरोस्पेस आणि संरक्षण, मास ट्रान्सपोर्टेशन, ऑटोमोबाईल (इ-मोबिलिटी सहित), इंडस्ट्रियल आणि रिन्युएबल सेगमेंटमध्ये कार्यरत आहे. कंपनी ही भारतातील अग्रगण्य उत्पादकांपैकी एक असून इलेक्ट्रॉनिक डिस्ट्रीब्युशन सिस्टीम, असेंब्ली कॉर्ड्स, पीसीबीए, इ-मोबिलिटी चार्जिंग सोल्युशन्सचे उत्पादन करण्याची एंड-टू-एंड क्षमता आहे. विविध उत्पादन पोर्टफोलिओमुळे कंपनीला बी२बी२सी आणि बी२बी२बी मार्केट्सना सेवा पुरवता आली आहे. कंपनीकडे १७० जागतिक उत्पादन सर्टिफिकेशन्स असून कंपनी १७ देशांमध्ये उत्पादने निर्यात करते. कंपनीकडे पुणे (महाराष्ट्र), अहमदनगर (महाराष्ट्र), नोएडा (उत्तर प्रदेश), घिलोठ (राजस्थान), गोवा, श्री सिटी (आंध्र प्रदेश) आणि चेन्नई (तामिळनाडू) येथे ११ मोक्याच्या ठिकाणी स्थापन केलेली उत्पादन सुविधा केंद्रे आहेत.

कंपनी फॉर्च्यून ५०० कंपन्या आणि बहुराष्ट्रीय कंपन्यांसाठी अग्रगण्य ओरिजिनल इक्वीपमेंट मन्युफक्चरर ना सेवा पुरवते. यामध्ये एलजी इलेक्ट्रॉनिक्स इंडिया लिमिटेड, पॅनासॉनिक अप्लायंसेस इंडिया कंपनी लिमिटेड, कॅरिअर मिडिया इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड, हेयर अप्लायंसेस इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड यांचा समावेश आहे.

रेड हेरिंग प्रॉस्पेक्टस मार्फत ऑफर केलेले इक्विटी शेअर्स बीएसई लिमिटेड आणि नॅशनल स्टॉक एक्स्चेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड वर सूचीबद्ध करण्याचे प्रस्तावित आहे.

मोतीलाल ओसवाल इन्व्हेस्टमेंट अॅडव्हायझर्स लिमिटेड आणि आयआयएफएल कॅपिटल सर्व्हिसेस लिमिटेड हे या इश्यूसाठी बुक रनिंग लीड मॅनेजर्स आहेत.

अंबुजा सिमेंट्सच्या कौशल्य उपक्रमामुळे ग्रामीण महिला स्वावलंबी झाल्या

नागपूर, १३ सप्टेंबर : *वैविध्यपूर्ण अदानी पोर्टफोलिओतील सिमेंट आणि बांधकाम साहित्य कंपनी अंबुजा सिमेंट्स त्यांच्या सीएसआर उपक्रमाचा एक भाग म्हणून नागपूर आणि चंद्रपूर जिल्ह्यातील दहेगाव गोवारीसह ग्रामीण भागातील महिलांसाठी उपजीविकेच्या संधी निर्माण करते आहे.*

कौशल्य आणि उद्योजकता विकास संस्थेतील (एसईडीआय) विशेष अभ्यासक्रमांद्वारे, महिलांना मॅन्युअल मेटल आर्क वेल्डिंगचे (एमएमएडब्ल्यू) प्रशिक्षण दिले जात आहे. हे क्षेत्र प्रामुख्याने पुरुषांचे वर्चस्व असलेले क्षेत्र म्हणून ओळखले जाते. तांत्रिक ज्ञान आणि उद्योगाचे मार्गदर्शन मिळालेल्या या महिला आता स्थानिक पातळीवर फॅब्रिकेशन युनिट्स सुरू करत असून कायमस्वरूपी उत्पन्न मिळवत आहेत.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील गडचांदूर येथील फराना शेखची अशीच एक यशोगाथा आहे. वैयक्तिक आणि आर्थिक अडचणींवर मात करून तिने एसईडीआय, उप्परवाही येथे एमएमएडब्ल्यू वेल्डिंग कोर्स पूर्ण केला. आज ती स्वतः स्टील फॅब्रिकेशनचे काम करते, आणि दरमहा १५,००० कमावते. एवढेच नाही तर तिच्या मुलीच्या शिक्षणाला देखील हातभार लावते. ग्रामीण महिलांना योग्य प्रशिक्षण दिल्याने त्यांचा आत्मविश्वास, त्यांच्याकडे बघण्याची दृष्टी आणि प्रतिष्ठा या सगळ्यात कसा बदल होतो ते फरानाच्या प्रवासातून लक्षात येते.

या उपक्रमामुळे ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील महिलांचे स्थान अधोरेखित होते. रोजगाराच्या पारंपरिक संधींच्या पलीकडे जाण्यास सक्षम करून, अंबुजा सिमेंट्स महिलांना आर्थिकदृष्ट्या स्वतंत्र होण्यास, त्यांच्या कुटुंबांना आधार देण्यास मदत करते. तसेच व्यावसायिक साचेबद्धतेला आव्हान देते. कॉर्पोरेट कौशल्ये शिकवल्याने वंचित समाजाची प्रतिष्ठा, सर्वसमावेशकता आणि उद्योजकता कशी वाढीस लागते याचे एक उत्तम उदाहरण म्हणजे हा उपक्रम.

प्रोस्टेट कॅन्सर बाबत जनजागृती : प्रत्येक पुरुषासाठी आवश्यक माहिती

डॉ. श्रीकांत जय, कन्सल्टंट यूरोलॉजिस्ट, वोक्हार्ट हॉस्पिटल्स, नागपूर

नागपूर, १३ सप्टेंबर : सप्टेंबर महिना जगभरात प्रोस्टेट कॅन्सर जनजागृती महिना म्हणून साजरा केला जातो. प्रोस्टेट कॅन्सर हा पुरुषांमध्ये आढळणाऱ्या सर्वात सामान्य कॅन्सरपैकी एक असून विशेषतः ५० वर्षांनंतर त्याचा धोका वाढतो. मात्र जागरूकतेचा अभाव आणि पुरुषांच्या आरोग्याबाबत बोलण्यास होणारा संकोच यामुळे हा आजार अनेकदा उशिरा ओळखला जातो. वोक्हार्ट हॉस्पिटल्स, नागपूर तर्फे या आर्टिकलचा उद्देश म्हणजे पुरुष आणि त्यांच्या कुटुंबीयांना या आजाराबद्दल योग्य माहिती देणे आणि वेळेवर वैद्यकीय सल्ला घेण्यासाठी प्रोत्साहित करणे हा आहे.

प्रोस्टेट म्हणजे काय ?

प्रोस्टेट ही एक छोटी ग्रंथी आहे, अंदाजे अक्रोडाएवढ्या आकाराची, जी मूत्राशयाखाली आणि मलाशयासमोर असते. याचे मुख्य काम म्हणजे शुक्राणूंना पोषण आणि संरक्षण देणारे द्रव तयार करणे. समस्या तेव्हा निर्माण होते जेव्हा प्रोस्टेटमधील पेशी अनियमितरीत्या वाढू लागतात, ज्यामुळे प्रोस्टेट कॅन्सर होतो.

कोणाला जास्त धोका असतो ?

वय जसजसे वाढते, विशेषतः वयाच्या ५० वर्षांनंतर, प्रोस्टेट कॅन्सर होण्याचा धोका वाढतो. घरात वडील किंवा भाऊ यांना प्रोस्टेट कॅन्सर झाला असेल तर धोका आणखी वाढतो. त्याशिवाय लठ्ठपणा, चुकीचा आहार आणि व्यायामाचा अभाव यांसारख्या जीवनशैलीशी संबंधित कारणांमुळेही हा धोका वाढू शकतो.

लक्ष द्यावीत अशी सामान्य लक्षणे

सुरुवातीच्या टप्प्यात प्रोस्टेट कॅन्सरची स्पष्ट लक्षणे दिसत नाहीत. म्हणूनच जागरूकता आणि नियमित तपासणी खूप महत्त्वाची आहे. लक्षणे दिसू लागल्यास ती पुढीलप्रमाणे असू शकतात

लघवी करताना त्रास होणे

वारंवार लघवी लागणे, विशेषतः रात्री

लघवीचा प्रवाह कमकुवत होणे किंवा मध्येच थांबणे

लघवीत किंवा वीर्यात रक्त दिसणे

पाठ, कंबर किंवा ओटीपोटात सतत वेदना होणे

ही लक्षणे नेहमीच कॅन्सरमुळे असतील असे नाही. प्रोस्टेटच्या इतर नॉन-कॅन्सर आजारांमध्येही अशीच लक्षणे दिसू शकतात. मात्र, ही लक्षणे दुर्लक्ष करणे धोकादायक ठरू शकते.

तपासणीचे महत्त्व

पीएसए (प्रोस्टेट-स्पेसिफिक अँटीजेन) नावाची साधी रक्त तपासणी आणि डॉक्टरांकडून केलेली शारीरिक तपासणी यामुळे प्रोस्टेट कॅन्सर लवकर ओळखता येतो. लवकर निदान झाल्यास उपचार अधिक प्रभावी आणि कमी कठीण होतात. ५० वर्षांवरील पुरुषांसाठी ही तपासणी विशेषतः महत्त्वाची आहे, आणि ज्यांच्या कुटुंबात या आजाराचा इतिहास असेल, अशा पुरुषांनी ४५ वर्षांपासून तपासणी करून घ्यावी.

प्रोस्टेट कॅन्सरवर उपचार होऊ शकतो का ?

होय. आधुनिक वैद्यकीय उपचारांमुळे प्रोस्टेट कॅन्सर लवकर ओळखला गेला तर तो अनेकदा पूर्णपणे बरा होऊ शकतो. उपचाराच्या पद्धतींमध्ये सुरुवातीच्या टप्प्यात फक्त लक्ष ठेवणे (सक्रिय देखरेख), शस्त्रक्रिया, किरणोपचार (रेडिएशन) आणि नव्या प्रकारच्या लक्षित उपचारांचा समावेश होतो. योग्य उपचाराचा निर्णय आजाराच्या टप्प्यावर आणि रुग्णाच्या एकूण आरोग्यावर अवलंबून असतो.

आपण काय करू शकतो ?

लघवीसंबंधी त्रास कधीही दुर्लक्ष करू नका. त्वरित तपासणी करून घ्या.

निरोगी जीवनशैली स्वीकारा. संतुलित आहार, नियमित व्यायाम आणि तंबाखू टाळल्यास धोका कमी होतो.

मोकळेपणाने बोला. पुरुषांच्या आरोग्याशी संबंधित गोष्टी कुटुंबात लपवू नका.

शेवटचा सल्ला

प्रोस्टेट कॅन्सर लवकर ओळखला तर तो घातक आजार नाही. जागरूक राहणे, वेळेवर तपासणी करणे आणि तज्ञ यूरोलॉजिस्टचा सल्ला घेणे यामुळे मोठा फरक पडतो. या प्रोस्टेट कॅन्सर जनजागृती महिन्यात आपल्या आरोग्याची जबाबदारी स्वतः घ्या. तुम्हाला किंवा तुमच्या जवळच्या कुणाला लघवीसंबंधी त्रास असेल, तर तर उशीर न करता तज्ञ डॉक्टरांचा सल्ला घ्या.

राशीभविष्य

मेष : आजचा दिवस तुमच्यासाठी व्यस्त राहणार आहे. आज तुम्हाला अडकलेले पैसे परत मिळतील, ज्यामुळे तुमची आर्थिक स्थिती मजबूत होईल. आज तुम्ही सामाजिक कार्यात मदत करण्याचा विचार कराल.

वृषभ : आज तुम्ही जुन्या गोष्टींमध्ये अडकणे टाळावे. प्रेमी एकमेकांच्या भावना समजून घेतील आणि कुठेतरी बाहेर जाण्याचा बेत आखतील. घरातील मोठ्यांकडून तुम्हाला काहीतरी नवीन शिकायला मिळेल.

मिथुन : वैवाहिक जीवनात अधिक गोडवा येईल. राजकारणाशी संबंधित लोकांसाठी आजचा दिवस खूप चांगला राहणार आहे, त्यांना पक्षात काही नवीन जबाबदारी मिळेल.

कर्क : आज तुमचा दिवस उत्साहाने भरलेला असेल. तुमच्या व्यवसायाचा विस्तार करण्याचे काही नवीन मार्ग तुमच्या मनात येतील. तुम्ही तुमचे विचार तुमच्या वडिलांसोबत शेअर केले पाहिजेत,

सिंह : आज तुमचा दिवस व्यस्ततेने भरलेला असेल. आज काही चांगली बातमी मिळण्याची चिन्हे आहेत. तुम्हाला एखाद्याला मदत करावीशी वाटेल. काही लोक तुमच्याविरुद्ध कट रचू शकतात.

कन्या : आजचा दिवस तुमच्यासाठी चांगला जाणार आहे. आज ऑफिसमधील तुमचे सहकारी तुमच्या विचारांनी प्रभावित होतील, परंतु तुम्ही इतरांच्या कामात हस्तक्षेप करणे टाळावे.

तुळ : आजचा दिवस तुमच्यासाठी चांगला असेल. आज कुटुंबातील सदस्यांचा सल्ला तुमच्यासाठी महत्त्वाचा असेल. आज तुमच्या भौतिक सुखसोयी वाढतील. राजकारणात तुमचे वर्चस्व वाढेल.

वृश्चिक : तुम्हाला दैनंदिन दिनचर्येत काही बदल करण्याची आवश्यकता आहे. आज तुम्हाला व्यवसायाच्या निमित्ताने शहराबाहेर जावे लागू शकते. आज गरजूला मदत करण्याची संधी मिळेल.

धनु : आजचा दिवस तुमच्यासाठी खूप चांगला जाणार आहे. अचानक आर्थिक लाभ झाल्यामुळे आज तुम्ही आवश्यक असलेल्या वस्तू खरेदी कराल. व्यवसायात नियोजनबद्ध पद्धतीने काम करून तुम्हाला नफा मिळेल.

मकर : आज तुम्हाला ऑफिसमध्ये काही महत्त्वाच्या विषयावर काही खास लोकांशी बोलण्याची संधी मिळेल, तुम्ही त्याचा पुरेपूर फायदा घ्यावा. तुम्ही सामाजिक कार्यात सक्रिय भूमिका बजावाल.

कुंभ : आजचा दिवस तुमच्यासाठी चांगला असेल. आज तुमचे विरोधकही तुमच्या कामाचे कौतुक करतील. आज तुम्ही तुमच्या बुद्धिमत्तेने सर्व काम हाताळाल. विद्यार्थी काहीतरी नवीन करतील.

मीन : आजचा दिवस तुमच्यासाठी आनंद घेऊन आला आहे. तुमचा जोडीदार आज तुम्हाला आनंद देईल. आज तुम्हाला तुमच्या कामात तुमच्या पालकांचा पाठिंबा मिळेल, ज्यामुळे तुमचे काम वेळेवर पूर्ण होईल.

लहान व्यवसाय आता कमी खर्चात मोठा प्रभाव पाडू शकतात गो डॅडीची सप्टेंबर सुपर सेव्हिंग्ज सेल

मुंबई, १३ सप्टेंबर : आजच्या डिजिटल युगात व्यवसाय ऑनलाइन आणणे हा केवळ ऐश्वर्याचा विषय राहिलेला नाही, तर ती एक गरज बनली आहे. विशेषतः जेव्हा भारतातील ई-कॉमर्स उद्योग २०२८ पर्यंत १६० अब्ज डॉलर्सपर्यंत पोहोचेल, अशी अपेक्षा आहे. सणासुदीच्या काळात अचानक खरेदी आणि शेवटच्या क्षणी होणाऱ्या ऑर्डर्स वाढतात, तेव्हा ऑनलाइन उपस्थिती अधिकच महत्त्वाची ठरते. वेबसाइट आणि डोमेन नावामध्ये गुंतवणूक करणे हे अनेकदा अवघड आणि धोकादायक वाटते. पण आता तसे राहिलेले नाही.

या सणासुदीच्या काळात गो डॅडी भारतभरातील लहान व्यवसायांना केवळ ९९ रुपयांमध्ये डिजिटल होण्याची आणि कमी खर्चात मोठा प्रभाव निर्माण करण्याची संधी देत आहे. दर आठवड्याला एक नवीन डोमेन नाव ९ टक्क्यांपर्यंत सूट मिळून एका वर्षासाठी विक्रीस उपलब्ध होईल. सप्टेंबर सुपर सेव्हिंग्ज सेल अंतर्गत नवीन ग्राहक गो डॅडीच्या वेबसाईटवर उपलब्धता तपासल्यानंतर आपल्या व्यवसायाशी जुळणारे डोमेन नाव खरेदी करू शकतात. योग्य डोमेन नाव निवडणे हे अनेक कारणांसाठी महत्त्वाचे आहे. ते लोकांना वेबसाईटचा उद्देश कळवते, ग्राहकांमध्ये विश्वास आणि विश्वासार्हता निर्माण करते. याशिवाय ते वेबसाईटला फसवणूक करणाऱ्यांपासून आणि सायबर-हल्ल्यांपासून सुरक्षित ठेवते. सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे, डोमेन नाव लक्षात ठेवण्यास सोपे असावे आणि भेट देणाऱ्यांच्या मनात ठसा उमटवणारे असावे.

ही ऑफर मर्यादित कालावधीसाठी आहे आणि फक्त सप्टेंबर महिन्यात गो डॅडीच्या अधिकृत वेबसाईटवर नवीन ग्राहकांसाठी लागू आहे. लहान व मध्यम उद्योगांना आपला व्यवसाय ऑनलाइन सुरू करण्याची आणि या शुभ सणासुदीच्या हंगामाचा पुरेपूर फायदा घेण्याची ही उत्तम संधी आहे.

शब्दकोडे क्रमांक २२१७

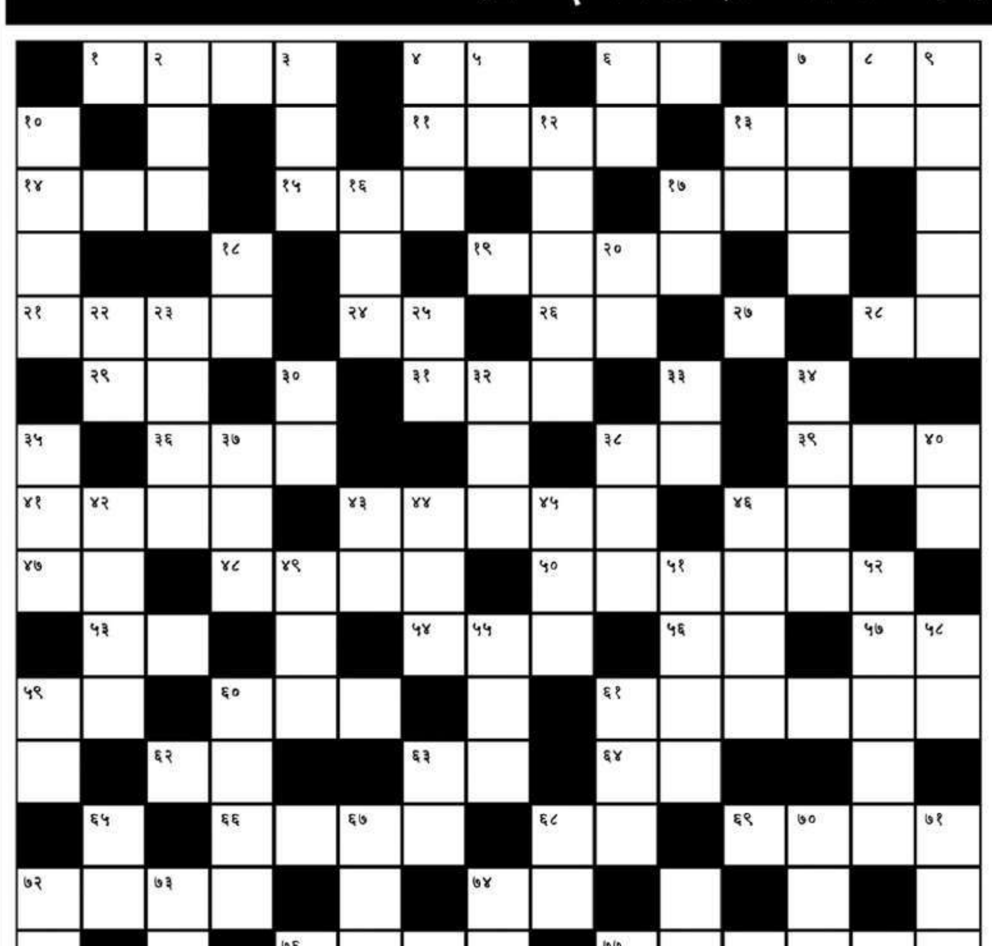

उभे शब्द :-

२) पूजा साहित्याचे ताट
३) यमनगरी
४) माकड (हिं) जहाजांचे स्थानक
५) औषध
६) अक्षरापुढील रेघ
७) आच्छादन
८) आजच्या आधीचा दिवस
९) चोविसावे नक्षत्र
१०) लवकर,
१२) जनगणना
१३) वर्ष, साल
१६) युद्ध
१७) व्यर्थ, निष्फळ
१८) आजच्या आधीचा दिवस
२०) फुला फलाचा फांदीला चिकटलेली छोटी दांडी
२२) दारूचा एक प्रकार
२३) ऐसपैस घातलेली मांडी
२५) पाणी
३०) कावळा
३२) सहस्त्र
३३) घळ
३४) दूर करणारा
३५) नसणारा, अनावश्यक
३७) नजर (अ.व.)
३८) पाप
४०) खग
४२) समशेर
४३) केव्हा (ग्रा)
४४) केव्हा(ग्रा)
४५) डाळीचे पीठ
४६) मंदवासर
४९) फाशी देणारा
५१) दारावरील खुणेचा आवाज
५२) प्रफुल्लित
५५) दारू, मद्य
५८) नष्ट होणारे
५९) वजनदार
६०) भ्रमर, भुंगा
६१) सपाट
६३) पुत्र
६५) पराजय
६७) निरर्थक घोषणा, बढाई
६८) पांडवांची संख्या केस,
७०) अत्युच्च, अतिशय
७१) वाचन
७२) वेडावाकडा वाढणारा एक औषधी कंद
७३) पारद
७४) श्वसनेंद्रिय
७५) अवधान, लक्ष, चित्त

(उत्तर उद्याच्या अंकात)

आडवे शब्द :-

१) मत देण्याचे काम
४) कापडी नाडी
६) लाकूड
७) गगन
११) रुग्णालय
१३) सूट
१४) कडक
१५) वाळवी
१७) मोठे माकड
१९) श्रीकृष्णाच्या वडिलांचे नाव
२१) फळाचे साल
२४) मातीचा कण
२६) गार पाण्याचे मडके
२७) आणि
२८) मोठा नगारा, प्रसिद्धी, नौबत
२९) अभिप्राय
३१) स्वच्छंदी
३६) सोने
३८) करंजी, मोदकाचे आवरण
३९) वितरण
४१) पंजाबमधील एक नदी
४३) काटकसर
४६) बाण
४७) संगीतातील ठेका
४८) राजाचे निवासस्थान
५०) सरसकट
५३) हिस्सा
५४) प्रस्थान करणे
५६) केव्हा
५७) छाती
५९) सोन्याचा धागा
६०) सहाय्य
६१) किरकोळ सामान
६२) मध, गोड
६३) मोठी सुरी
६४) पवित्र
६६) लाकूड कापण्याचे हत्यार
६८) बसण्याची फळी
६९) जपजाप्य
७२) पूर्ण भेदून जाणारे
७४) नृत्य
७६) गणपतीचे एक नाव
७७) जन्म-मृत्यू

मागील शब्दकोड्याचे उत्तर

आजचा विनोद

डिम्पल तुझ्या बहिणीचं वय काय आहे?

'पंचवीस' पण ती सर्वांना वीस सांगते. बरोबर आहे. ती मोजायला पाचव्या वर्षानंतर शिकली ना !

SMS

Phoolo ki kaliyo se main aaj tujhe sajana chahta hoon
Es ek bahaane se tujhe main pyar karna chahta hoon
Jo fasle aaye the hum dono ke darmiyaan
Un faslo ko mitaker tuje apne pyar me girftaar krna chahta hu.

HDFC BANK
We understand your world

नोंदणीकृत कार्यालय: एचडीएफसी बँक हाऊस, सेनापती बापट मार्ग, लोअर परेल (पश्चिम), मुंबई-४०००१३ आणि एचडीएफसी बँक लिमिटेड, पहिला मजला, आय-थिंक टेक्नो कॅम्पस, कांजूरमार्ग (पूर्व), मुंबई - ४०००४२ येथे रिटेल पोर्टफोलिओ व्यवस्थापन म्हणून त्याचे एक कार्यालय आहे.

लिलाव विक्री सूचना

कर्जदारांना, विशेषतः, आणि सर्वसाधारणपणे जनतेला, याद्वारे सूचित केले जाते की खालील खात्यांमध्ये तारण ठेवलेल्या सोन्याच्या दागिन्यांचा/सुरक्षेचा सार्वजनिक लिलाव आयोजित करण्याचा प्रस्ताव आहे. एचडीएफसी बँक लिमिटेड (बँक) ने कर्जाची थकबाकी भरण्यासाठी नोटीस देऊनही, त्यांनी स्वाक्षरी केलेल्या आणि स्वीकारलेल्या कर्ज कराराच्या अटींनुसार, ज्या कर्जदारांनी पैसे देण्यास चूक केली आहे त्यांच्या सोन्याच्या दागिन्यांचा/सुरक्षिततेचा लिलाव आहे. बँकेने कर्जदारांना नोटीस देखील जारी केली होती ज्याद्वारे, खालील खात्यांमधील संपूर्ण थकबाकीची परतफेड करण्यासाठी ७ दिवसांचा कालावधी देण्यात आला होता, असे न झाल्यास पुढील नोटीस जारी न करता संपूर्ण तारण ठेवलेल्या सोन्याच्या सुरक्षिततेचा लिलाव करण्यास बँकेला स्वातंत्र्य असेल. कर्जदारांनी दुर्लक्ष केले आणि पेमेंट करण्यात अयशस्वी झाले, म्हणून, बँकेने कर्ज करारांतर्गत आपल्या अधिकारांचा वापर करून तारण म्हणून कर्जदारांनी बँककडे दिलेले सोन्याच्या सुरक्षेवरील तारण लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे आणि संपूर्ण सोन्याचे दागिने/सुरक्षा लिलावाद्वारे विकून आणि थकबाकी वसूल करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

२२-०९-२०२५ रोजी दुपारी ३.३० वाजेपासून खाली नमूद केलेल्या शाखेत लिलाव केले जातील. कोणत्याही तारण ठेवलेल्या तारखेचा लिलाव नमूद केलेल्या तारखेला आयोजित केला जाऊ शकत नाही किंवा पूर्ण केला जाऊ शकत नाही अशा स्थितीत, त्यानंतरच्या कोणत्याही तारखेला आणि वेळेस उक्त लिलाव आयोजित करण्याचा किंवा पुढे जाण्याचा अधिकार बँकेने राखून ठेवला आहे.

कर्ज क्रमांक	कर्जदाराचे नाव	कर्जाची रक्कम	लिलावाचे ठिकाण
73826695	देवानंद महादेवराव मोहोड	261900	एचडीएफसी बँक सेठी हाईट्स, जिल्हा परिषदेसमोर, अकोला, महाराष्ट्र ४४४००१
75396552	सय्यद तौफीक सय्यद	65000	
73615071	रेहानमद खानयाकूब खान	15000	
75884337	शालू प्रकाश राठोड	97000	एचडीएफसी बँक रसिक प्लाझा, जयस्तंभ स्क्वेअर, मोर्शी रोड, अमरावती, महाराष्ट्र-४४४६०१
50200030014389	हरिओम खैरातिलाल मदन	687701	एचडीएफसी बँक भारुका भवन, यशवंत स्टेडियम, समोर धंतोली, नागपूर, महाराष्ट्र ४४००१२
75511595	संजय हरिदासजी खवले	67000	एचडीएफसी बँक पोकर्ण टॉवर्स, महादेव मंदिर रोड, पोस्टल ग्राउंड समोर, यवतमाळ, महाराष्ट्र ४४५००१
75413299	चिराग मनोज पांडे	30500	एचडीएफसी बँक एचडीएफसी बँक लिमिटेड, तळमजला आणि पहिला मजला, मेन रोड, तार बाजार, काटोल जि-नागपूर महाराष्ट्र ४४१३०२
75716475	मधुकर हरिभाऊ वाघ	55000	एचडीएफसी बँक शिवकिरण कॉम्प्लेक्स, खंडाळा रोड, कोटक महिंद्रा बँकेच्या समोर, चिखली, महाराष्ट्र ४४३२०१
73665492	सुशांत वृष्णू इंगळकर	289500	एचडीएफसी बँक व्हीनस प्लाझा, शेगाव नाका, अमरावती, महाराष्ट्र ४४४६०४
74385756	सचिन विजय जाधव	121800	
73755806	सुशांत विष्णू इंगळकर	119000	
75693486	गुलामगौस हुसेन अन्सारी	43000	
75393654	तौफिक हबीब सय्यद	101000	एचडीएफसी बँक साई राम प्लाझा, वसंतराव नाईक चौक, पुसद, जिल्हा यवतमाळ, महाराष्ट्र ४४५२०४
75356568	सुधाकर विनायक बोरोकर	186000	एचडीएफसी बँक हॉटेल रॉयल पॅलेस, पुरुषोत्तम पाटील नगर, खामगाव रोड, शेगाव, महाराष्ट्र ४४४२०३
75354678	नितेश प्रेमकुमार मेघवानी	281000	एचडीएफसी बँक मेधा पेट्रोल पंपासमोर, बस-स्टँड जवळ, तळेगाव रोड, आर्वी, महाराष्ट्र-४४२२०१.
75370182	तरुण ओमप्रकाश मेघवानी	275400	
75378601	ओमप्रकाश टिकमदास मेघवाणी	217000	
75721298	सागर संतोषराव वानखडे	129500	
73913677	गंगा संदीप कोहळे	29700	एचडीएफसी बँक ईशान टॉवर, डॉ. आंबेडकर स्क्वेअर, जिल्हा-चंद्रपूर, वरोरा, महाराष्ट्र ४४२९०७
4000431826	मतीन बेग नजीर बेग	85000	एचडीएफसी बँक तळमजला,आणि पहिला मजला, एमजे हायस्कूलसमोर, शिवाजी नगर, कारंजा लाड, जिल्हा वाशिम ४४४१०५
75769939	समिरोद्दीन नसीमोद्दीन	66500	
75601746	मतीन बैगनाझीर बेग	61100	
75744918	राहुल कचरू तुमडाम	100000	एचडीएफसी बँक तळमजला, स्टेटस एन्क्लेव्ह, अयाचित मंदिर बस स्टँड जवळ, लकडा पुल, महाल, नागपूर, महाराष्ट्र ४४००३२
75508361	भूषण सचिन ढाके	105000	एचडीएफसी बँक अप्पर ग्राउंड फ्लोअर, श्री राम टॉवर, एनएच ६, नांदुरा, जिल्हा बुलढाणा, नांदुरा, महाराष्ट्र ४४३४०४
75652075	राजनारायण बजरंग यादव	85000	एचडीएफसी बँक ग्राउंड फ्लोअर बसवार कॉम्प्लेक्स, नहारू मार्केट समोर, बस स्टँड जवळ सावनेर, सावनेर, महाराष्ट्र ४४११०७
75626963	नितेश धांडोळे	72000	
75843833	शुभांगी विलास इसनकर	79500	एचडीएफसी बँक कोर्ट जवळ, आसिफाबाद रोड, राजुरा, राजुरा, महाराष्ट्र ४४२९०५
75558643	दसरापु कार्तिक	50500	
75333509	निवृत्ती समाधान भगत	289900	एचडीएफसी बँक अप्पर ग्राउंड फ्लोअर बस स्टँड रोड, पातूर, जिल्हा-अकोला, महाराष्ट्र ४४४५०१
75363325	लक्ष्मण विश्वनाथ जाधव	42800	एचडीएफसी बँक ग्राउंड फ्लोअर, कसरा क्रमांक ४-११५, धानकी रोड, उमरखेड, यवतमाळ, महाराष्ट्र-४४५२०६
74728034	नितीन परसराम डोंगरे	38800	
75383462	विकास दिगंबर चव्हाण	197000	एचडीएफसी बँक ग्राउंड फ्लोअर, बाबरवाल कॉम्प्लेक्स, प्रॉपर्टी क्रमांक १४०४, प्लॉट क्रमांक ५, वॉर्ड क्रमांक २, अकोला जिल्हा सहकारी बँकेसमोर, अनंत कॉलनी, बस स्टँड जवळ, रिसोड, वाशिम, महाराष्ट्र ४४४५०६

लिलाव "जसे आहे तेथे" आणि "जसे आहे तसे" तत्त्वावर केला जाईल आणि बँक त्या सोन्याचे गुणवत्ता, शुद्धता, कॅरेट, वजन किंवा मूल्यांकन या संदर्भात कोणतेही प्रतिनिधित्व किंवा हमी देत नाही. दागदागिने: बोली लावण्यापूर्वी नमूद केलेल्या सोन्याच्या दागिन्यांची गुणवत्ता, शुद्धता, कॅरेट, वजन किंवा मूल्यांकन याबद्दल स्वत: ची पडताळणी करणे, तपासणी करणे व त्यांचे समाधान करणे ही संभाव्य खरेदीदारांची पूर्णपणे आणि परिपूर्ण जबाबदारी असेल आणि अशा हेतूने ते मुक्त असेल. संभाव्य खरेदीदारांना त्यांची एकमेव किंमत आणि खर्चाचे परीक्षण करणे आणि यापूर्वी दिलेल्या पत्त्यावर, लिलाव आयोजित करण्याच्या वेळेच्या ४५ मिनिट अगोदर तज्ञांच्या सल्ल्यासह किंवा नसलेल्या सोन्याचे दागिने.सर्व बोली बँकेला या संदर्भात निश्चित करणे योग्य वाटेल अशा किमान राखीव किंमतीच्या अधीन असतील. लिलावाचे मूल्य आयबीजेए (इंडिया बुलियन अँड ज्वेलर्स असोसिएशन लिमिटेड) नुसार मागील दिवशी सोन्याच्या बंद किंमतीवर आधारित असेल. सर्व बोली अधीन असतील लिलाव प्रक्रिया व विक्री (जर काही असेल तर) अशा लिलावाच्या अनुषंगाने बँकेच्या पुढील अटी व शर्तींच्या अधीन असतील जे बँकेने पुढील अटी व शर्तींच्या अधीन असतील. अटी लागू करणे योग्य नाही जर वर नमूद केलेला कर्जदाराने वरील प्रमाणे लिलाव करण्यापूर्वी त्याच्या वैयक्तिक कर्ज खात्यात असलेल्या कर्जाच्या कराराच्या अनुसार बँकेला दिलेली रक्कम भरली असेल तर, कर्ज घेतलेले तारण दागिने बँकेतून काढू शकतात पुढील सूचना न देता लिलाव केला. कृपया लक्षात घ्या की पूर्वसूचना दिल्याशिवाय लिलाव कार्यवाही पुढे ढकलणे किंवा रद्द करणे किंवा कोणतेही कारण न सांगता, लिलाव प्रक्रिया पुढे ढकलणे किंवा रद्द करणे आणि कोणतेही कारण न सांगता कोणतीही किंवा सर्व बिड किंवा ऑफर नाकारणे ही पूर्णपणे विवेकाधिकार बाब असल्याचे लक्षात घ्या.

तारीख: १४-०९-२०२५
ठिकाण : नागपूर

एसडी/-
प्राधिकृत अधिकारी, एचडीएफसी बँक लि.

वामन दाभेकर यांचा व्याकरणविषयक पाठ नागपूर विद्यापीठाच्या बी.ए. भाग दोनच्या पुस्तकात समाविष्ट

■ महासागर प्रतिनिधी
काटोल, दि. १३ :

मराठी व्याकरणाचे अभ्यासप्रेमी व सर्जनशील लेखक वामन तुळशीराम दाभेकर यांचा व्याकरणविषयक संशोधनाचा पाठ महाराष्ट्राच्या प्रतिष्ठित नागपूर विद्यापीठाच्या बी. ए. भाग दोनच्या शैक्षणिक पुस्तकात व्याकरण विभागात वाक्यसंश्लेषण या महत्त्वाच्या घटकावर विशेष प्रकारे प्रकाशित करण्यात आला आहे. वामन दाभेकर हे शिक्षणक्षेत्रातील अनुभवी व्यक्तिमत्त्व असून अनेक वर्षांपासून विद्यालय व महाविद्यालयांत अंशकालीन अधिव्याख्याता म्हणून विद्यार्थ्यांना 'व्याकरण' विषयावर मार्गदर्शन करत आहेत.

त्यांचा सखोल अभ्यास आणि व्यावहारिक लेखनशैली, विविध वृत्तपत्रांतून विविध विषयांवर नियमित लेखन व समीक्षण म्हणून प्रसिद्ध आहे.

आशिष धारगावे, सचिन राऊत भाजपा कार्यकारीणीत

■ महासागर प्रतिनिधी
वाडी, दि. १३ :

भारतीय जनता पार्टी वाडी मंडळ यांच्या कार्यकारिणीमध्ये वाडी मंडळ अध्यक्ष कैलाश मंथापूरवार यांनी उपाध्यक्षपदी आशिष धारगावे, तर सदस्यपदी सचिन राऊत यांची निवड केली आहे. दोघांनी आमदार समीर मेघे, ग्रामीण जिल्हाध्यक्ष मनोहर कुंभारे ,महाराष्ट्र प्रदेश कार्यकारिणी सदस्य डॉ. राजीव पोद्दार, वाडी मंडळ अध्यक्ष कैलाश मंथापूरवार, जिल्हा मंत्री दिनेश कोचे, महामंत्री योगेश शेंडे, विशाल डोंगरे यांचे आभार मानले. संघटनेच्या कामकाजात गती आणण्यासाठी प्रयत्न करणार असुन युवकांच्या संघटनात्मक नेतृत्वाची जबाबदारी सांभाळणार असल्याचे आशिष धारगावे, सचिन राऊत यांनी सांगीतले.

रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडियाच्या नवीन पदाधिकाऱ्यांचे डॉ. राजेंद्र गवई यांनी केला सत्कार

■ महासागर प्रतिनिधी
कामठी, दि. १३ :

रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडियाचे महाराष्ट्र राज्य निवडणूक अधिकारी डॉ. गौतम गोसावी यांनी विविध जिल्ह्यांसाठी नवीन पदाधिकाऱ्यांची घोषणा केली. या निर्णयामुळे पक्षाच्या कायार्ला नवी गती मिळेल अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली आहे, विशेषतः नागपूरमध्ये पक्षाचे बळकटीकरण होईल असा अंदाज आहे.

नवीन नियुक्तीनुसार, नागपूर शहर अध्यक्ष म्हणून रवींद्र सवाईतुल यांची निवड करण्यात आली आहे. सामाजिक कार्यात सक्रिय असलेल्या सवाईतुल यांच्याकडून पक्षाला शहरात नवी उभारी मिळेल, असा विश्वास व्यक्त करण्यात आला. तर कार्याध्यक्षपदी क्षितीज गायकवाड यांची नियुक्ती झाली असून, त्यांनी यापूर्वी पक्षाच्या विविध उपक्रमांत महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे.

नागपूर प्रदेश अध्यक्ष प्रकाश कुंभे यांनी सांगितले की, पक्ष डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचारधारेवर चालत असून सामाजिक समता, समानता आणि बंधुता यासाठी कार्यरत आहे. नवीन पदाधिकाऱ्यांमुळे स्थानिक स्तरावर पक्ष अधिक मजबूत होईल आणि आगामी निवडणुकांमध्ये त्याची ताकद दिसून येईल.

नागपूर अध्यक्ष रवींद्र सवाईतुल यांनी पक्षाने दिलेली जबाबदारी निष्ठेने पार पाडण्याचे आश्वासन दिले. नागपूरातील कार्यकर्त्यांना सोबत घेऊन पक्षाचे विचार जनतेपर्यंत पोहोचवण्याचा माझा प्रयत्न असेल, असे त्यांनी सांगितले. तर कार्याध्यक्ष क्षितीज गायकवाड यांनी कार्यकर्त्यांना एकत्र करून सामाजिक प्रश्नांवर लढण्याचा निर्धार व्यक्त केला.या घोषणेनंतर नागपूरसह विविध भागातील कार्यकर्त्यांमध्ये उत्साहाचे वातावरण आहे.

दरपत्रक सुचना

प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नागपूर (शहर), गिरीपेठ पोस्ट ऑफीस समोर, अमरावती रोड, नागपूर ४४००१० येथील विविध शाखेतील संगणक यंत्रणा (वाहन व सारथी प्रणाली वगळून) सुव्यवस्थितीत ठेवण्यासाठी खालील बाबीकरीता एक वर्ष या कालावधीकरीता जाहीर दरपत्रक आमंत्रित करण्यात येत आहेत. दरपत्रकाच्या अटी व शर्ती तसेच इतर तत्सम माहिती कार्यालयाचे लेखा शाखेतर्फे घेता येईल.

१. संगणकीय यंत्रणा (प्रिंटर्स सह) वार्षिक देखभाल व दुरुस्ती करार
२. आवश्यकते प्रमाणे Computer Networking
३. संगणकीय सुटे भाग
४. देखभाल व दुरुस्ती अंतर्गत किरकोळ तत्सम सुटे भाग व साहित्याचा पुरवठा

दरपत्रक प्रपत्र विक्री : दि. २५/०९/२०२५ ते दि. ०१/१०/२०२५ (ठिकाण : लेखा शाखा)
दरपत्रक प्रपत्र मुल्य :- रु. १९००/-
दरपत्रक स्विकारण्याचा अंतिम दिनांक:- ०३/१०/२०२५ (दुपारी २.०० पर्यंत) (ठिकाण: लेखा शाखा)
दरपत्रक उघडण्याचा दिनांक ०६/१०/२०२५ (दुपारी १२.०० पर्यंत) (ठिकाण सहा.प्रा.प.अ. यांचे कक्ष)

दरपत्रक प्रक्रीया संपूर्णपणे रद्द करण्याचा अथवा त्यामधील कोणत्याही दिनांकात व वेळेत बदल करण्याचा अधिकार प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, नागपूर (शहर) यांनी राखून ठेवला आहे.

(किरण बिडकर)
प्रादेशिक परिवहन अधिकारी
नागपूर (शहर)

क्र. संमावज/नाग/३७४/२०२५

कार्यालय
ग्रामपंचायत माहूरझरी
पंचायत समिती नागपूर,ता.नागपूर .जि नागपूर

ई-निवदा सुचना क्र.१/२०२५/२६ (पहिली वेळ)

जिल्हा परिषद नागपूर ग्रा.पं. **माहूरझरी** अंतर्गत करिता जि.प.वेबसाईट वर www.mahatenders.gov.inया संकेत स्थळावर प्रसिध्द करण्यात येत असून सदर संकेतस्थळ खालील नमूद केल्याप्रमाणे संपूर्ण माहिती उपलब्ध असून शासन स्तरावरील योग्य वर्गातील नोंदणीकृत कंत्राटदाराकडून तसेच विविध योजने करिता लागणारे साहित्य पुरवठा धारक यांच्या कडून वार्षिक बांधकाम साहित्य सन २५/२६करिता निविदा खालील "बि-१" ई-निविदा मांगविण्यात येत आहे.

१) सन २५/२६ ग्रा.पं. **माहूरझरी** अंतर्गत सन २४/२५ मधील अ.जा.व न.बौ.घटकांच्या वस्तीचा विकास योजने अंतर्गत कामे व डी.पी.सी जन सुविधा योजने अंतर्गत कामे.(बी-वन करिता)
२) बी-वन **दरपत्रक विक्रीचा दिनांक:- ११/०९/२०२५ ला दुपारी ४.०० वा प्रसिद्ध करण्यात येईल.**
३) बांधकाम साहित्य **दरपत्रक विक्रीचा दिनांक:- १२/०९/२०२५ ला सां. ५.०० वा प्रसिद्ध करण्यात येईल.**
४) बी-वन /बांधकाम साहित्य **दरपत्रक स्वीकृतीचा अंतिम दिनांक :१८/०९/२०२५ ला दुपारी ४.०० व ५.०० वा पर्यंत उपलब्ध राहील .**
५) बी-वन /बांधकाम साहित्य **दरपत्रक उघडण्याच्या दिनांक:-१९/०९/२०२५ ला दुपारी ४.०० व ५.०० वाजता किवा सोईनुसार उघडण्यात येईल.**

-स्वा-
सरपंच / उपसरपंच/ग्रामपंचायत अधिकारी
ग्रामपंचायत **माहूरझरी**
पं.स.नागपूर . जि.पं.नागपूर

HARI GOVIND INTERNATIONAL LIMITED

REGISTERED OFFICE: 125, Wardhman Nagar Nr. Radha Krishna Mandir, Nagpur, Maharashtra, India, 440008
EMAIL: hgil.ngp@gmail.com WEBSITE: www.hgil.in PH: 09373126605 CIN: L99999MH1989PLC050528

CORRIGENDUM TO DRAFT LETTER OF OFFER DATED MAY 28, 2025 FOR THE ATTENTION OF THE PUBLIC SHAREHOLDERS OF HARI GOVIND INTERNATIONAL LIMITED

This corrigendum (**"Corrigendum"**) to the Public Announcement (PA) dated May 14, 2025, Detailed Public Statement (DPS) dated May 21, 2025 and **Draft Letter of Offer** dated May 28, 2025 (the **"Draft Letter of Offer"** or **"DLOF"**) is being issued by Marwadi Chandarana Intermediaries Brokers Private Limited, the manager to the Open Offer (**"Managers"** or **"Managers to the Offer"**), for and on behalf of the Acquirer, to the Public Shareholders of the Target Company.

This Corrigendum should be read in continuation of, and in conjunction with, the DLOF which has been sent to BSE Limited (**"BSE"**) (Referred to as "Stock Exchange") on which Equity Shares of Target Company are listed and to the SEBI and the Target Company in accordance with the SEBI (SAST) Regulations.

Capitalized terms used in this Corrigendum and not defined herein shall have same meaning ascribed to it in DLOF.

In relation to DLOF, the Public Shareholders are requested to take note of following modifications:

For the purposes of this Offer Opening Draft Letter of Offer and Corrigendum, the following terms would have the meaning assigned to them herein below:

1. To remove the phrase "to the best of the knowledge" mentioned in DLOF on cover page in point no 6 and page 13 in point 3.2.8.
2. **Point 1 of (Definition) of the DLOF** - Selling Shareholders / Sellers : Jugalkishore Maniyar HUF & Sunita Maniyar
3. Clause 3.1.6 shall be replaced as stated below: The prime object of this Offer is to acquire substantial Equity Shares and Expanded Share Capital accompanied by control over the Target Company. The Acquirers intend to expand the Target Company's business activities by carrying on additional business for commercial reasons and operational efficiencies. The Acquirers reserve the right to modify the present structure of the business in a manner which is useful to the larger interest of the shareholders. Any change in the structure that may be carried out, will be in accordance with applicable laws.
   The Acquirers are engaged in the business of kidswear and baby products under the well-established brand name "**Popees**", and intend to consolidate their business operations and brand presence under a single corporate platform. Despite the Target Company (TC) having no active business operations and incurring losses over the past decade, the acquisition is a strategic move aimed at utilizing the existing corporate structure of the TC for future business expansion. The Acquirers have formulated a comprehensive business plan to revive and repurpose the Target Company, with the objective of generating long-term value for all stakeholders, including minority shareholders.
4. Clause 3.1.8 shall be added as stated *"Mr. Aneesh Kumar Kuniyil from the BoD of TC shall resign as a Director post completion of open offer or consummation of open offer whichever is earlier."*
5. Clause 7.2.9 shall be replaced as stated : The Acquirers may act upon the agreement and may complete the acquisition of shares or voting rights in, or control over the target company as contemplated subject to deposit of the fund in the escrow account equivalent to maximum offer consideration and in compliance with regulation 22 (2) of SEBI (SAST) Regulation. Further, the equity shares proposed to be allotted to Acquirers on preferential basis shall be kept in a Demat escrow account until the completion of open offer in compliance with Regulation 22(2A) of the SEBI (SAST) Regulations, 2011. Also, Manager will have the right to operate the Demat Escrow Account and the Acquirers will not exercise any voting rights over the said Equity Shares kept in the Demat Escrow Account.
6. Clause 8.2 shall be replaced as stated :
   Locked-in Shares: There are no locked-in shares in HGIL. The shares to be allotted under the preferential allotment shall be locked in for a period of 18 months from the date of receipt of trading approval from BSE for the Promoters and for a period of 6 months from the date of receipt of trading approval from BSE for the public shareholders. The public shareholders have however given an undertaking that they will not tender the shares allotted in the preferential allotment in the open offer. .

Except as detailed in this Corrigendum, all other terms and contents of the Draft Letter of Offer remain unchanged.

The Acquirer accept full responsibility for the information contained in this Corrigendum and for the fulfilment of their obligations under the SEBI (SAST) Regulations.

This Corrigendum will be available on the website of the Securities and Exchange Board of India at https://www.sebi.gov.in/

ISSUED BY THE MANAGER TO THE OPEN OFFER:

MARWADI CHANDARANA GROUP

Marwadi Chandarana Intermediaries Brokers Private Limited
X-change Plaza, Office no. 1201 to 1205, 12th Floor, Building No. 53E, Zone-5, Road 5E, Gift City, Gandhinagar - 382355, Gujarat, India
Tel. No.: 022-69120027;
Email: mb@marwadichandarana.com;
Website: ib.marwadichandaranagroup.com;
Contact Person: Radhika Maheshwari / Jigar Desai;
SEBI Registration Number: INM000013165

For and on behalf of Acquirer

Place : Mallapuram
Date : September 12, 2025

Mr. Shaju Thomas
Mrs. Linta Purayidathil Jose

Surjeet Comm.

THIS IS A PUBLIC ANNOUNCEMENT FOR INFORMATION PURPOSES ONLY AND IS NOT A PROSPECTUS ANNOUNCEMENT AND DOES NOT CONSTITUTE AN INVITATION OR OFFER TO ACQUIRE, PURCHASE OR SUBSCRIBE TO SECURITIES UNDER THE SECURITIES AND EXCHANGE BOARD OF INDIA (ISSUE OF CAPITAL AND DISCLOSURE REQUIREMENTS) REGULATIONS, 2018, AS AMENDED ("SEBI ICDR REGULATIONS"). NOT FOR RELEASE, PUBLICATION OR DISTRIBUTION DIRECTLY OR INDIRECTLY, OUTSIDE INDIA. INITIAL PUBLIC OFFERING OF EQUITY SHARES ON THE MAIN BOARD OF THE STOCK EXCHANGES (AS DEFINED IN THE DRHP) IN COMPLIANCE WITH CHAPTER II OF THE SEBI ICDR REGULATIONS

PUBLIC ANNOUNCEMENT

(Please scan this QR code to view the DRHP)

SHRIRAM FOOD INDUSTRY LIMITED

Our Company was originally incorporated as Shriram Rice Udyog India Private Limited, a private limited company under the erstwhile Companies Act, 1956, pursuant to a certificate of Incorporation dated January 22, 2014, issued by the Registrar of Companies, Maharashtra, Mumbai. Subsequently, pursuant to a resolution passed by our Board dated March 19, 2014, and a special resolution passed by our Shareholders dated March 20, 2014, the name of our Company was changed from 'Shriram Rice Udyog India Private Limited' to 'Shriram Food Industry Private Limited' and a fresh certificate of incorporation dated May 7, 2014, was issued by the Registrar of Companies, Maharashtra. The name of our Company was subsequently changed to 'Shriram Food Industry Limited', upon conversion to Public Limited Company, pursuant to a board resolution dated March 10, 2023 and a shareholders resolution dated April 3, 2023 and a fresh certificate of incorporation dated May 9, 2023, was issued by the Registrar of Companies, Mumbai. For details of change in the name and registered office of our Company, see ***"History and Certain Corporate Matters"*** on page 226 of the draft red herring prospectus dated September 11, 2025 (the "**DRHP**" or the "**Draft Red Herring Prospectus**").

Corporate Identity Number: U15118MH2014PLC252387
Registered Office: S.No.181/2, 182/1A, 182/2, Marodi, Mauda Tahsil, Nagpur – 441 104, Maharashtra, India.
Corporate Office: Mahadev Galaxy, Plot No. 16, 17, 18, First Floor, Lakadganj Near Harihar Mandir, Bagadganj, Nagpur – 440 008, Maharashtra, India
Contact Person: Nidhi Pradeep Vitonde, Company Secretary and Compliance Officer; **Telephone:** +91 7122997067; **E-mail:** cs@shriramfood.com; **Website:** www.shriramfood.com

OUR PROMOTERS: ANUP RAMAVTAR GOYAL, NITESH CHAUDHARI, AMAN ANUP GOYAL, ORIENT DEALTRADE PRIVATE LIMITED AND GRETA INDUSTRIES PTE LIMITED

INITIAL PUBLIC OFFERING OF UP TO 2,64,00,000 EQUITY SHARES OF FACE VALUE OF ₹10 EACH ("EQUITY SHARES") OF SHRIRAM FOOD INDUSTRY LIMITED ("OUR COMPANY" OR THE "ISSUER") FOR CASH AT A PRICE OF ₹[•] PER EQUITY SHARE (INCLUDING A SECURITIES PREMIUM OF ₹[•] PER EQUITY SHARE) ("OFFER PRICE") AGGREGATING UP TO ₹[•] LAKHS COMPRISING A FRESH ISSUE OF UP TO 2,12,00,000 EQUITY SHARES AGGREGATING UP TO ₹[•] LAKHS BY OUR COMPANY ("FRESH ISSUE") AND AN OFFER FOR SALE OF UP TO 52,00,000 EQUITY SHARES OF FACE VALUE ₹10 EACH AGGREGATING TO ₹[•] LAKHS COMPRISING UP TO 18,20,000 EQUITY SHARES AGGREGATING UP TO ₹[•] LAKHS BY ORIENT DEALTRADE PRIVATE LIMITED AND UP TO 33,80,000 EQUITY SHARES AGGREGATING UP TO ₹[•] LAKHS BY GRETA INDUSTRIES PTE LIMITED (COLLECTIVELY, THE "PROMOTER SELLING SHAREHOLDERS") AND SUCH OFFER FOR SALE OF EQUITY SHARES BY THE PROMOTER SELLING SHAREHOLDERS, THE "OFFER FOR SALE") (OFFER FOR SALE TOGETHER WITH THE FRESH ISSUE, THE "OFFER"). THE OFFER WILL CONSTITUTE [•] % OF OUR POST-OFFER PAID-UP EQUITY SHARE CAPITAL OF OUR COMPANY.

THE OFFER INCLUDES A RESERVATION OF UP TO [•] EQUITY SHARES OF FACE VALUE OF ₹10 EACH, AGGREGATING UP TO ₹[•] LAKHS (CONSTITUTING UP TO [•]% OF THE POST OFFER PAID-UP EQUITY SHARE CAPITAL), FOR SUBSCRIPTION BY ELIGIBLE EMPLOYEES (THE "EMPLOYEE RESERVATION PORTION"). THE OFFER LESS THE EMPLOYEE RESERVATION PORTION IS HEREINAFTER REFERRED TO AS THE "NET OFFER". THE OFFER AND THE NET OFFER SHALL CONSTITUTE [•]% AND [•]%, RESPECTIVELY, OF THE POST-OFFER PAID-UP EQUITY SHARE CAPITAL OF OUR COMPANY. OUR COMPANY, AND THE PROMOTER SELLING SHAREHOLDERS, IN CONSULTATION WITH THE BOOK RUNNING LEAD MANAGER, MAY OFFER A DISCOUNT OF UP TO [•]% (EQUIVALENT OF ₹[•] PER EQUITY SHARE) TO THE OFFER PRICE TO ELIGIBLE EMPLOYEES BIDDING UNDER THE EMPLOYEE RESERVATION PORTION ("EMPLOYEE DISCOUNT").

THE FACE VALUE OF THE EQUITY SHARES IS ₹10 EACH AND THE OFFER PRICE IS [•] TIMES THE FACE VALUE OF THE EQUITY SHARES. THE PRICE BAND AND THE MINIMUM BID LOT, THE EMPLOYEE DISCOUNT, IF ANY, WILL BE DECIDED BY OUR COMPANY IN CONSULTATION WITH THE BOOK RUNNING LEAD MANAGER AND WILL BE ADVERTISED IN ALL EDITIONS OF [•] (A WIDELY CIRCULATED ENGLISH NATIONAL DAILY NEWSPAPER), ALL EDITIONS OF [•] (A WIDELY CIRCULATED HINDI NATIONAL DAILY NEWSPAPER) AND ALL EDITIONS OF [•] (A WIDELY CIRCULATED MARATHI DAILY NEWSPAPER, MARATHI BEING THE REGIONAL LANGUAGE OF THE STATE OF MAHARASHTRA, WHERE OUR REGISTERED OFFICE IS LOCATED), AT LEAST 2 (TWO) WORKING DAYS PRIOR TO THE BID/OFFER OPENING DATE, AND SHALL BE MADE AVAILABLE TO THE STOCK EXCHANGES FOR THE PURPOSE OF UPLOADING ON THEIR RESPECTIVE WEBSITES IN ACCORDANCE WITH THE SEBI ICDR REGULATIONS.

**Subject to finalisation of basis of allotment*

In case of any revision in the Price Band, the Bid/ Offer Period will be extended by at least 3 (three) additional Working Days after such revision in the Price Band, subject to the Bid/ Offer Period not exceeding 10 (ten) Working Days. In cases of force majeure, banking strike or similar circumstances, our Company may in consultation with the Book Running Lead Manager, for reasons to be recorded in writing, extend the Bid / Offer Period for a minimum of 1 (one) Working Day, subject to the Bid/ Offer Period not exceeding 10 (ten) Working Days. Any revision in the Price Band and the revised Bid/ Offer Period, if applicable, shall be widely disseminated by notification to the Stock Exchanges, by issuing a public notice, and also by indicating the change on the website of the BRLM and at the terminals of the Members of the Syndicate and by intimation to Designated Intermediaries and the Sponsor Bank, as applicable.

This Offer is being made in terms of Rule 19(2)(b) of the SCRR read with Regulation 31 of the SEBI ICDR Regulations. The Offer is being made for at least 25% of the post-Offer paid-up Equity Share capital of our Company. This Offer is being made through the Book Building Process in accordance with Regulation 6(1) of the SEBI ICDR Regulations wherein, in terms of Regulation 32(1) of the SEBI ICDR Regulations, not more than 50% of the Offer shall be available for allocation on a proportionate basis to Qualified Institutional Buyers ("**QIBs**" and such portion the "**QIB Portion**"), provided that our Company in consultation with the BRLM may allocate up to 60% of the QIB Portion to Anchor Investors on a discretionary basis in accordance with SEBI ICDR Regulations ("**Anchor Investor Portion**"). One-third of the Anchor Investor Portion shall be reserved for domestic Mutual Funds, subject to valid Bids being received from the domestic Mutual Funds at or above the Anchor Investor Allocation Price, in accordance with the SEBI ICDR Regulations. In the event of under-subscription, or non-allocation in the Anchor Investor Portion, the balance Equity Shares shall be added to the QIB Portion (excluding the Anchor Investor Portion) ("**Net QIB Portion**"). Further, 5% of the QIB Portion (excluding the Anchor Investor Portion) shall be available for allocation on a proportionate basis to Mutual Funds only, and the remainder of the Net QIB Portion shall be available for allocation on a proportionate basis to all QIB Bidders (other than Anchor Investors), including Mutual Funds, subject to valid Bids being received at or above the Offer Price. However, if the aggregate demand from Mutual Funds is less than 5% of the QIB Portion, the balance Equity Shares available for allocation in the Mutual Fund Portion will be added to the remaining Net QIB Portion for proportionate allocation to QIBs. Further, not less than 15% of the Offer shall be available for allocation on a proportionate basis to Non-Institutional Bidders ("**NIBs**") out of which (a) one third of such portion shall be reserved for applicants with application size of more than ₹2 Lakhs and up to ₹10 Lakhs and (b) two-third of such portion shall be reserved for applicants with application size of more than ₹10 Lakhs, provided that the unsubscribed portion in either of such sub-categories may be allocated to applicants in the other sub-category of NIBs and not less than 35% of the Offer shall be available for allocation to Retail Individual Bidders ("**RIBs**") in accordance with the SEBI ICDR Regulations subject to valid Bids being received at or above the Offer Price. Further, Equity Shares will be allocated on a proportionate basis to Eligible Employees Bidding in the Employee Reservation Portion, subject to valid Bids received from them at or above the Offer Price. All Potential Bidders, other than Anchor Investors, are required to participate in the Offer by mandatorily utilising the Application Supported by Blocked Amount ("**ASBA**") process by providing details of their respective ASBA Account (as defined hereinafter) and UPI ID in case of UPI Bidders using the UPI Mechanism, as applicable, pursuant to which their corresponding Bid Amounts will be blocked by the Self Certified Syndicate Banks ("**SCSBs**") or by the Sponsor Banks under the UPI Mechanism, as the case may be, to the extent of respective Bid Amounts. Anchor Investors are not permitted to participate in the Offer through the ASBA process. For details, see ***"Offer Procedure"*** on page 394 of the DRHP.

This public announcement is made in compliance with the provisions of Regulation 26(2) of the SEBI ICDR Regulations to inform the public that our Company is proposing to undertake, subject to applicable statutory and regulatory requirements, receipt of requisite approvals, market conditions and other considerations, an initial public offering of its Equity Shares pursuant to the Offer and has filed the DRHP dated September 11, 2025 with Securities and Exchange Board of India ("**SEBI**") and the Stock Exchanges on September 11, 2025.

Pursuant to Regulation 26(1) of the SEBI ICDR Regulations, the DRHP filed with SEBI shall be made available to the public for comments, if any, for period of at least 21 days, from the date of publication of this public announcement by hosting it on the website of SEBI at www.sebi.gov.in, on the websites of the Stock Exchanges i.e., BSE at www.bseindia.com, NSE at www.nseindia.com where the equity shares are proposed to be listed, the websites of the BRLM, i.e. Choice Capital Advisors Private Limited at www.choiceindia.com/merchant-investment-banking and the website of our Company at www.shriramfood.com. Our Company hereby invites the public to give their comments on the DRHP filed with SEBI, with respect to disclosures made in the DRHP. The members of public are requested to send a copy of their comments to SEBI, to the Company Secretary and Compliance Officer of our Company and/or the BRLM at their respective addresses mentioned herein below. All comments must be received by SEBI and/or our Company and/or the BRLM and/or the Company Secretary and Compliance Officer of our Company at their respective addresses mentioned herein below in relation to the Offer on or before 5:00 p.m. on the 21st day from the aforesaid date of filing the DRHP with SEBI.

Investments in equity and equity-related securities involve a degree of risk and investors should not invest any funds in the Offer unless they can afford to take the risk of losing their investment. Investors are advised to read the risk factors carefully before taking an investment decision in the Offer. For taking an investment decision, investors must rely on their own examination of our Company and the Offer, including the risks involved. The Equity Shares in the Issuer have not been recommended or approved by the Securities and Exchange Board of India ("**SEBI**"), nor does SEBI guarantee the accuracy or adequacy of the contents of the Draft Red Herring Prospectus. Specific attention of the investors is invited to ***"Risk Factors"*** on page 35 of the DRHP.

Any decision to invest in the Equity Shares described in the DRHP may only be made after the red herring prospectus ("**Red Herring Prospectus**") has been filed with the RoC and must be made solely on the basis of such Red Herring Prospectus as there may be material changes in the Red Herring Prospectus from the DRHP.

The Equity Shares, when offered through the Red Herring Prospectus, are proposed to be listed on the main board of the Stock Exchanges.

For details of the main objects of the Company as contained in its memorandum of association, see "***History and Certain Corporate Matters***" on page 226 of the DRHP.

The liability of the members of the Company is limited. For details of the share capital, capital structure of the Company and the names of the signatories to the memorandum of association and the number of shares subscribed by them see ***"Capital Structure"*** on page 96 of the DRHP.

BOOK RUNNING LEAD MANAGER	REGISTRAR TO THE OFFER
Choice The Joy of Earning	MUFG
Choice Capital Advisors Private Limited Sunil Patodia Tower, Plot No. 156-158 J.B. Nagar, Andheri (East), Mumbai – 400 099, Maharashtra, India. **Telephone:** +91 22 6707 9999 / 7919; **Contact Person:** Nimisha Joshi/ Nishant Baghmar **E-mail:** sfil.ipo@choiceindia.com; **Website:** www.choiceindia.com/merchant-investment-banking **Investor Grievance E-mail:** investorgrievances_advisors@choiceindia.com **SEBI Registration No.:** INM000011872	**MUFG INTIME INDIA PRIVATE LIMITED** ***(Formerly known as Link Intime India Private Limited)*** C-101, 1st Floor, 247 Park, Lal Bhadur Shastri Marg, Vikhroli (West), Mumbai 400 083, Maharashtra, India **Telephone:** +91 810 811 4949; **Email:** shriramfood.ipo@in.mpms.mufg.com **Website:** www.in.mpms.mufg.com; **Investor Grievance Email:** shriramfood.ipo@in.mpms.mufg.com **Contact Person:** Shanti Gopalkrishnan **SEBI Registration Number:** INR000004058

COMPANY SECRETARY AND COMPLIANCE OFFICER
Nidhi Pradeep Vitonde, SHRIRAM FOOD INDUSTRY LIMITED
S.No.181/2, 182/1A, 182/2, Marodi, Mauda Tahsil, Nagpur – 441 104, Maharashtra, India. **Telephone:** +91 71229 97067; **Email Id:** cs@shriramfood.com; **Website:** www.shriramfood.com

All capitalized terms used herein and not specifically defined shall have the same meaning as ascribed to them in the DRHP.

For **SHRIRAM FOOD INDUSTRY LIMITED**
On behalf of the Board of Directors
Sd/-
Nidhi Pradeep Vitonde
Company Secretary and Compliance Officer

Place: Nagpur, Maharashtra
Date : September 12, 2025

SHRIRAM FOOD INDUSTRY LIMITED is proposing, subject to applicable statutory and regulatory requirements, receipt of requisite approvals, market conditions and other considerations, to undertake an initial public offering of its Equity Shares and has filed the DRHP dated September 11, 2025 with SEBI and the Stock Exchanges on September 11, 2025. The DRHP shall be available on the website of SEBI at www.sebi.gov.in, on the websites of the Stock Exchanges i.e., BSE at www.bseindia.com, NSE at www.nseindia.com, on the websites of the BRLM, i.e. Choice Capital Advisors Private Limited at www.choiceindia.com/merchant-investment-banking and the website of our Company at www.shriramfood.com. Potential investors should note that investment in equity shares involves a high degree of risk and for details relating to such risk, see the section titled ***"Risk Factors"*** on page 35 of the DRHP. Potential investors should not rely on the DRHP filed with SEBI for making any investment decision.

This announcement does not constitute an invitation or offer of securities for sale in any jurisdiction, including India. The Equity Shares offered in the Offer have not been, and will not be, registered under the U.S. Securities Act of 1933, as amended ("**U.S. Securities Act**") and shall not be offered or sold within the United States. Accordingly, the Equity Shares are being offered and sold only outside the United States in "offshore transactions" as defined in, and in reliance on, Regulation S under the U.S. Securities Act and the applicable laws of the jurisdictions where those offers and sales are made.

KIRIN ADVISORS

RNINo-20789/71 महासागर नागपूर मालक,मुद्रक,प्रकाशक श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक यांनी अरुणोदय प्रेस,कॉटन मार्केट,नागपूर१८ येथे छापून दैनिक महासागर कार्यालय,टेकडी रोड,सिताबर्डी,नागपूर येथे प्रकाशित केले. संपादकश्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक मुख्य कार्यालय फोन७४४७७३५८५१/९९२२९७००२३/७४४७७३५८५३

भक्तिमार्ग

गणपती गेले गावाला...

दहा दिवस पाहुणा म्हणून आलेले बाप्पा घरी परतले. निरोपाचा हा सोहळा कितीही जल्लोषाचा वाटला तरी मनाला एक अनामिक हुरहूर लावत असतो. पण पुन्हा पुढच्या वर्षी येण्याचं आश्वासन बाप्पांनी दिल्याने त्याच्या परतीची ओढ लागून राहते हे ही तितकंच खरं. गणरायाच्या मन कातर करणाऱ्या निरोपाप्रसंगी सगळ्यांनाच रुखरुख वाटते आणि पुढच्या वर्षी लवकर या चा नाद घुमू लागतो.

भाद्रपद शुध्द चतुर्थीला सुरु झालेला गणेशोत्सव दहा दिवस उत्साहात साजरा केला जातो. सजावट, प्रसाद,आरती, रोषणाई, देखावे, गर्दी, सांस्कृतिक कार्यक्रम या सर्वांमुळे वातावरण कसं उत्साहाचं बनतं. गणपती बाप्पाचं आगमन थाटामटात झालं की लगोलग रुणझुण पैंजण वाजवत येणाऱ्या गौराईचं आवाहन केलं जातं. माहेरवाशीण गौराईच्या तयारीत कोणतीही कसर ठेवली जात नाही. सुग्रास भोजनानं तिची सरबराई केली जाते आणि दुसऱ्या दिवशी मानानं निरोप दिला जातो. या साऱ्या धामधुमीत दिवस कसे सरतात काही कळतही नाही. पाहुणी म्हणून आलेली गौराई पुन्हा आपल्या घरी निघून गेली तरी गणपती बाप्पा मात्र अद्याप घरीच असल्याने गौराईच्या जाण्यामुळे आलेली उदासी थोडी कमी होते. काहींच्या घरी गौराईबरोबरच बाप्पाही निघून जातात.

या सगळ्या धामधुमीत दहा दिवस संपत आल्याची जाणीव ठळक व्हायला सुरवात होते. गणेश चतुर्थीपासून वाहत असलेला उत्साहाचा झरा अनंत चतुर्दशीपर्यंत अखंड असतो. या दहा दिवसात बाप्पांच्या सरबराईत वेळ कसा निघून जातो लक्षातसुद्धा येत नाही. त्यातदेखील प्रत्येकाच्या गणपतीचा थाट किती न्यारा! अगदी मूर्तीच्या जडणघडणीपासून आजूबाजूच्या सजावटीपर्यंत सगळंच कसं वैविध्यतेनं परिपूर्ण हवं. त्याशिवाय अनेक कलाकुसरीतून बनवलेले गणपतीही बघण्याचा कोण आनंद.. पितळेच्या भांड्यापासून बनवलेले गणपती, नाण्यांचे गणपती, बिस्किटे-गोळ्यांपासून बनवलेले, इतकंच काय काचेच्या तुकड्यांपासून बनवलेले पारदर्शी गणपती पाहून कल्पकतेची कौतुकपूर्ण मजा वाटते. बाप्पाच्या मिरवणुकीचा आनंद नातेवाईकांसह, शेजारी-पाजारी, मित्र-मैत्रिणी या सगळ्यांबरोबर, जमेल तसे ग्रुप करून भरपूर लुटला जातो. ती एक आनंदपर्वणीच असते. त्यात पुन्हा रस्तोरस्ती, चौकाचौकात, नाक्यानाक्यावर, गल्लीबोळात उभ्या राहिलेल्या लहान-मोठ्या सार्वजनिक मंडळांची चढाओढ.. या चढाओढीचे शिलेदार असतात दिवसरात्र राबणारे कार्यकर्ते.

या उत्सवी वातावरणात प्रसन्न वाटत असलं तरी एक गोष्ट जाणीवपूर्वक मनात डोकावत राहते, ती म्हणजे आपण आता ज्या पद्धतीने हा सोहळा साजरा करतो तेच त्याचं खरं स्वरूप आहे का? साधारण शंभर-सव्वाशे वर्षांपूर्वी लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांनी सार्वजनिक गणेशोत्सवाची प्रथा सुरु केली. किंबहुना, गणेशोत्सव ‘सार्वजनिकरित्या’ साजरा करावा असं त्यांना वाटलं. आज या कल्पनेचा प्रचंड विस्तार झाला आहे. टिळकांनी सुरू केलेल्या गणेशोत्सवाबद्दल अगदी लहान असल्यापासून सांगितलं जातं पण हा उत्सव सुरु करण्यामागील त्यांचा हेतू काय होता आणि आता आपण तो हेतू आपल्या सोयीनुसार, आवडीनुसार कशा प्रकारे बदलून घेतला, हे लक्षात घ्यायला हवं. मुळात राष्ट्रधर्मासाठी लोकांना उत्सवाच्या माध्यमातून एकत्र बोलवावं आणि एकत्र आलेल्या लोकांमध्ये जागृती व्हावी हा उत्सवामागील मुख्य उद्देश होता. कारण त्यावेळी धार्मिक उत्सव वगळता अन्य कोणत्याही कारणाने अनेक लोकांनी एकत्र जमणं हा इंग्रज सरकारविरोधी गुन्हा होता. अशा परिस्थितीत सर्वसामान्यांच्या मनात क्रांतीची ज्योत प्रज्वलित व्हावी यासाठी लोकमान्य टिळक यांनी गणेशोत्सव सुरू केला. अर्थात बदल हा काळाचा गुणधर्म आहे. पूर्वीच्या रुढी, परंपरा आताच्या काळापर्यंत त्याच पद्धतीने आणि त्याच कारणासाठी सुरू राहतील ही अपेक्षा करणंदेखील चूक आहे. पण निदान त्यामागील हेतू जपण्याचा प्रयत्न होणं आवश्यक आहे.

ऐतिहासिक वारसा असलेली एखादी गोष्ट जपताना त्या वस्तूच्या मूळ बांधणीला धक्का लावला जात नाही तर दुरुस्ती केली जाते. यामागे ऐतिहासिक वारसा जपण्याचाच प्रयत्न असतो. जुन्या परंपरांचा विचार करताना साधारण हीच भावना ठेवणं गरजेचं आहे. सर्व प्रकारच्या लोकांना एकत्र आणणं आणि त्यातून प्रबोधन करणं हा गणेशोत्सवाचा मूळ हेतू आहे, असं आपण म्हणत असू तर सध्या साजरा केला जाणारा गणेशोत्सव योग्य दिशेत आहे का? एकत्र येण्याऐवजी आपापसातील ईर्षा, स्पर्धांमुळे आपण अधिक विभागले जात आहोत का, या प्रश्नाचं उत्तर दुर्दैवानं ‘होय’ असंच येईल. पावसाळ्यात पावलोपावली उगवणाऱ्या गवताप्रमाणं उगवणारी गणेश मंडळं आणि रस्ते अडवून उभे असणारे त्यांचे भले-मोठे मांडव. मंडवाच्या बाजूला मांडवाच्याच आकाराची स्पिकर्सची चळत.. कर्कश्श आवाजात मराठी गाणी लावली तर त्या आवाजाशी स्पर्धा करण्यासाठी गडगडाट करणारी गाणी दुसऱ्या मंडळाकडून लावली जातात. डोळ्यांना असह्य होणाऱ्या दिव्यांच्या झगमगाटात किंवा पर्यावरणविरोधी सजावटीमध्ये माणसांना एकत्र आणण्याचा हेतू खरोखर साध्य होतो का? तीच बाब विसर्जनाची. विसर्जनाच्या गर्दीत अनेक लोकांच्या एकत्र येण्याने मोठ्या प्रमाणावर कचरा निर्मिती होते. पण या कचरा निर्मूलनाचे नियोजन किंवा त्यासाठीचे पूर्वप्रयत्न कुठेही दिसून येत नाहीत.

प्रासंगिक

उत्सवादरम्यान महिलांच्या सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर असतो. गर्दीच्या आडाने अनेक विकृत लोक महिलांना त्रास देण्यास जराही मागे-पुढे पहात नाहीत. महिलांना गर्दीत सुरक्षित वाटावं ही प्रत्येकाची वैयक्तिक जबाबदारी आहे. प्रत्येकजण आपल्या जबाबदारीचं खापर दुसऱ्यावर फोडत असल्याने मूळ प्रश्नाची परिस्थिती ‘जैसे थे’च राहते. उत्सवामागे असणारा चंगळवादी दृष्टिकोन आपल्याला उत्सवांच्या मूळ हेतूपासून मैलोनमैल दूर नेत आहे. गणेशोत्सवात होणारी गर्दी पाहता माणसं एकत्र येत नाहीत हे विधान धाडसाचं असलं तरी वस्तुस्थितीशी निगडीत आहे. खूप मोठ्या संख्येनं एकाच वेळी लोक बाहेर पडतात हे खरं आहे. पण गर्दीतही माणसं एकटीच असतात. कारण ही गर्दी समविचारी, विशिष्ट उदात्त हेतूने प्रेरित होऊन एकत्र येणारी गर्दी नसते तर फक्त झगमगाटाला भुलून येणारी, केवळ मनोरंजनासाठी एकत्र आलेली पण विचारांची अत्यंत भिन्नता असणारी माणसं फिरताना दिसतात. दर वर्षी गणेशोत्सवाला हेच चित्र दिसतं. उत्सवाच्या जाणिवेने आनंद घेण्याचा प्रयत्न व्हायला हवा. कर्णकर्कश्श गाणी लावून विचित्र हातवारे करत नाचणं हे उत्सवाच्या सांगतेला अभिप्रेत नक्कीच नसतं. त्यासोबत उत्सवामागचा हेतूही टिकून रहायला हवा. उत्सवाची ही धामधूम मनाला ताजंतवानं करते. प्रसन्नतेच्या राशींची उधळण करून उत्सव मनाला नवी उभारी देऊन जातो.

या सगळ्या धामधूमीत रमलो असताना बाप्पाच्या परतण्याचा दिवस येतो. बाप्पाचं स्वागत जेवढ्या आनंदात केलं, त्याच उत्साहात बाप्पाला निरोप द्यायचीही तयारी केली जाते. ढोल-ताशांचा गजर आणि या तालावर गुलालाची उधळण करत बेधुंद नाचणारी तरुणाई सर्वत्र दिसते. बाप्पाच्या मिरवणुकीचा आनंद लोक नातेवाईकांसह, शेजारी-पाजारी, मित्र-मैत्रिणी या सगळ्यांबरोबरच जमेल तसे ग्रुप करून भरपूर लुटतात. गणपतीच्या विसर्जनाची मिरवणूक बघण्यासाठी प्रत्येकजण उत्साहात असतो. या निमित्तानं पारंपरिक वाद्यं उजळवली जातात. वादकांच्या सरावाची कसोटी लागते ती या मिरवणुकीतच. विसर्जनाची मिरवणूक कोणत्याही जत्रेइतकीच आनंददायी असते. जत्रेत खाद्यपदार्थांचे स्टॉल जागोजागी लावले जातात तसंच चमचमीत पदार्थांची दुकानं मिरवणूक मार्गाला सजलेली दिसतात. खाण्यासोबतच खरेदीची हौस पूर्ण व्हावी यासाठी खेळणी, बांगड्यांची दुकानं आपला डौल सांभाळत उभी असतात. या सगळ्या गडबडीत जवळ येते ती बाप्पाला निरोप द्यायची वेळ. दहा दिवसात घरचा सदस्य बनलेला बाप्पा आता आपल्या घरी परत जाणार या जाणिवेने प्रत्येकाचं मन कातर होऊ लागतं. बाप्पाचं प्रत्येकाशीच हळवं नातं असतं. म्हणून त्याचं जाणं मनाला हुरहूर लावणारं असतं. जाणाऱ्या बाप्पाला आपण सहजासहजी सोडत नाही. पुढच्या वर्षी लवकर येण्याचं अभिवचन बाप्पांकडून घेतलेलं असतं...

भजनकिर्तनाने...

चौथ्या दशकातल्या दुसऱ्या समासात समर्थ रामदासांनी किर्तनभजन निरूपण केलं आहे. ते म्हणतात, सगुण हरिकथा करावी। भगत्वत्कीर्ती वाढवावी। अखंड वैखरी वदवावी येथायोग्य।।१।। बहुत करावे पाठांतर। कंठी धरावे ग्रंथांतर। भगवत्कथा निरंतर करीत जावी।।३।। आपुलिया सुखस्वार्था केलीच करावी हरिकथा। हरिकथेवीण सर्वथा। राहोचि नये। समर्थ रामदास किर्तन-

भजनाचं महत्त्व अभ्यासपूर्ण पध्दतीने सांगतात. भगवंताची कीर्ती वाढवायला हवी असं ते सांगतात. सगुण हरिकथा करायला हवी. यामुळे भगवंताची कीर्ती वाढते. अखंड नामस्मरण करायला हवं. आपल्या कुवतीनुसार परमेश्वराचं स्मरण करायला हवं, असं रामदास सांगतात. भजन-किर्तनाचा महिमा अपरंपार आहे. हा महिमा समर्थ सार्थपणे वर्णन करतात. ते धार्मिक ग्रंथांच्या पाठांतरावर भर देतात. समर्थ म्हणतात, भरपूर पाठांतरावर भर द्यायला हवा. ग्रंथ कंठस्थ असायला हवा. सतत भगवंताचं कथन करत रहायला हवं. हरिकथा किती महत्त्वाची आहे हे समर्थ चौथ्या ओवीत सांगतात. हरिकथेमुळे आपल्या घरात सुख आणि समृद्धी नांदते. आपल्या सुख आणि स्वार्थासाठी हरीकथा करायला हवी. हरीकथा सांगायला हवी. हरिकथेविना आयुष्य अपूर्ण आहे. हरिकथेविना आयुष्य व्यतीत करू नये.

दासबोधातून...

पुढची ओवी अशी की, नित्य नवा हव्यास धरावा। साक्षेप अत्यंतचि करावा। हरिकिर्तने भरावा। ब्रह्मगोळ अवघा।।५।। सतत काही तरी नवं करत जावं. नित्य नव्याचा हव्यास धरावा असं समर्थ सांगतात. हरिनामाने, हरिच्या किर्तनाने अवघा ब्रह्मगोळ म्हणजे हे संपूर्ण विश्व भारून जायला हवं. किर्तनाचा महिना अगाध असल्याचं ते अखेरीच्या ओवीत नमूद करतात. नामसंकीर्तनाने परतात्मा आनंदित होतो आणि आपल्यावर कृपादृष्टी कायम राहते. सर्व तीर्थांच्या ठिकाणची दैवतं आणि जगाचा आत्मा या किर्तनाच्या स्थानी वसतो, असं रामदास सांगतात. भजनकिर्तनाचं महत्त्व किती आहे हे यावरून आपल्या लक्षात येतं.

धडे अर्थनियोजनाचे

गणपती भक्तांची सगळी विघ्नं दूर करतो. त्यामुळे तो विघ्नहर्ता म्हणून ओळखला जातो. गणपती ही सिद्धीची देवता. ही देवता भक्तांच्या सगळ्या इच्छा आकांक्षा पूर्ण करते. गणपतीकडून आपण बरंच काही शिकू शकतो. गणेशाच्या प्रत्येक रूपातून आपण अर्थ नियोजनाचे धडे घेऊ शकतो.

* गणपतीचं मोठं डोकं विचार उच्च राखायला शिकवतं. या पद्धतीने तुम्ही स्वतःची आर्थिक ध्येयं ठरवू शकता. अर्थ नियोजनाशी संबंधित छोटी, मध्यम तसंच दीर्घकालीन ध्येयं तुम्हाला ठरवता येतील.

* गणपतीचे डोळे ध्यान तसंच लक्ष केंद्रित करायला शिकवतात. तुमच्याकडे एखादी योजना असेल तर त्यावरच लक्ष केंद्रित करा, अशी शिकवण यातून तुम्ही घेऊ शकता. गुंतवणूक करण्यासाठी खर्चाच्या बाबतीत तुम्ही नियमांचं पालन करायला हवं. गरज पडल्यास गुंतवणुकीच्या योजनेत बदल करायला हवा.

* गणपतीच्या पूजनात आपण कोणतीही कमतरता ठेवत नाही. सगळ्या गोष्टी व्यवस्थित असाव्या अशी आपली अपेक्षा असते. त्या दृष्टीने आपण प्रयत्नही करत असतो. आपली आर्थिक स्थिती बळकट करण्यासाठीही आपण कोणतीही कमतरता ठेवता कामा नये.

* गणपतीचे कान मोठे असतात. आपले कान उघडे असावेत अशी शिकवण यातून आपल्याला मिळते. अर्थ नियोजनाशी संबंधित सल्ले कान उघडे ठेऊन ऐकण्याचा बोध आपण घेऊ शकतो.

स्वमदत

* गजननाच्या पूजेत घरातला प्रत्येक सदस्य सहभागी होतो. प्रत्येक गोष्टीचं नियोजन केलं जातं. प्रत्येकावर एक जबाबदारी सोपवली जाते. अर्थ नियोजन करतानाही कुटुंबातल्या सदस्यांची मदत घेणं गरजेचं असतं. प्रत्येकाला विश्वासात घेऊन अर्थ नियोजनाचं उद्दीष्ट साध्य करावं लागतं.

लाभ गायत्री मंत्राचे...

हिंदू धर्मात विविध मंत्र आहेत. या मंत्रांमध्ये प्रचंड शक्ती असते. मन:शांती राखण्यासाठी या मंत्रांचा खूप उपयोग होतो. मंत्रांच्या उच्चारणामुळे आध्यात्मिक लाभ होतातच शिवाय याचे काही वैज्ञानिक लाभही आहेत. गायत्री मंत्र हा लोकप्रिय असा मंत्र आहे. घरांघरांमध्ये या मंत्राचा जागर केला जातो. गायत्री मंत्र जपल्याने आयुष्यातल्या अडचणी, आपत्ती दूर होतात, असं मानलं जातं. या मंत्राचा जप श्रद्धेने आणि प्रेमाने करायला हवा. असं केलं तर आपल्याला इच्छित फळ मिळू शकतं. वेद आणि पुराणांमध्ये अनेक मंत्र सांगण्यात आले आहेत. यातले अनेक मंत्र आपल्याला माहीत नसतात. त्यांचं स्तवनही केलं जात नाही पण गायत्री मंत्र घराघरात म्हटला जातो. मुखोद्गतही असतो. विश्वामित्रांनी कठोर तपस्या करून या मंत्राची निर्मिती केल्याचं पुराणांमध्ये नमूद करण्यात आलं आहे.

या मंत्राचा उल्लेख ऋग्वेदात आहे. त्याचा जप नियमित

केला तर आध्यात्मिक लाभांसह काही वैज्ञानिक लाभही होऊ शकतात. गायत्री मंत्र अवघ्या दोन ओळींचा आहे. पण या मंत्राचा उच्चार केल्यावर एक लाख दहा हजार प्रकारच्या लहरी उत्पन्न होतात. यामुळे मन:शांतीची अनुभूती मिळते. आपलं चित्त शांत होतं, डोकं शांत होतं. या मंत्रामुळे ताणतणाव दूर होतात. सूर्योदयाच्या ९० मिनिटं आधी या मंत्राचा जागर करायला हवा.

मंत्रजागर

पहाटे वातावरण शुद्ध असतं. याचा लाभ आपल्याला होऊ शकतो. गायत्री मंत्राच्या नित्यजपाने स्मरणशक्तीत सुधारणा होते. आरोग्यविषयक इतर लाभही होतात. त्यामुळे गायत्री मंत्राचं नित्य स्मरण करायला हवं.

ताकद मेहनतीची...

नियती किंवा भविष्य कधीही बदलत नाही, असं मानलं जातं. प्राक्तनात जे लिहिलं आहे ते घडतंच, असे शब्द सतत आपल्या कानांवर पडत असतात पण मेहनतीच्या जोरावर आपण बरंच काही बदलू शकतो. याचं उदाहरण म्हणजे ही

कथा आहे. एका गावात अचानक दुष्काळ पडला. या गावात पुढची बारा वर्षं पाऊस पडणार नाही, अशी भविष्यवाणी करण्यात आली. यामुळे गावकरी चिंतित झाले. शेती, उदरनिर्वाह या सगळ्यांचे प्रश्न गावकऱ्यांपुढे आ वासून उभे राहिले. गावकरी गाव सोडून जाऊ लागले पण एका शेतकऱ्याचं आपल्या गावावर खूप प्रेम होतं. त्याला गाव सोडायचं नव्हतं. पण पाऊस पडला नाही तर गावत राहून तरी काय करायचं, नांगर कसं चालवायचं, शेती कशी करायची असे प्रश्न त्याला पडू लागले.

जवळपास सात दिवस त्याच्या मनात हाच विचार घोळत होता. पाण्याशिवाय जगणार कसं, असा प्रश्न प्रश्न त्याला पडला होता. नांगर उचलावा की नाही अशा द्विधा मनस्थितीत तो होता. बराच विचार केल्यानंतर त्याने एक निर्णय घेतला. शेतकरी उठला आणि नांगर हातात घेतला. तो शेत नांगरू लागला. पुढचे काही दिवस तो शेत नांगरत होता. त्याच वेळी आकाशातून एक ढग प्रवास करत होता. शेतकऱ्याला शेत नांगरताना बघून ढग म्हणाला, शेतकरी दादा, तू इतक्या मेहनतीने शेत का नांगरत आहेस? या गावात पुढची बारा वर्षं पाऊस पडणार नाही हे तुला माहिती नाही का? त्यावर शेतकऱ्याने खूप छान उत्तर दिलं. तो म्हणाला, पाऊस पडला नाही तरी चालेल पण मी बारा वर्षं शेत नांगरलं नाही तर मी नांगरणंच विसरून जाईन. मला माझं काम करायचं आहे. त्यामुळे मी नांगरणं सुरू ठेवलं आहे. हे उत्तर ऐकून ढगही आश्चर्यचकित झाला. त्याच्या मनात आलं की बारा वर्षं पाऊस पडला नाही तर मी बरसणंच विसरून जाईन. त्यामुळे मी पृथ्वीवर जलधारांचा वर्षाव करतो. मग हा ढग बरसू लागला. इतरही काही ढग त्याच्यासोबत आले आणि गावात पाऊस पडू लागला. शेतकऱ्याच्या मेहनतीपुढे नियतीलाही झुकावं लागलं.

भक्ती बोध

उज्जैनचा चिंतामणी

मध्य प्रदेशमधल्या धार्मिक नगरी म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या उज्जैनमध्ये चिंतामण गणेशाचं मंदिर आहे. हे स्थान अत्यंत पवित्र आणि सिद्ध असल्याचं मानलं जातं. या मंदिरात येणाऱ्या भक्तांच्या सगळ्या चिंता गणपती दूर करतो म्हणून या मंदिराला चिंतामण गणेश असं म्हटलं जातं. या मंदिराची स्थापना साक्षात श्रीरामाने केली होती, असं मानलं जातं. या मंदिराचा इतिहास रामायणकाळाशी जोडला गेला असल्याचं म्हटलं जातं. वनवास काळात राम, सीता आणि लक्ष्मण उज्जैनला आले होते. या परिसरात फिरत असताना सीतेला तहान लागली. सीतेची तहान भागवण्यासाठी रामाने एका बाणाने तलाव निर्माण केला. हा तलाव चिंतामण गणेश मंदिराच्या जवळ असल्याचं मानलं जातं. श्रीरामाला या परिसरात काही वास्तूदोष असल्याचं दिसून आलं. त्यामुळे त्याने इथे श्री-गणेशाचं मंदिर उभारलं. हे मंदिर चिंतामण गणेश या नावाने ओळखलं जातं.

तीर्थक्षेत्र

मंदिरात गणपतीच्या तीन मूर्तींची स्थापना करण्यात आली आहे. चिंतामण गणेशाची मूर्ती सर्वात मोठी आहे. या गणपतीच्या जवळ इच्छामणी गणेशाचं मंदिर आहे तर तिसरी मूर्ती श्री सिद्धीविनायकाची आहे. मंदिरात येणाऱ्या

भाविकांच्या सर्व मनोकामना पूर्ण होतात, असं मानलं जातं. नवस बोलताना भक्तमंडळी दूध, दही, तांदूळ, नारळ यापैकी एक वस्तू अर्पण करतात.. नवस पूर्ण झाल्यावर नवस बोलताना अर्पण केलेली वस्तूच पुन्हा अर्पण केली जाते. यामुळे गणपतीची कृपादृष्टी भक्तांवर कायम राहते, असं म्हटलं जातं.

नावं गणपतीची...

गणपती हा शंकर आणि पार्वतीचा पूत्र. गणांचा स्वामी असल्याने त्याला गणपती असं म्हटलं जातं. हत्तीचं शिर असल्याने तो गजानन या नावानेही ओळखला जातो. गणेशाची अनेक नावं आहेत. गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने गणेशाच्या विविध नावांचे अर्थ जाणून घेऊया...

* या ब्रह्मांडात असलेल्या प्रत्येक गोष्टीचा स्वामी श्रीगजानन आहे. कोणत्याही कार्याच्या सुरूवातीला गणपतीची आराधना केली जाते. पहिलं वंदन गणपतीला केलं जातं. म्हणून त्याला आदिपूज्य असं म्हटलं जातं. गणेशाची उपासना करणाऱ्या संप्रदायाला गाणपतेय असं म्हणतात.

* भगवान परशुरामाच्या परशुच्या वाराने गणपतीचा एक दात तुटला. त्यामुळे तो एकदंत या नावाने ओळखला जातो.

* गणपतीचं पोट खूप मोठं आहे. या पोटात सगळं काही सामावलेलं आहे. म्हणून तो लंबोदर या नावाने ओळखला जातो. गणपती ही न्यायप्रिय देवता आहे. आपल्या भक्तांना तो न्यायाने वागवतो. त्यामुळे त्याला विनायक असं म्हटलं जातं.

* शंकराने गणेशाचं शीर धडावेगळं केलं. त्यानंतर त्याला हत्तीचं शीर बसवण्यात आलं. त्यामुळे गजानंद या नावाने तो ओळखला जातो.

* श्री गणेश प्रथम पूज्य अशी देवता आहे. तसंच तो सगळ्या विघ्नांचा नाश करतो. म्हणून तो विघ्नहर्ता किंवा विघ्नविनाशक या नावानेही ओळखला जातो.

जाणून घ्या

* गणेश म्हणजे गणांचा ईश. गणांची आराध्यदेवता असल्याने त्याला गणेश असंही म्हटलं जाऊ लागलं.

उच्च तंत्रज्ञानातही आघाडीवर असलेले महानगर घडवू

केंद्रीय मंत्री गडकरीसह मुख्यमंत्री फडणवीस यांचा विश्वास : अमरावती मार्गावरील ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार उड्डाणपुलाचे भव्य लोकार्पण

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. १३ :

ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार हे महाराष्ट्राला पडलेले एक सुंदर स्वप्न होते. आपले ज्ञान त्यांनी स्वतःपुरते सीमीत न ठेवता प्रत्येक व्यक्तीला त्यांनी वाटले. व्यापक दूरदृष्टी असलेले ते भविष्यवेत्ता होते. काळाच्या पूढे जाऊन वाचणारे जे योगी असतात त्यांच्यापैकी ते एक होते. त्यांचे आर्थिक, सामाजिक, विज्ञान, तंत्रज्ञान क्षेत्रातील चिंतन हे महाराष्ट्रासाठी दिशादर्शक ठरले या शब्दात मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी ज्ञानयोगी स्व. डॉ. श्रीकांत जिचकार यांचे स्मरण केले. अमरावती मार्गावरील बहुप्रतिक्षीत असलेल्या या उड्डाणपुलाच्या लोकार्पण समारंभात ते बोलत होते.

नागपूर-अमरावती राष्ट्रीय महामार्गावर बोले पेट्रोल पंच चौक ते नागपूर विद्यापीठ परिसर चौकापर्यंत असलेल्या चार पदरी उड्डाणपुलाचे लोकार्पण केंद्रीय रस्ते परिवहन व महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या या समारंभास राज्याचे महसूल मंत्री तथा नागपूर जिल्ह्याचे पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे, वित्त व कृषी राज्यमंत्री ॲड. आशिष जयस्वाल, विधान परिषद सदस्य डॉ. परिणय फुके, संदीप जोशी, आमदार कृष्णा खोपडे, चरणसिंग ठाकूर, माजी महापौर दयाशंकर तिवारी, माजी खासदार विकास महात्मे, श्रीमती राजश्री श्रीकांत जिचकार व मान्यवर उपस्थित होते.

कधी काळी विदभार्तील समग्र विकासाबद्दल कटिबध्दता असूनही अनेक उद्योजक पायाभूत सुविधा समाधानकारक नसल्याने येथे आपले उद्योगविश्व साकारण्यास उत्सूक नव्हते. याबाबत आम्ही प्राधान्याने विचार करुन सर्व शक्तीनिशी कटिबध्द होऊन यावर भर दिला. केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांनी देशाच्या इंफ्रास्ट्रक्चर क्षेत्राला आकार देत नागपूर महानगराचा कायापालट करुन दाखविला. आज नागपूरमध्ये देश विदेशातील जे शिष्टमंडळ भेटीला येतात. ते येथील पायाभूत सुविधा पाहून आवाक होत विविध करारासाठी, उद्योग विश्वासाठी विश्वासाने पुढे येत असल्याचे गौरोद्गार मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी काढले.

येथील शैक्षणिक सुविधा असो, औद्योगिक विश्वाची पायाभरणी असो, नवतंत्रज्ञान असो, येथील शेती, संत्रा प्रक्रिया उद्योग, खनिज उद्योग या सर्व क्षेत्राला घेऊन आम्ही समतोल विकासासाठी प्रयत्नरत आहोत. या प्रयत्नांना आता यश येत असून भारतातील सर्वात जास्त सोलर मॉड्युल निर्मिती उत्पादन क्षमता असलेले महानगर म्हणून नागपूर ओळखल्या जाईल, असे सांगत सोलर मॉड्युल निर्मितीचे एक हब स्वरुपात नागपुरमध्ये एक लाख लोकांना रोजगार उपलब्ध होत असल्याचे त्यांनी सांगितले. पायाभूत परिपूर्ण सुविधांसह नागपूर आता उच्च तंत्रज्ञानातही आघाडीवर असलेले महानगर घडवू, असा विश्वासही मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी व्यक्त केला.

अनेक महामार्ग व उड्डाणपुलांचे उद्घाटने मी केली. या ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार उड्डाणपुलाचे लोकार्पण करतांना मनात एक पोकळी व अनेक आठवणींची सोबत असल्याचे सांगत केंद्रीय रस्ते विकास मंत्री नितीन गडकरी यांनी आपले भावनिक बंध आपल्या उद्घाटनपर भाषणात व्यक्त केले.

राजकारणातील आदर्श म्हणून ज्यांच्याकडे पाहावे अशा निवडक व्यक्तीमत्वांपैकी डॉ. श्रीकांत जिचकार यांचे नाव आर्वजून घ्यावे लागेल. त्यांच्या कृतज्ञतेपोटी या उड्डाणपुलाला त्यांचे नाव देण्याच्या कल्पनेला मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी तत्काळ होकार देत विद्यापीठाकडे जाणारा हा पूल आता खऱ्या अर्थाने ज्ञानयोगी मार्ग झाल्याचे ते म्हणाले.

नागपुरमध्ये ९ ठिकाणी साकारणार भव्य व्यापारी संकुल

नागपूर पासून विद्यापीठाचे अंतर या उड्डाणपुलामुळे आता कमी झाले आहे. या महानगरातील सर्व सेवासुविधांचा विचार करतांना येथील सांस्कृतिक, कला, क्रीडा, लहान मोठे व्यवसाय याला जपणारे महानगर म्हणून ओळख निर्माण व्हावी यावर आम्ही भर दिला आहे.

नागपूर महानगरात येत्या काळात ३०० ठिकाणी खेळांची मैदाने साकारले जातील. यातून सूमारे एक लाख मुले दररोज मैदानावर खेळतील. त्यांच्या कलागुणांना, क्रीडा कौशल्याला वाव मिळावा यासाठी विविध क्रीडा महोत्सव, स्पर्धा, कला महोत्सव यातून संधी देऊन राष्ट्रीय-अंतरराष्ट्रीय पातळीवरचे खेळाडू यातून घडतील असा विश्वास केंद्रीय मंत्री गडकरी यांनी व्यक्त केला.

नागपुरमधील लहान मोठ्या व्यावसायिकांना व्यवसायाच्या उत्तम अशा वातानुकूलित सुविधा उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने ९ ठिकाणी भव्य मार्केट संकुल आपण साकारणार आहोत. मेडिकल चौक येथे एक भव्य उड्डाणपूल साकारुन दिल्लीच्या पालिका बाजारच्या धर्तीवर मोठे मार्केट त्या ठिकाणी उभारण्याचे नियोजन असल्याचे सूतोवाच त्यांनी केले.

या महानगरात दळणवळणाच्या, सार्वजनिक वाहतुकीच्या सेवासुविधा अधिक भक्कम व्हाव्यात यासाठी मेट्रो, ईलेक्ट्रीक बस सुविधांसमवेत १३५ आसनक्षमता असलेले वातानुकूलित फ्लॉशबस लवकरच नागपुरातून धावेल असे त्यांनी सांगितले. ऑरेंज सिटी, झिरो माईल सिटी व इतर वैभवांसमवेत हे महानगर स्पोर्टसिटी म्हणून नावारुपास आणले जाईल, असे सांगत पुढील काही वर्षात नागपूरचा चेहरामोहरा बदललेला दिसेल, असा विश्वास गडकरी यांनी व्यक्त केला.

स्व. डॉ. श्रीकांत जिचकार यांच्या मातोश्री श्रीमती सुलोचना जिचकार या प्रकृती अस्वास्थ्यामुळे व्यासपीठावर येऊ शकल्या नाहीत. त्या व्यासपीठासमोर व्हीलचेअरवर बसल्या होत्या. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी व मान्यवरांनी स्टेजवरुन खाली उतरत त्यांचा जागेवर सत्कार करुन कृतज्ञता व्यक्त केली.

लहान वस्त्यांमधील सुविधांची कामे पूर्ण करु - बावनकुळे

रोज नवनवीन जेथे आकाराला येते ते म्हणजे नागपूर अशी नवी ओळख आपली निर्माण झाली आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांच्या अथक प्रयत्नातून हे महानगर या देशातील सर्वात सुंदर शहर म्हणून लवकरच ओळखल्या जाईल,असा विश्वास राज्याचे महसूल मंत्री तथा पालकमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी व्यक्त केला.

नागपूर महानगरातील मोठ्या प्रमाणात ज्या पायाभूत सुविधा उभारल्या जात आहेत त्याच कटिबध्दतेने येथील लहान-लहान वस्त्यांमध्ये जी महत्वाची कामे आहेत ती सर्व प्राधान्याने पूर्ण केल्या जातील, असे सांगत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी यासाठी ३१७ कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध करुन दिल्याचे ते म्हणाले.

नझूल जमिनीवर ज्यांची घरे आहेत ती नियमानुसार कायदेशिर करुन एक लाखापेक्षा अधिक लोकांना आपण न्याय देण्याचा प्रयत्न केला आहे. झुडपी जंगल क्षेत्रात जे गोरगरिब अनेक वर्षांपासून राहत होते त्यांना सर्वोच्च न्यायालयाच्या निदेर्शाप्रमाणे आपण न्याय देत आहोत. या महानगरात भूयारी गटार योजनेचा नवा डिपीआर आपण तयार करीत आहोत. तो लवकरच मार्गी लागेल असे बावनकुळे यांनी सांगितले.

कोराडी रोड कडून भोसला मिलट्री टीपाईंटवर उड्डाणपुलाची मागणी त्यांनी केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांना केली. ही मागणी त्यांनी मान्य करुन तशी घोषणा केली.

एसटी बसच्या धडकेत दुचाकीस्वार वृद्ध ठार

■ महासागर प्रतिनिधी, बुलढाणा, दि. १३ :

चिखली नजीकच्या मेहकर फाटा, येथे आज शनिवार १३ सप्टेंबर रोजी झालेल्या अपघातात एका वृद्धाचा मृत्यू झाला. एसटी बसने भरवेगात धडक दिल्याने दुचाकीस्वार वृद्ध जागीच दगावला.

सिंदखेड राजा तालुक्याच्या सायळा येथील गणेश दत्तुगीर गिरी (वय ६०) हे आपल्या मोटारसायकलने वरून चिखलीकडे येत होते. दरम्यान एस.टी. महामंडळाच्या भरधाव बसने दुचाकीला जोरदार धडक दिली. अपघात एवढा भीषण होता की गणेश गिरी यांचा जागीच मृत्यू झाला.

गणेश गिरी हे चिखली येथील तलाठी विनोद गिरी यांचे वडील होत. त्यामुळे प्रशासकीय वतुर्ळात व स्थानिक नागरिकांमध्ये अपघातामुळे खळबळ उडाली. शोककळा पसरली असून हळहळ व्यक्त होत आहे. अपघाताची माहिती मिळताच चिखली पोलीस ठाण्याचे अधिकारी कर्मचारी मेहकर फाटा येथे दाखल झाले.

व्हॉईस ऑफ मीडिया पत्रकारितेला जागतिक आयाम देणारी चळवळ

■ महासागर प्रतिनिधी, वर्धा, दि. १३ :

पत्रकारितेच्या माध्यमातून समाजाच्या जाणीवा जागृत करण्याचे आणि पत्रकारांना संघटित करण्याचे विलक्षण कार्य व्हॉईस ऑफ मीडियाने उभारले आहे. स्थानिक पातळीपासून ते जागतिक पातळीपर्यंत पत्रकारितेला नवे आयाम देत, ही चळवळ आज भारतीय पत्रकारितेचा अभिमान ठरली आहे, असे प्रतिपादन शेतकरी संघटनेचे नेते रविकांत तुपकर यांनी केले.

अमळनेर येथील मंगळग्रह मंदिर परिसरात व्हॉईस ऑफ मीडिया व व्ही.ओ.एम. इंटरनॅशनल फोरमच्या राज्यस्तरीय दोन दिवसीय केडर कॅम्पचे उद्घाटन रविकांत तुपकर आणि अनिल पाटील यांच्या हस्ते झाले. त्यावेळी ते बोलत होते. माजी मंत्री आ. अनिल पाटील, व्हाईस ऑफ मीडियाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष संदीप काळे, राष्ट्रीय महासचिव दिव्या भोसले, अमित देशमुख, इरफान सय्यद, कुमार कडलक, गोरक्षनाथ मदने, रश्मी मारवाडी, सविता चंद्रे, संगम कोटलवार, वर्धा जिल्हाध्यक्ष नरेंद्र देशमुख, अमोल मतकर, मिलिंद टोके, किरण ठाकरे, कल्पेश महाले यासह प्रमुख पदाधिकारी व पत्रकार उपस्थित होते.

पत्रकारिता ही केवळ बातमी देण्यापुरती मर्यादित नसून समाजाशी जोडणारे सशक्त माध्यम आहे. उत्कृष्ट पत्रकार होण्यासाठी शैली, वाक्यरचना आणि बिटवीन द लाईन्स लिहिण्याची कला आत्मसात करणे आवश्यक आहे, असे माजी मंत्री आ. अनिल पाटील म्हणाले.

माझ्या मंत्रीपदाच्या काळात विधानसभेत, मंत्रिमंडळात तसेच इलेक्ट्रॉनिक व सोशल मीडियासमोर बोलताना मिळालेले धाडस हे पत्रकार बांधवांच्या अनुभवातूनच घडले. व्हॉईस ऑफ मिडियासह अनेक पत्रकारांकडून मिळालेले मार्गदर्शन हेच माझे प्रशिक्षण ठरल्याचा उल्लेख त्यांनी केला.

राज्यस्तरीय ट्रेडर कॅम्पमध्ये पहिल्या सत्रात ज्येष्ठ पत्रकार डॉ. युवराज परदेशी यांनी 'डिजिटल मीडिया व 'एआय'चा वापर' या विषयावर मार्गदर्शन केले. दुसऱ्या सत्रात विधानसभेचे माजी अध्यक्ष अरुणभाई गुजराथी यांनी पत्रकारिता व समाजमन या विषयावर व्याख्यान दिले. संदीप काळे व दिव्या भोसले यांनी चर्चासत्र घडवून आणले. उदघाटन सत्रात संघटनेच्या राष्ट्रीय महासचिव दिव्या भोसले यांनी प्रास्ताविक केले तर तालुकाध्यक्ष उमेश काटे यांनी सूत्रसंचालन केले.

फुकट्या प्रवाशांना १०० कोटींचा दंड

■ महासागर प्रतिनिधी, अकोला, दि. १३ :

मध्य रेल्वेने अनधिकृत आणि विनातिकीट प्रवाशांना रोखण्यासाठी प्रयत्न वाढवले असून, एप्रिल ते ऑगस्टदरम्यान तब्बल १०० कोटींहून अधिकचा दंड वसूल केला.

ऑगस्ट महिन्यात मध्य रेल्वेच्या तिकीट तपासणी चमूने २.७६ लाख प्रवाशांना विनातिकीट किंवा वैध तिकीटाशिवाय प्रवास करताना ताब्यात घेतले. या प्रवाशांकडून १३.७८ कोटी दंड वसूल केला गेला. विनातिकीट किंवा वैध तिकिटाशिवाय प्रवास करताना पकडलेल्या प्रवाशांच्या प्रकरणांमध्ये मुंबई प्रथम, तर भुसावळ द्वितीय क्रमांकावर आहे.

पदवीधरसह शिक्षक मतदारसंघाच्या निवडणुकीची तयारी सुरू

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. १३ :

निवडणूक आयोगाने राज्यातील पदवीधर व शिक्षक मतदारसंघातील मतदार नोंदणीचा कार्यक्रम जाहीर करीत बिगुलच फुंकला आहे. या दोन्ही विधान परिषदेच्या निवडणुकीत ठराविक मतदार असतात. राजकीय चिन्ह नव्हे तर कोण पाठीराखे यांस महत्व असते. राज्यातील सत्ताधारी तसेच विरोधी पक्ष प्रतिष्ठा पणाला लावून ही निवडणूक लढवितात.

प्रत्यक्ष निवडणुकीस वर्ष बाकी असले तरी मतदार नोंदणी मात्र सूरू होणार. तसा कार्यक्रम निवडणूक आयोगाने जाहीर केला आहे. २०२६ मध्ये रिक्त होणाऱ्या औरंगाबाद, पूणे व नागपूर पदवीधर तसेच अमरावती व पूणे शिक्षक मतदारसंघात निवडणुका होणार. सध्या अनुक्रमे या मतदारसंघात सतीश चव्हाण, अरुण लाड, अभिजित वंजारी व शिक्षक मतदारसंघात किरण सरनाईक व जयंत आसगावकर हे आमदार आहेत. त्यांचा कार्यकाळ ६ डिसेंबर २०२६ मध्ये पूर्ण होणार आहे.

मात्र त्या निवडणुकीची तयारी आता सूरू झाली आहे. त्यासाठी १ नोव्हेंबर २०२५ ही तारीख निश्चित करण्यात आली आहे. ३० सप्टेंबरला पब्लिक नोटीस निघणार. १५ ऑक्टोबरला वृत्तपत्रात अधिकृत प्रकाशित केल्या जाणार. आक्षेप २५ नोव्हेंबर ते १० डिसेंबर दरम्यान नोंदविता येणार. मतदार यादी अधिकृतपणे ३० डिसेंबर रोजी प्रकाशित केल्या जाणार आहे. विदर्भात नागपूर पदवीधर मतदारसंघ व अमरावती शिक्षक मतदारसंघात निवडणूक होणार.

नागपुरातून महाविकास आघाडीचे अभिजित वंजारी हे आमदार आहेत. ते त्यावेळी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे विश्वासू म्हटल्या जाणारे माजी महापौर संदीप जोशी यांचा पराभव करून निवडून आले होते. मावळते आमदार अनिल सोले यांची तिकीट कापून जोशी यांना तिकीट देण्यात आल्याने भाजप वर्तुळात खळबळ उडाली होती.

त्यामुळे काँग्रेस व मित्र पक्षांनी या निवडणुकीत एकी दाखवीत वंजारी यांना निवडून आणले होते. उद्धव ठाकरे मुख्यमंत्री तर देवेंद्र फडणवीस हे विरोधी पक्षनेते असतांना या मतदारसंघात हा बदल घडला होता. भाजपचा गड प्रथमच ढासळल्याने चांगलीच चर्चा झाली होती.

अमरावती मतदारसंघात महाविकास आघाडीचे श्रीकांत देशपांडे यांचा पराभव करीत अपक्ष असलेले किरण सरनाईक आमदार बनले होते. या निवडणुकीत पैठणी वाटप चांगलेच गाजले. आता देवेंद्र फडणवीस हे मुख्यमंत्री असल्याने त्यांच्या नेतृत्वात या निवडणुका लढल्या जाणार, हे स्पष्ट आहे. पाच विधानपरिषद मतदारसंघात होणाऱ्या निवडणुका सत्ताधारी महायुतीची परीक्षा घेणाऱ्या ठरणार का? असा प्रश्न चर्चेत आहे.

मातापिता म्हणतात... धन्यवाद देवाभाऊ!

झोपडपट्टीतील सूमित उच्च शिक्षणासाठी जाणार लंडनला

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. १३ :

धम्मदीप नगर सारख्या झोपडपट्टीसदृश्य वस्तीत तो राहतो... या वस्तीकडे पाहण्याचा सर्वसामान्यांचा दृष्टीकोन वेगळाच. तथापि, बुद्धाचा मार्ग आणि डॉ . बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या प्रेरणेतून त्याने स्वतःला अभ्यासात झोकून दिले. सूमित जांभुळकर असे या विद्यार्थ्याचे नाव .

विदेशातील विविध विद्यापीठांमध्ये उच्च शिक्षणासाठी निवड झालेल्या नागपूर येथील १२ विद्यार्थ्यांमध्ये सूमितही आहे. युनिव्हर्सिटी ऑफ ब्रिस्टल, लंडन येथे लवकरच तो जाणार असून, पोरगं विदेशात जाणार म्हणून मातापित्यांचा आनंद गगनात मावेनासा झाला आहे. बाबासाहेबांच्या प्रेरणेतून हे झाल्याचे सांगत मातापित्यांनी 'धन्यवाद देवाभाऊ' म्हणत मुलाच्या निवडीसाठी राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे आभार मानले आहेत.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या माध्यमातून नागपूरच्या बारा अल्पसंख्याक नवबौद्ध विद्यार्थ्यांना विदेशात उच्च शिक्षणाकरिता संधी उपलब्ध करून देण्यात आली . त्यात प्रभाग क्रमांक ५ अंतर्गत धम्मदीप नगरधील सूमित जांभुळकर याची युनिव्हर्सिटी ऑफ ब्रिस्टल, लंडन येथे निवड झाली.

सर्वसाधारण गरीब कुटुंबातील मुलाची उच्च शिक्षणाकरिता विदेशात निवड होणे प्रभाग व शहरातील प्रत्येक मुलासाठी एक आदर्श असून, प्रभागातील सर्व विद्यार्थी व पालकांना याचा अभिमान आहे.

बेताच्या आर्थिक परिस्थितीत अभ्यास करून पुढील शिक्षणासाठी विदेशातील विद्यापीठात संधी मिळणे, हे स्वप्न पूर्णत्वास आल्याचा या प्रभागात सर्वांना आनंद आहे. सूमितची बहीण परीक्षित जांभुळकर ही सुद्धा राष्ट्रीय कुस्ती स्पर्धक असून, राष्ट्रीय स्तरावर अनेक स्पर्धांमध्ये तिने भाग घेतला आहे.

या बहीण भावांचा आणि त्यांच्या आई वडीलांचा प्रभागाचे माजी सभापती व नगरसेवक संजय चावरे तसेच माजी आमदार डॉक्टर मिलिंद माने यांच्या हस्ते शाल श्रीफळ व सन्मानचिन्ह देऊन सत्कार करण्यात आला. यावेळी वार्डाचे अध्यक्ष चंदू जांगडे, युवा मोर्चा मंडळाचे अध्यक्ष सुमित शाहू, संजय पवणेकर, शहर अनु. जाती आघाडीचे महामंत्री शंकर मेश्राम, नंदेश्वर, गौरव शाहू, सोनू शाहू, जिजा, सम्मू मंत्री, सविता जांभुळकर, कल्पना वालदे, सुनील जांभुळकर, कल्पना वालदे, कुंडा खंडारे, शोभा राऊत, रमाबाई कारवाडे, डिम्पल जांभुळकर, अश्विनी राऊत, मेघा वालदे यांच्यासह वार्डातील नागरिक उपस्थित होते. अनिकेत मेश्राम यांनी कार्यक्रमाचे संचालन करून आभार मानले.

...म्हणून समाज मोदींना मानतो

राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाचे प्रचारक ते देशाचे पंतप्रधान इतका मोठा आणि अविश्वसनीय प्रवास करणारे नरेंद्र मोदी अमृतमहोत्सवी वर्षात पदार्पण करत आहेत. जागतिक पातळीवरील मोठ्या, सन्माननीय आणि द्रष्ट्या नेत्यांमध्ये समाविष्ट असणारे हे नाव आहे. त्यांच्या अंगी अनेक गुणांचा समुच्चय आहेच, मात्र इतके असूनही हा पाय जमिनीवर असणारा नेता आहे. त्यांचे अभिष्टचतन करताना बरेच मुद्दे चर्चेत घ्यावे लागतील.

अभिवादन
विवेक घळसासी
ज्येष्ठ विचारवंत

सलग तिसऱ्या वेळी भारताचे पंतप्रधान झालेले श्री. नरेंद्र मोदी अमृतमहोत्सवी वर्षामध्ये प्रवेश करत आहेत. या निमित्ताने देशवासिय त्यांच्या प्रती असलेल्या आपल्या भावना विविध प्रकारे व्यक्त करत आहेत. गेल्या काही काळात आपल्या आसपास घडत असणाऱ्या घटनांच्या पार्श्वभूमीवर श्री. नरेंद्र मोदी यांचे नेतृत्व हा देशासाठी भाग्ययोगच म्हणावा लागेल. श्रीलंकेमध्ये झालेले सत्तांतर, पाकिस्तानमध्ये असणारी अस्वस्थता-अनिश्चितता, धुमसणारा बांगलादेश, नेपाळमध्ये सत्ताधाऱ्यांविरोधात नुकतेच उठवले गेलेले रान, म्यानमारमध्ये चिघळलेला हिंसाचार अशा माध्यमातून एका अर्थाने भारतीय उपखंडामध्ये पूर्णपणे सत्तांतराचे कारस्थान वा षडयंत्र शिजत असताना भारत केवळ राजकीयदृष्ट्याच स्थैर्य राखून आहे असे नाही, तर वेगवेगळ्या क्षेत्रांमध्ये प्रगती करतो आहे. म्हणजेच लोकशाहीला बाधक असणाऱ्या इतक्या घटना अवतीभवती घडत असतानाही भारतामध्ये असणारे स्थैर्य ही विलक्षण समाधानाची बाब असून याचे कारण भारतीयांचे लोकशाहीवर असणारे प्रेम आहेच; त्याचबरोबर नरेंद्र मोदींच्या नेतृत्वामध्ये दिसणारी दूरदर्शिता, कुशलता हेदेखील आहे असे वाटते.

अमृतमहोत्सवानिमित्त आपण मोदी यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विचार करतो तेव्हा लक्षात येते की, गेली सुमारे ३९ वर्षे ते राजकारणात आहेत. १९८६-८७ च्या दरम्यान ते राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघातून भारतीय जनता पक्षामध्ये आले. संघाचे स्वयंसेवक असताना आणि त्याही आधी त्यांचा व्यक्तिगत कल आणि जीवनाविषयीचे चतन त्यागाचे, फकिरीचेच राहिले आहे. त्यांची वृत्ती संन्यास, विश्वस्त स्वरुपाचीच आहे. अशा मानसिकतेमध्ये राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघासारख्या नि:स्वार्थ आणि 'राष्ट्र सर्वतोपरी' मानणाऱ्या संघटनेशी त्यांचा संबंध आला. संघाचे प्रचारक म्हणून काम करताना ते देशाच्या कानाकोपऱ्यात गेले, राहिले. त्यांचा हिमालय वा भारतीय तीर्थक्षेत्रातील प्रवास काहीसा गूढ आहे. पण त्याचा फार विचार न करता बघायचे तर सार्वजनिक जीवनात वावर सुरू झाल्यानंतर लोकांनी घेतलेले त्यांचे अनुभव ऐकता समजते की, त्यांनी स्वत:विषयी म्हटलेले वाक्यच त्यांची खरी ओळख आहे. श्री. मोदी म्हणतात, 'मै क्या... मै तो फकिर हूं. कंधेपे झोला लटकाके निकल जाऊंगा...!' अशी मानसिकता असणाऱ्या माणसामध्येच लोकांचा विश्वास जकण्याची आणि स्थैर्य निर्माण करण्याची विलक्षण क्षमता आणि शक्ती असू शकते. मोदींमध्ये ती आहे.

नरेंद्र मोदी गुजरातचे मुख्यमंत्री झाले तेव्हा जनसामान्यांसाठी अपरिचितच होते. संघाच्या कार्यपद्धतीमधील ही एक विलक्षण बाब असून त्यानुसार संबधित व्यक्ती व्यासपीठावर आल्याखेरीज ओळखणे शक्य नसते. त्यामुळेच प्रचारक असताना त्यांना जवळून पाहिलेल्या, ओळखणाऱ्या लोकांनाही कधी ते मुख्यमंत्री, पंतप्रधान होतील अशी अपेक्षा असण्याचे कारण नव्हते. संघाचे काम करताना ते अत्यंत साध्या ठिकाणी राहत असत. मुक्कामाला असणारे ज्येष्ठ कार्यकर्ते, प्रचारक यांच्यासाठी चहा करण्याचे, भांडीकुंडी घासण्याचे काम ते करत असत. त्यामुळे २००१ मध्ये गुजरातचे मुख्यमंत्री म्हणून त्यांची निवड केली गेली तेव्हा लोकांना धक्काच बसला. संघ आणि भाजपाशी परिचित नसणाऱ्या नागरिकांना त्यांच्या निवडीचे आश्चर्य वाटले. मुख्य म्हणजे त्याआधी मोदींजींनी ग्रामपंचायतीची निवडणूकही लढवली नव्हती. अशा वेळी एक माणूस एकदम मुख्यमंत्री होणे ही बाबही वेगळीच म्हणावी लागेल.

२००१ ते २०१४ हा कालखंड गुजरातचे मुख्यमंत्री या नात्याने त्यांनी अत्यंत यशस्वी रितीने काम केले आणि या राज्याची सर्वांगीण प्रगती घडवली. त्यानंतरची गेली ११ वर्षे भारताचे पंतप्रधान म्हणून ते काम करत आहेत. ही सगळी कारकीर्द बघून लक्षात येते की, हा माणूस जातो त्या प्रत्येक क्षेत्रामध्ये यशच मिळवतो. निवडणुकीपुरते बोलायचे तर आज तरी भाजपा हा एकमेव असा पक्ष आहे, जो एखादी सहकारी संस्थेची निवडणूक असली तरी लोकसभेची निवडणूक असल्यासारख्या ताकदीने आणि गांभीर्याने लढतो. हरणे-जकणे हा एक भाग झाला, मात्र ही तयारी महत्त्वाची असते. उपराष्ट्रपतीपदासाठी झालेल्या ताज्या निवडणुकीमध्ये विरोधकांची काही मते बाद झाल्याचे आपण पाहिले. हे गृहपाठ नीट नसल्याचेच दर्शवते. मात्र अशा त्रुटी दूर करण्यासाठी मतदारांकडून अभिरुप मतदान करवून घेणे, प्रशिक्षण देणे हा भाजपाचा स्वभावच आहे. यातून पक्षाची शिस्त आणि गांभीर्य कळते. यामागे नरेंद्र मोदी यांचा आग्रह, मार्गदर्शन असल्याचेही दिसते. त्यांच्या एकूणच वागण्यामध्ये एक जादू पाहायला मिळते. त्यांचे व्यक्तिमत्त्व विलक्षण प्रभावी आहे. म्हणूनच यशामागे त्यांच्या या व्यक्तिमत्वाचा किती वाटा आहे, याचा विचार खरे तर व्हायला हवा. तो वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमचे संस्थापक प्रो. क्लॉस श्वाब यांनी केला.

प्रो. क्लॉस श्वाब हे गृहस्थ गेली ४५ वर्षे जगातील मान्यवर नेत्यांना भेटत असून त्यांचा अभ्यास करत आहेत. यातून हे लोक एवढे श्रेष्ठ नेते कसे होतात, या प्रश्नाचे उत्तर मिळवण्याचा त्यांचा प्रयत्न असतो. याच हेतूने त्यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदींच्या व्यक्तिमत्त्वाचाही अभ्यास केला आहे. एखादा नेता यशस्वी होण्यामागे काही गुण असतात, हे स्पष्ट करत ते म्हणतात, यशस्वी होण्यामागे संबधित नेत्याकडे आजूबाजूला घडणाऱ्या घटनांचे संदर्भ जाणून घेत परस्परांना जोडण्याची सारासार बुद्धी असावी लागते. तशी ती असेल तर घेतलेले निर्णय फसण्याची, चुकण्याची शक्यता कमी असते. नरेंद्र मोदींकडे ती असल्याचे अनेक पुरावे देता येतील.

त्यांच्यातील या गुणांमुळेच आज भारत प्रत्येक क्षेत्रात वेगळी उंची गाठत आहे. आर्थिक क्षेत्रात डिजिटल प्रशासनासारख्या नव्या आणि अशक्य वाटणाऱ्या गोष्टी मोदींनी करुन दाखवल्या आहेत.

सर्वसामान्यांना मार्ग दाखवण्यासाठी नेत्याकडे होकायंत्रासारखी क्षमता असायला हवी, हा दुसरा मुद्दा श्वाब यांनी मांडला आहे. त्यांच्या मते, मूल्य आणि दृष्टीमधून एखाद्यामध्ये ही क्षमता येते. यातच ते भारतीय चतन परंपरेशी संबंधित असणारा आणखी एक पैलू दाखवून देतात. त्यांच्या मते, सत्व आणि चैतन्य व्यक्तीमधील मुल्यांना बळ देत असते आणि मोदींकडे ते आहे. यशस्वी होण्यासाठी नेत्याकडे खंबीरपणा आणि त्याच वेळी सहृदयता असण्याचा आणखी एक मुद्दा ते मांडतात, कारण हेदेखील यशाचे गमक असल्याचे त्यांचे म्हणणे आहे. खेरीज त्यांच्याकडे सगळ्यांशी समानतेने वागण्याचा आणि सतत नवनवीन शिकत राहण्याचा विचार असायला हवा, असे ते म्हणतात. मोदी इथेही कमी पडत नाहीत, कारण आज ७५ व्या वर्षीही कोणी त्यांना एखादा नवीन प्रयोग दाखवला तर अगदी लहान मुलाच्या उत्सुकतेने संबंधिताचे म्हणणे ऐकून घेताना दिसतात. दुसरीकडे ते सहृदयी आहेत. अलिकडेच पूरस्थितीची पाहणी करण्यास गेले असताना त्यांचे भावूक होणे आपण पाहिले. तेव्हा एकीकडे हा नेता प्रशासनातील चुकीची गोष्ट कठोरतेने नाकारतो, चुकलेल्या लोकांना वठणीवर आणतो तर दुसरीकडे अतिशय संवेदनशील होत जनतेचे प्रश्न हाताळतो. वरिष्ठ, जुन्या, वडिलधाऱ्या नेत्यांसंदर्भातील त्यांच्या निर्णयातही हे दोन पैलू स्पष्ट दिसतात. वाढते वय बघता त्यांनी मुरलीमनोहर जोशी, अडवाणी वा यासारख्या नेत्यांना बाजूला करण्यात ठामपणा आहे पण त्यांच्याविषयी असणारा वडिलकीचा आदर ही सहृदयता आहे.

मोदींकडे कमालीचा संयम आणि सहनशीलता आहे. लोक त्यांच्यावर चिखलफेक करतात, पण ते संयमाने वागतात. विरोधक आपल्या दिशेने भिरकावत असलेल्या दगडांचीच मी संरक्षक भत बनवतो, असे ते म्हणतात. मुख्यमंत्री आणि पंतप्रधान म्हणून काम करत असताना गेल्या २४-२५ वर्षांच्या कालखंडाचा विचार केला तर त्यांच्यावर अत्यंत खालच्या शब्दामध्ये आणि वाईट हेतूने झालेली टीका आपण पाहिली आहे. विदेशी माध्यमांनी वा नेत्यांनी असे करणे एक वेळ समजू शकते, पण मोदींवर टीका करणाऱ्यांपैकी अनेकजण आपल्याच देशातील आहेत. 'मौत का सौदागर' पासून 'चौकीदार चोर है' म्हणत त्यांच्यावर टीका करण्याची एकही संधी विरोधकांनी सोडलेली नाही. इतकेच काय पण, त्यांच्या आईसंबंधी अनुद्गार काढण्याचेही त्यांनी सोडले नाही. मात्र इतक्या शिव्या शांतपणे सहन करुन, एका अक्षरानेही प्रत्युत्तर न देता काम करत राहणारा मोदींसारखा नेता जगाच्या पाठीवर कुठे असेल असे वाटत नाही. असे धैर्य क्वचितच कोणामध्ये असू शकते. त्याचा थोडा भाग आपल्याला देवेंद्र फडणवीसांमध्ये दिसतो. पण 'अरे'ला 'कारे' करण्याच्या माणसाच्या सहज प्रवृत्तीवरही मोदींनी विजय मिळवला आहे. विरोधकांनी न्यायालयाच्या चक्रात अडकवण्यासाठी त्यांच्यावर खोटे खटले भरले. पण मोदी त्यांना पुरुन उरले. त्यांच्यातील हे सगळेच गुण वाखाणण्याजोगे आहेत. अशा या नेत्याला उदंड आयुष्य आणि उत्तम आरोग्य लाभो हीच सदिच्छा.

✦✦✦

पोषणमूल्यांची कमतरता बनतेय आव्हान

शहरी आणि ग्रामीण भागातील पोषण आहारात काही मुख्य फरक आहेत. शहरी भागात पौष्टिक आहाराच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी विविध पर्याय उपलब्ध आहेत, तर ग्रामीण भागात पारंपरिक आणि स्थानिक पदार्थांवर अधिक अवलंबून रहावे लागते. लोह, सर्व प्रकारची व्हिटॅमिन्स आणि कॅल्शियमने युक्त अशा पोषण आहाराची कमतरता ही शहरी भारतात एक सामान्य समस्या बनली आहे. त्या निमित्ताने घेतलेला वेध.

वेध
शंतनु चिंचाळकर

पोषण म्हणजे शरीराच्या वाढीसाठी, विकासासाठी आणि जीवन टिकवून ठेवण्यासाठी आवश्यक असलेल्या पोषक तत्वांचे सेवन, शोषण आणि वापर करण्याची प्रक्रिया होय. भारतातील पोषण आहाराची स्थिती समजून घेण्यासाठी ग्रामीण आणि शहरी लोकसंख्येसाठी विविध सरकारी योजना, सर्वेक्षणे आणि अभ्यासांद्वारे माहिती मिळवली जाते. मुख्यतः कुपोषण, विशेषतः मुले आणि महिलांमध्ये, ही एक महत्त्वाची चिंता आहे. शहरी आणि ग्रामीण पोषण स्थिती सुधारण्यासाठी सरकार आणि स्वयंसेवी संस्थांकडून अनेक उपक्रम राबवले जात आहेत. राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालयाने (एनएसओ) 'भारतातील पोषण आहार' हा अहवाल अलिकडेच प्रसिद्ध केला. अहवालात ग्रामीण आणि शहरी भारतात पोषक तत्वांचे सेवन स्थिर आढळून आले आहे. ऑगस्ट २०२२ ते जुलै २०२४ या कालावधीत केलेल्या सतत घरगुती वापर खर्च सर्वेक्षणांवर (एचसीइएच) आधारित भारतीय लोकसंख्येमध्ये कॅलरीज, प्रथिने आणि चरबीच्या दैनिक सेवनाबद्दल तपशीलवार माहिती सादर केली गेली आहे. या अहवालात दोन सर्वेक्षण वर्षांमध्ये ग्रामीण आणि शहरी भागात सरासरी दैनिक दरडोई आणि प्रति ग्राहक युनिट कॅलरीज, प्रथिने आणि चरबीच्या सेवनात मोठ्या प्रमाणात स्थिरता दिसून येते. ग्रामीण भारतात २०२२-२३ मध्ये सरासरी दैनिक दरडोई कॅलरींचे सेवन २,२३३ किलो कॅलरीज (केसीएल) होते, जे २०२३-२४ मध्ये किंचित कमी होऊन २,२१२ किलो कॅलरीज झाले. त्याच कालावधीत शहरी भारतात २,२५० किलो कॅलरीजवरून २,२४० किलो कॅलरीजपर्यंत किरकोळ घट झाली.

दोन्ही सर्वेक्षण कालावधीत ग्रामीण भारतात चरबीचे सेवन सुमारे ६० ग्रॅम आणि शहरी भारतात सुमारे ७० ग्रॅम असा अंदाज होता. प्रथिन स्रोतांच्या विश्लेषणातून आहारात लक्षणीय बदल दिसून आले आहेत. तृणधान्ये हा प्रथिनांचा प्राथमिक स्रोत आहे, ग्रामीण भागात सुमारे ४६-४७ टक्के तर शहरी भागात सुमारे ३९ टक्के प्रथिनांचे सेवन तृणधान्यांमधून होते. या तुलनात्मक विश्लेषणाचे उद्दिष्ट म्हणजे पौष्टिकतेच्या स्थितीत ग्रामीण-शहरी असमानता आणि त्याचा शारीरिक तंदुरुस्तीवर होणारा परिणाम तपासणे, या फरकांना कारणीभूत ठरणाऱ्या घटकांच्या जटिल परस्परसंवादाचा शोध घेणे आणि ही तफावत भरून काढण्यासाठी आणि सर्वांसाठी समान आरोग्य परिणाम सुनिश्चित करण्याची माहिती देणे आणि सार्वजनिक आरोग्य धोरण विकसित करणे होय. भारतातील पोषण सेवन अहवालात विविध उत्पन्न गट आणि प्रदेशांमध्ये अन्न सेवनातील प्रगती आणि सततची असमानता अधोरेखित केली आहे. कालांतराने एकूण अन्नसेवन पातळीमध्ये थोडीशी सुधारणा झाली असली तरी, ग्रामीण आणि शहरी या लोकसंख्येच्या विविध विभागांमध्ये लक्षणीय अंतर कायम आहे. गेल्या दशकात तृणधान्यांचा वापर झपाट्याने कमी झाला आहे. अर्थात अंडी, मासे, मांस, इतर अन्नपदार्थ आणि काही प्रमाणात दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थांमधून प्रथिनांच्या प्रमाणात वाढ झाल्याने ही घट भरून निघाली आहे.

२०२३-२४ मध्ये, सर्वात कमी फ्रॅक्टाइल वर्गासाठी (खर्चानुसार लोकसंख्येच्या खालच्या पाच टक्के) सरासरी दररोज दरडोई कॅलरीजचे सेवन ग्रामीण भारतात १,६८८ किलो कॅलरी आणि शहरी भारतात १,६९६ किलो कॅलरी होते. त्या तुलनेत, वरच्या पाच टक्के खर्च वर्गातील कुटुंबांनी ग्रामीण भागात सरासरी दररोज दरडोई कॅलरीजचे सेवन २,९४१ किलोकॅलरी आणि शहरी भागात ३,०९२ किलो कॅलरी नोंदवले. सर्वात कमी आणि सर्वाधिक फ्रॅक्टाइल वर्गांमधील अंतर २०२२-२३ च्या तुलनेत किंचित कमी झाले आहे; जे कमी खर्च गटांच्या कॅलरीजच्या सेवनात काही सुधारणा दर्शवते. या काळात भारतातील पोषण सेवन अहवालात शहरी आणि ग्रामीण अन्न सेवनातील प्रगती आणि सततची असमानता दोन्ही अधोरेखित केली आहे. कालांतराने एकूण अन्नसेवन पातळीमध्ये थोडी सुधारणा झाली असली तरी, लोकसंख्येच्या या दोन विविध विभागांमध्ये लक्षणीय अंतर कायम आहे, जे लक्ष्यित पोषण आणि अन्नसुरक्षा हस्तक्षेपांचे महत्त्व सतत दर्शवते. अहवालातील एक महत्त्वाचा निष्कर्ष म्हणजे कॅलरीजचे सेवन आणि घरगुती खर्चाच्या पातळीमधील स्पष्ट संबंध. दरमहा दरडोई वापर खर्च (एमपीसी४) वाढत असताना सरासरी कॅलरीजचे सेवनदेखील वाढते. म्हणजेच कॅलरीजचे सेवन कुटुंबाच्या कल्याणानुसार बदलते.

२०१९-२० या कालावधीत ग्रामीण आणि शहरी कुटुंबांमध्ये पौष्टिक आहारात हळूहळू सुधारणा दिसून आली आहे. ती अन्नवापराच्या पद्धतींमध्ये मंद पण स्थिर वाढ दर्शवते तर सरासरी दैनिक दरडोई कॅलरी आणि प्रथिनांच्या सेवनात थोडीशी वाढ दर्शवते. भारत सरकारद्वारे चालवलेल्या अभियानाअंतर्गत ही मोहीम २०१८ मध्ये सुरू करण्यात आली होती. तिचा उद्देश शहरी आणि ग्रामीण भागातील महिला आणि मुलांची पोषण स्थिती सुधारणे हा आहे. पोषण ट्रॅकर हा एक डिजिटल प्लॅटफॉर्म आहे, जो अंगणवाडी केंद्रांमधील मुले आणि मातांच्या पोषण स्थितीचा मागोवा घेतो. प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण (पीएम पोषण) ही योजना शाळांमधील मुलांना शिजवलेले गरम जेवण पुरवते, ज्याचा उद्देश पोषण पातळी सुधारणे हा आहे. कॅलरीज, प्रथिने आणि चरबी यासारख्या पोषक तत्वांच्या वापराचे प्रतिबिंब त्यामुळे दिसते. लोह, व्हिटॅमिन ए, व्हिटॅमिन बी, व्हिटॅमिन डी आणि कॅल्शियम यांनी युक्त अशा पोषण आहाराची कमतरता ही शहरी भारतात एक सामान्य समस्या आहे. अन्न सुरक्षा ही भारतातील एक महत्त्वाची समस्या आहे आणि त्यावर प्रतिबंध म्हणून सरकार हरित क्रांतीद्वारे धान्य उत्पादन वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करत आहे. फळे, भाज्या, धान्ये, डाळी, दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ आणि अंडी, मासे किंवा मांस यासारख्या पदार्थांचा समावेश संतुलित आहारात असतो. भारतातील पोषण स्थिती सुधारण्यासाठी सतत प्रयत्न केले जात आहेत, परंतु अजूनही अनेक आव्हाने आहेत. सरकार आणि स्वयंसेवी संस्थांद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या विविध योजना आणि उपक्रमांद्वारे या आव्हानांना तोंड दिले जात आहे.

शहरी भागात ग्रामीण भागाच्या तुलनेत जास्त फॅट्स असणारे पदार्थ खाल्ले जातात, असे एका अभ्यासादरम्यान आढळून आले आहे. विशेषतः शहरी भागांमध्ये कॅलरीज, प्रथिने आणि फॅट्सचे सेवन ग्रामीण भागांपेक्षा जास्त आहे. याचा अर्थ असा की, शहरांमध्ये राहणारे लोक अधिक चरबीयुक्त आणि कॅलरीयुक्त पदार्थ खातात. यामुळे त्यांचे वजन वाढू शकते आणि हृदयविकारांसारख्या समस्या उद्भवू शकतात. शहरी भागात लोकांना फॅटयुक्त पदार्थ, जसे की जंक फूड, फास्ट फूड आणि प्रक्रिया केलेले पदार्थ सहज उपलब्ध होतात. ते विकत घेण्याची त्यांची आर्थिक क्षमतादेखील असते. शहरी लोकांची जीवनशैली अनेकदा बैठीच असते. त्यामुळे त्यांच्या शारीरिक हालचाली कमी होतात आणि फॅट्सचा वापर कमी होतो. शहरी भागात प्रक्रिया केलेले आणि पॅकेज केलेले अन्न मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध आहे. त्यामध्ये चरबीचे प्रमाण जास्त असते. शहरी भागात साखर आणि चरबीयुक्त पदार्थांचे जास्त सेवन केले जाते. त्यामुळे वजन वाढून हृदयविकाराची शक्यता वाढते. या सर्व समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी जास्त फॅट्सयुक्त पदार्थांचे सेवन टाळावे किंवा कमी करावे. प्रक्रिया केलेले आणि जंक फूड कमी खावे. आहारात फॅट्सचे प्रमाण कमी करण्यासाठी शारीरिक हालचाली वाढवणे, नियमित व्यायाम करणे, सक्रिय जीवनशैली जगणे आवश्यक आहे. यामुळे शरीर तंदुरुस्त राहण्यास मदत होते. संतुलित आणि पौष्टिक आहारात फळे, भाज्या, कडधान्ये आणि प्रथिने यांचा समावेश करणे, जास्त साखर आणि चरबीयुक्त पदार्थांचे सेवन टाळणे याद्वारे शरीराला आवश्यक पोषण आहार मिळवणे आवश्यक आहे.

शहरी आणि ग्रामीण भागातील पोषण आहाराच्या पद्धतींमध्ये काही समानता आणि फरक आहेत. शहरी भागात, लोकांना पौष्टिकतेचे महत्त्व अधिक समजते, परंतु जीवनशैलीमुळे आवश्यक पोषक तत्वांची कमतरता जाणवू शकते. ग्रामीण भागात, नैसर्गिक अन्नावर अधिक भर दिला जातो, परंतु जागरूकता आणि अन्नाची उपलब्धता यावर आधारित आहारपद्धती अवलंबल्या जातात. भारतातील पोषण विज्ञानातील एक आघाडीचे व्यक्तिमत्त्व असलेले डॉ. कोलुथुर गोपालन यांनी देशातील सार्वजनिक आरोग्य आणि पोषण धोरणाच्या एकात्मिकतेमध्ये महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. त्यांनी ५०० हून अधिक भारतीय पदार्थांचे विश्लेषण करून पौष्टिक मूल्ये निश्चित केली आणि भारतीय संदर्भात योग्य आहाराची शिफारस केली. शहरी आणि ग्रामीण भागातील पोषण आहाराच्या गरजा वेगवेगळ्या असल्या तरी, दोन्ही ठिकाणी संतुलित आणि पौष्टिक आहार घेणे आवश्यक आहे. शहरी भागात जंक फूडचे प्रमाण कमी करणे तर ग्रामीण भागात अन्नाची विविधता वाढवणे आवश्यक आहे. हेच सर्व महत्वाच्या सर्वेक्षणांचे सार मानता येते.

✦✦✦

२०४७ मध्ये महासत्ता बनण्यापूर्वी...

विकसनशील अवस्थेकडून विकसित अवस्थेकडे होणारी भारताची वाटचाल लक्षवेधी असून जग त्यावर लक्ष ठेवून आहे. मात्र हे एका रात्रीत घडणार नाही. त्यासाठी खूप काही करावे लागणार आहे. याचेच अभ्यासपूर्व विवेचन असणाऱ्या 'विकसित भारत २०४७: आव्हाने आणि उपाय' या पुस्तकाचे अलिकडेच प्रकाशन आले. त्यात लेखक अनिल धनेश्वर यांनी भारताच्या महासत्ता बनण्याच्या प्रवासाचा साकल्याने वेध घेतला आहे.

लक्षवेधी
स्वाती पेशवे

सातत्याने वाढ दर्शवणाऱ्या भारतीय अर्थव्यवस्थेकडे जगाकडून औत्सुक्याने बघितले जाते. नजिकच्या भविष्यात आपली अर्थव्यवस्था मोठा पल्ला गाठणार असल्याचे सांगितले जाते. तज्ज्ञजन आपल्या अभ्यासपूर्ण विश्लेषणातून विकसित भारताचे चित्र मांडतात. या पार्श्वभूमीवर डॉ. अनिल धनेश्वर यांनी लिहिलेले आणि एपिके पब्लिशर्सने प्रकाशित केलेले 'विकसित भारत २०४७ (आव्हाने आणि उपाय)' नामक पुस्तकाची दखल घेणे गरजेचे ठरते. शीर्षकातच विषय स्पष्ट होत असून यामध्ये लेखक २०४७ पर्यंत भारताची वाटचाल कशी राहील, विकसित अवस्थेकडे जाण्यासाठी कोणते मुद्दे कारक ठरतील आणि आगामी काही वर्षांमध्ये जागतिक स्थिती कशा प्रकारे भारताच्या विकासाला पुरक ठरेल या सर्व बाबी सोदाहरण स्पष्ट करताना दिसतात.

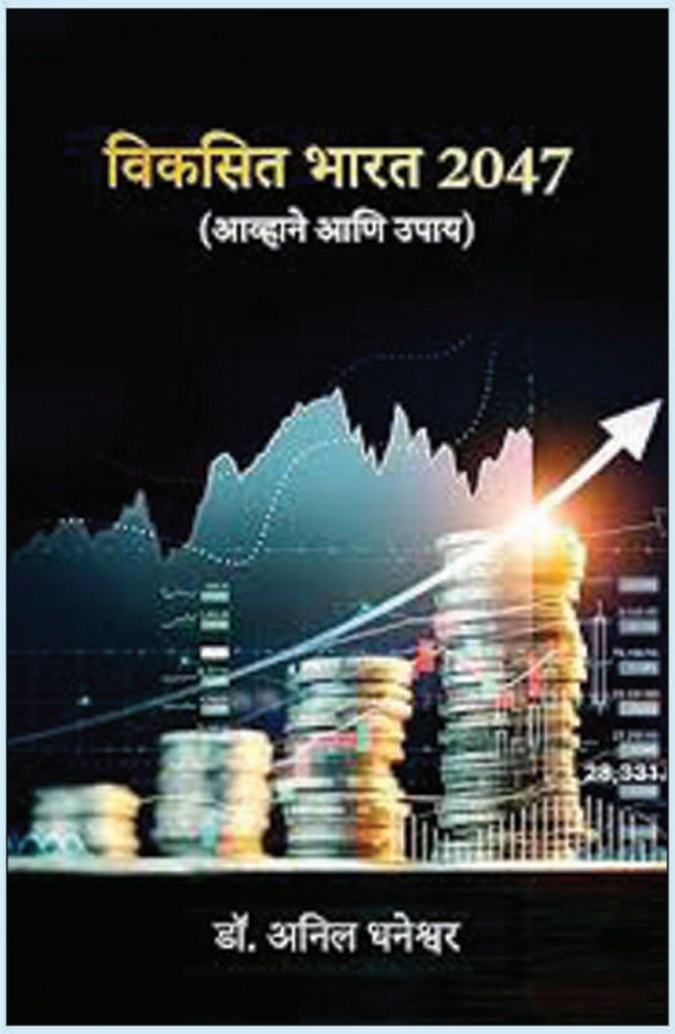

लेखक डॉ. अनिल धनेश्वर यांचा जन्म पुण्यातला. शिक्षण, नोकरी आणि पुढे स्वतःचा व्यवसाय असा त्यांचा प्रवास राहिला असून त्यांनी एलएल.बी., सीएआयआयबी (आयआय) आणि सीएसआर या विषयात पीएच. डी केली आहे. गेली २५ वर्षे त्यांची संस्था बाजारपेठ अहवाल, ग्राहक सेवा सर्व्हे, निर्यात बाजारपेठ, सीएसआर प्रकल्पांचे मूल्यांकन, प्रशिक्षण आदी विषयांमध्ये आरबीआय, बँक ऑफ इंडिया, सिडबी, आयआयसीए, भारत सरकारचे कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालय अशा अनेक मोठ्या आणि नामांकित संस्थांसाठी काम करत आहे. कामाच्या निमित्ताने त्यांना भारताबरोबरच जगातील अनेक देशांमध्ये प्रवास करण्याची संधी मिळाली असून प्रत्येक संधीचे त्यांनी सोने केले आहे.

लेखनाची प्रेरणा कोठून मिळाली हे स्पष्ट करताना ते सांगतात, 'कोविड १९ च्या काळात मोकळ्या वेळेचे काय करायचे हा प्रश्न भेडसावत होता. त्यामुळे सुचले तसे लिहीत गेलो. त्या सुमारास सामाजिक प्रश्न, दारिद्र्य, बेरोजगारी, लाचलुचपत, बेजबाबदार नागरिक आणि समाज, निष्क्रिय सरकार तसेच नागरी प्रशासन पाहवत नव्हते. पण ते सुधारण्यासाठी आपण काहीच करू शकत नसल्याची बोचही जाणवत होती. अशा परिस्थितीत अर्थतज्ज्ञ चंद्रशेखर टिळक यांनी काही वृत्तपत्रांशी संपर्क घडवून आणला आणि माझा पहिला लेख 'महाराष्ट्र टाइम्स'मध्ये प्रकाशित झाला. तो वाचल्यावर त्याच दिवशी सकाळी श्री. शरद पवार यांच्या सहाय्यकांचा फोन आला आणि लगेचच पुण्यात त्यांची भेट झाली. हा पहिलाच मोठा प्रतिसाद लिखाणास उद्युक्त करणारा ठरला...' अशा रितीने लेखनाकडे वळलेल्या धनेश्वरसरांचे अर्थशास्त्र, निर्यात, मार्केटग, लोकसंख्यावाढ, सामाजिक प्रश्न, सीएसआर आदी विषयांवर लिहिलेले सुमारे शंभरपेक्षा अधिक लेख 'महाराष्ट्र टाइम्स', 'सकाळ मनी,' 'सकाळ', 'पुढारी', 'लोकमत', 'साप्ताहिक सकाळ' आदी वृत्तपत्रे आणि काही मासिकांमधून प्रकाशित झाले आहेत.

पुढे हे सर्व लेख आणि त्यातील विचार अद्ययावत तसेच एकत्रित करून पुस्तक स्वरूपात प्रकाशित करावे, अशी सूचना अनेक वाचकांनी केली. त्यांचे विचार थेअरी स्वरूपात नसून विचार करण्यायोग्य आणि अंमलबजावणी स्वरूपात आहेत. या लेखाद्वारे त्यांनी केलेल्या सूचना सरकार आणि समाजाने विचारात घेतल्या आणि राबवल्यास खूप सकारात्मक फरक पडू शकतो, हे अनेकांना जाणवत होते. लेखकालाही लेखांचा एकत्रित संग्रह अर्थशास्त्र तसेच समाजशास्त्र शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी लाभकारक ठरेल असे वाटले. त्याचबरोबर हे पुस्तकरुपी संकलित स्वरुप स्वयंसेवी तसेच धर्मदाय संस्था, नागरी प्रशासन, सरकारी तसेच खाजगी संस्था यांना अत्यंत लाभदायक ठरेल, अशी जाणीव झाली. हाच 'विकसित भारत २०४७ (आव्हाने आणि उपाय)'चा आरंभबदू म्हणता येईल.

मुहूर्तमेढ रोवल्यावर रुपरेषा ठरवताना पुस्तक मराठीत लिहायचे ठरले. याचे कारण म्हणजे या विषयावर मराठीमध्ये लिखाण उपलब्ध असले तरी ते पुरेसे नाही. म्हणूनच आपले विचार महाराष्ट्रात जागोजागी पोहोचावे आणि यायोगे सामाजिक, आर्थिक प्रगतीला वेग मिळावा या हेतूने पुस्तक मराठीत लिहिण्याचा विचार निश्चित झाला. वाचकांकडून प्रतिसाद मिळाला तर इंग्रजीमध्ये अनुवाद करण्याचा विचार धनेश्वरसर व्यक्त करतात.

या पुस्तकामध्ये लेखकाने बरेच मुद्दे चर्चेत घेतले आहेत. थोडक्यात, धांडोळा घ्यायचा झाला तर त्यांनी मांडलेली पहिली बाब अर्थव्यवस्थेची सद्यस्थिती आहे. सध्या आपल्या देशाची अर्थव्यवस्था ६.५० टक्के दराने वाढत असून पुढेही हा वेग कायम राहणार आहे. त्यातही सरकारने काही धोरणे बदलली, विकासयोजनांवर लक्ष केंद्रित केले तर दर आणि वेग आणखी वाढू शकतो. उदाहरणार्थ, शेतीक्षेत्रात सुधारणांची गरज असून त्यासाठी मोठा वावदेखील आहे. पायाभूत सुविधा, वीज, गोदामे, नाशवंत माल टिकून राहण्यासाठी केली जाणारी व्यवस्था यासारख्या अनेक गोष्टी सद्यस्थितीत समाधानकारक स्थितीत नाहीत. खरे तर आपला देश अन्नधान्याचे कोठार आहे. म्हणूनच वरील बाबी संवेदनशीलतेने हाताळल्या तर चित्र बदलण्यास फार वेळ लागणार नाही, असे मत सर व्यक्त करतात.

ते पुढे म्हणतात, आपल्याकडे रस्त्यांची अवस्था बिकट आहे. प्रत्येक धार्मिक पर्यटनस्थळी रोज हजारो लोक येत असले तरी खराब रस्ते, पाणी साठत राहिल्याने उद्भवणाऱ्या समस्या गंभीर होत आहेत. त्या सोडवण्यावर लक्ष दिले तर पेट्रोलची बचत, प्रवासाचा वेळ वाचणे, प्रवास सुरक्षित होणे असे अनेक लाभ मिळतील आणि याच गोष्टी विधायक कामांकडे वळवता येतील. म्हणूनच २०४७ पर्यंत देशाची आर्थिक स्थिती आमूलाग्र बदलायची असेल तर आपल्याला या क्षेत्रावर बरेच काम करावे लागेल. केवळ धार्मिक पर्यटनच नव्हे तर एकंदरच कमालीच्या वेगाने वाढणाऱ्या पर्यटनक्षेत्राच्या विकासाकडे लक्ष दिल्यास आर्थिक विकासाला चालना मिळेल. त्यात मेडिकल टुरिझमचा वाढता सहभागही लक्षात घेण्याजोगा आहे. विकसित देशांच्या तुलनेत आपल्याकडे सर्व प्रकारच्या वैद्यकीय सेवा माफक दरात मिळतात. म्हणूनच दंतचिकित्सा, हृदयरोग, किडनी आदी महत्त्वाच्या आणि गुंतागुंतीच्या आजारांवरील उपचार तसेच शस्त्रक्रियांसाठी अनेक परदेशी नागरिक भारतात येण्यास प्राधान्य देतात. इथे अत्यंत कमी दरात या सेवा मिळतात. त्यामुळेच भविष्यातील भारताला आकार देणारा हा मुद्दाही महत्त्वाचा ठरणार आहे.

सध्याचे युग कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे आहे. एआय हा परवलीचा शब्द झाला आहे. तेव्हा प्रत्येक क्षेत्राप्रमाणे या क्षेत्रातही त्याचा कसा वापर करुन घेतला जातो, यावर विकासाची पुढील दिशा बऱ्याच अंशी अवलंबून राहणार असल्याचे मत धनेश्वरसर व्यक्त करतात. पुढील विषयाला हात घालताना ते म्हणतात, तरुणांची ६५ टक्के लोकसंख्या ही भारताची सर्वात मौल्यवान मालमत्ता आहे, कारण जगात तीस वर्षाखालील इतका मोठा वयोगट अन्य कोणत्याही देशामध्ये उपलब्ध नाही. आज अनेक देश आपल्या तरुणवर्गाला आमंत्रण देताना दिसत आहेत. अलिकडेच भारताने १५०० मुलांना जपानमध्ये पाठवले आहे. तेथील वयस्क लोकांची काळजी घेणे, हेच त्यांचे काम असेल. अशा प्रकारे आपले तरुण विविध देशांमध्ये जाऊ शकतात, कारण आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे सगळ्याच देशांमध्ये तरुणांची संख्या कमी आहे तर आपल्याकडे ती गरजेपेक्षा जास्त आहे. अशा वेळी परदेशातील संधींचा लाभ घेणाऱ्या युवक-युवतींना चांगला रोजगार मिळतो आणि परकीय चलनाची गंगाजळी वाढते. आज अमेरिका, युरोपमधील बहुसंख्य देश लोकसंख्या मोठ्या प्रमाणात कमी होण्याच्या चिंतेचा सामना करत आहेत. देशाचा गाडा हाकण्यासाठी त्यांना तरुण रक्ताची मोठी गरज आहे. जसे की, ट्रकचालक म्हणून परदेशात युवावर्गाला मोठी मागणी आहे. तेव्हा बांधकाम, खाणकाम, टॅक्सीचालक, ट्रकचालक, मेट्रोचालक म्हणून काम करण्यासाठी भारतीय कामगार या देशांमध्ये गेले तर एकीकडे बेरोजगारीचा प्रश्न सुटेल तर दुसरीकडे विकासाला वेगळी दिशा मिळू शकेल. या मार्गानेही २०४७ पर्यंतचा आर्थिक विकासाचा टप्पा चांगल्या प्रकारे गाठता येईल. या संधी साधल्या तर भारत हे जगाचे उद्योग केंद्र होऊ शकेल. यापुढे आपण जगाला ऑटोमोबाईल, तयार कपडे, कापड, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, रसायने, औषधोत्पादन हे सगळे पुरवणार आहोत.

थोडक्यात, भारतीय अर्थव्यवस्थेचे सध्याचे स्वरुप सकाळी नऊच्या उन्हासारखे आहे, असे लेखकाचे म्हणणे आहे. पण २०४७ मध्ये ही स्थिती डोईवर आलेल्या सूर्यासारखी होईल. याचा अर्थ असा की, दुपारी बारा वाजताचे ऊन सगळीकडे समान पडते. त्याची प्रखरताही जास्त असते. सावली नसते. तेव्हा लवकरच आपली अर्थव्यवस्थाही तेवढी प्रखर होणार असून देश दारिद्र्यमुक्त होईल, अशी आशा आणि विश्वास ते व्यक्त करतात. त्यांचे याविषयीचे अधिक अभ्यासपूर्ण आणि सखोल विवेचन समजून घेण्यासाठी 'विकसित भारत २०४७ : आव्हाने आणि उपाय' एकदा पडताळून पहायला हवे.

पृष्ठे: २०६
एपीके पब्लिशर्स
किंमत: रु. ५००/-

✦✦✦

भविष्यवेधी नियोजनाची गरज

परामर्श
महेश जोशी

अलिकडच्या काळात जागतिकीकरणामुळे आंतरराष्ट्रीय बाजाराचे पडसाद भारतात त्वरीत उमटू लागले. २००८ मध्ये जागतिक मंदी आली, त्याचा फटका आपल्यालाही बसला. परंतु तेव्हा पंतप्रधान डॉ. मनमोहन सिंग यांनी वेळीच दक्षता घेतल्यामुळे इथल्या बँका आणि वित्तीय क्षेत्रावर त्याचा भयंकर परिणाम होण्याचे टळले. मात्र गेल्या दशकभरात आंतरराष्ट्रीय व्यापाराशी संबंधित अशा क्षेत्रांमधील भारतातील प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष रोजगारनिर्मितीही घटली असल्याचे निरीक्षण जागतिक बँकेच्या अर्थतज्ज्ञांनी नोंदवले. खरे तर चीनने रोजगारप्रधान उत्पादन क्षेत्रांमधून हळूहळू अंग कढून घेतल्यामुळे भारताला त्या क्षेत्रातील मालाची निर्यात वाढवण्याची उत्तम संधी प्राप्त झाली होती. परंतु ती भारताने साधली नसल्याचे जागतिक बँकेला वाटते.

वस्तुत: परेल, चर्मोद्योग, वस्त्रप्रावरणे आणि पादत्राणे या क्षेत्रांमध्ये गुंतवणुकीच्या तुलनेत मोठ्या प्रमाणावर रोजगार निर्माण होते. गेल्या काही काळात चीनमध्ये मजुरीचे दर वाढू लागल्यानंतर मात्र अनेक कंपन्यांनी या क्षेत्रातून माघार घेण्यास सुरुवात केली. त्याचा लाभ बांगलादेश, व्हिएतनाम, पोलंड, फ्रान्स या देशांनी घेतला आणि २०१५ ते २०२२ काळात जगाच्या व्यापारातील आपला या क्षेत्रातील हिस्सा वाढवला. उलट, वस्त्र, चर्मोद्योगच नव्हे, तर रत्न आणि आभूषणे आणि सागरी उत्पादने या मजूरप्रधान उद्योगांमधील भारताची निर्यात बारा टक्क्यांनी घसरली आहे. भारताची वस्त्रनिर्यात ३५ अब्ज डॉलर्सपर्यंतच कुंठित झाली आहे. उलट, मुक्त व्यापार करार करून तसेच अल्पविकसित देशाच्या दर्जाचा लाभ उठवून व्हिएतनाम आणि बांगलादेशने आपला बाजारहिस्सा वाढवून घेतला. २०२३-२४ मध्ये भारताची विकासगती ८.२ टक्के राहिली. त्यामुळे 'सर्वाधिक गतीने वाढणारा देश' म्हणून आपण ख्याती प्राप्त केली. असे असूनही शहरी तरुणांमध्ये बेरोजगारीचा दर १७ टक्क्यांच्या आसपास असणे, ही चिंतेची बाब आहे. त्यामुळे जागतिक मूल्यसाखळीत भारताची अर्थव्यवस्था अधिक प्रमाणात रुजवणे आवश्यक आहे. तसे झाल्यास, देशाला नवनवीन संधी प्राप्त होऊन बेकारांना नोकऱ्या मिळतील. त्यासाठी केंद्र सरकारला आपल्या निर्यात धोरणात बदल करावा लागेल. आयात-निर्यात अधिक सुरळीत आणि कमी खर्चात होईल, अशी धोरणे आखावी लागतील. भारताने विविध देशांशी मुक्त व्यापार करार केला असला, तरी त्यातून डिजिटल व्यापारासारखी क्षेत्रे वगळली असल्याचे सूक्ष्म निरीक्षण जागतिक बँकेने नोंदवले आहे.

अलिकडच्या काळात स्थिती वेगळी असली तरी गेल्या काही वर्षांमध्ये भारत आणि चीनचे संबंध विकोपाला गेले आणि भारताने चीनवर बहिष्काराचे अस्त्र उगारले. मागील काही वर्षांमध्ये भारत चीनकडून जेवढ्या मूल्याची एकूण आयात करत होता, त्याच्या केवळ एक पंचमांश मालाची निर्यात आपण चीनला केली आहे. चीनला भारताकडून दर वर्षी सरासरी १३ अब्ज डॉलर्स इतकी निर्यात केली जाते तर चीनकडून होणाऱ्या आयातीचे प्रमाण सुमारे ६६ अब्ज डॉलर्स इतके आहे. भारतातून चीनला सेंद्रिय रसायने, शुद्धीकृत तांबे, कापूस धागा, मिरी, वनस्पती तेल, मासे, मसाले, लोह खनिज, ग्रॅनाईट दगड आणि पेट्रोलियम उत्पादनांची निर्यात केली जाते तर चीनकडून भारतात मुख्यतः विद्युत यंत्रसामग्री आणि अन्य यांत्रिक साधनांची आयात केली जाते. पूर्वी भारतातून चीनला कॉपर कॅथड्सची मोठ्या प्रमाणावर निर्यात केली जात असे. मात्र गेल्या काही वर्षांमध्ये ही स्थिती राहिलेली नाही. गेल्या वर्षी कापूस आणि कापूस धाग्याची निर्यातही मंदावली. भारत चीनकडून स्वयंचलित डेटा प्रोसेसिंग मशिन्स, दूरध्वनी सामग्री, व्हिडिओ फोन, इलेक्ट्रॉनिक सर्किट्स, ट्रान्झिस्टर, सेमिकंडक्टर डिव्हायसेस, प्रतिजैविके, खते, टीव्ही कॅमेरे, रेकॉर्डिंगची साधने, वाहनांचे घटक वगैरेंची आयात करू लागला. भारतात दूरसंचार क्रांती झाल्यामुळे चीनकडून मोठ्या प्रमाणावर दूरसंचार सामग्री आणि मोबाईल फोनची आयात होऊ लागली.

आता भारतात मोबाईल फोन्सचे अधिक उत्पादन होऊ लागले आहे. त्यामुळे आयात कमी झाली आहे. आजही भारत चीनला मुख्यतः कच्च्या मालाची निर्यात करतो. अर्थात अलीकडील काळात मूल्यवर्धित निर्यातही सुरू आहे. कर्करोगावरील औषधे, वाहनांचे घटक, प्रक्रियायुक्त खाद्यान्ने यांची निर्यात वाढू लागली आहे. ही स्वागतार्ह बाब मानली पाहिजे. पूर्वी भारत चीनला कच्चा कापूस निर्यात करत असे आणि कापसाचा धागा आयात करत असे. परंतु आजकाल आपण कापसाचा धागा आयात करण्याऐवजी निर्यात करू लागलो आहोत. चीनने आपला मोर्चा रोजगारप्रधान उद्योगांकडून मध्यम आणि उच्च तंत्रज्ञानयुक्त उद्योगांकडे वळवला आहे. त्यामुळे तो भारताकडून कापूस धागा आयात करू लागला आहे. इतरही काही उद्योगांसंदर्भात हीच बाब लागू पडते. १९व्या शतकात भारत ब्रिटिशांना कच्चा माल पुरवत होता. त्यावर प्रक्रिया करून ब्रिटिश भारताला तयार उत्पादने पाठवत. त्या काळात भारत कच्चा कापूस, नीळ, अफू, ताग, चहा, कच्चे चामडे या वस्तूंची निर्यात करत असे तर ब्रिटनमधून कापूस धागा, लोखंड आणि पोलाद उत्पादनांची आयात करत असे. वासाहतिक काळात ब्रिटन हा भारताचा सर्वात मोठा व्यापारी भागीदार देश होता. 'सेंटर फॉर इकॉनॉमिक स्टडीज अँड प्लॅनिंग' या दिल्लीस्थित संस्थेचे प्राध्यापक विश्वजित धर यांच्या मते भारत आणि चीनमधील सध्याचा व्यापार हा वासाहतिक काळासारखाच आहे.

चीनमध्ये प्रचंड उत्पादन होते. त्याची निर्यात जगाला केली जाते. भारताप्रमाणे ऑस्ट्रेलियाकडूनही चीन मोठ्या प्रमाणावर कच्चा माल आणि सामग्रीची आयात करत असतो. चीनमधून आलेल्या मालावर बहिष्कार घालण्याच्या कितीही गर्जना केल्या, चिनी प्सवर बंदी घातली, तरीदेखील आजही जागतिक बाजारपेठेत चीन भारताच्या कित्येक कोस पुढे आहे. मात्र आज केवळ भारत-चीन संबंधांचा प्रश्न नसून चीनच्या पिछेहाटीचा योग्य तो फायदा उठवण्यात भारत कमी पडत आहे, हा आहे. वर्षभरापुर्वी जागतिक उत्पादनाचा दृष्टिकोन अंध:कारमय दिसत होता. त्याला चीनमधील उ… अपवाद नव्हते. अलिकडच्या काळातले …ण बाजारातील संकट, कमकुवत दे… मागणी आणि उत्पादन जवळपासच्या प्रदेशात आणि स्वस्त ठिकाणी स्थलांतरित करण्याचा सततचा कल यामुळे निर्यात आणि देशांतर्गत मागणी कमी होत आहे. त्यामुळे चीनी उत्पादनावर दबाव येत आहे. 'इंटरॅक्ट नॅलिसिस मॅन्युफॅक्चरिंग इंडस्ट्री' आउटपुट (एमआयओ) ट्रॅकर त्रैमासिक प्रकाशित केला जातो. तो वेगाने वाढणाऱ्या उत्पादन क्षेत्राबाबत महत्त्वाची अंतर्दृष्टी प्रदान करतो. अहवालात ४५ देशांमधील १०२ हून अधिक उद्योग आणि उप-उद्योगांचा समावेश असून पाच वर्षांच्या अंदाजासह १५ वर्षांचा ऐतिहासिक डेटा सादर केला गेला आहे.

रिअल इस्टेट क्षेत्रातील संकटाबरोबरच बाजारात आत्मविश्वासाचा अभाव आणि देशांतर्गत अपुरी मागणी यामुळे हे क्षेत्र अपेक्षेप्रमाणे गती घेताना दिसत नाही. खड्डेयुक्त रस्ते, मालवाहतुकीचा मंदावलेला वेग, विजेचे प्रचंड दर, उदंड भ्रष्टाचार या त्रुटींवर आपण मात करु शकलेलो नाही. यामुळे निर्यातखर्च वाढतो आणि आपण स्पर्धेत टिकत नाही. हे दोष दूर करायचे तर भविष्यवेधी नियोजन व्हायला हवे.

ताज्या माहितीनुसार चीनमध्ये चलनविषयक आणि वित्तीय धोरणे प्रभावी होण्यास सुरुवात होईल आणि अधिक उत्तेजनात्मक उपाय अपेक्षित आहेत. तथापि, वाढ अजूनही कमकुवत आहे आणि येत्या काळात चीनचा 'एमआयओ' किंमतवाढीचा अंदाज तीन टक्क्यांवरून २.६ टक्क्यांपर्यंत कमी करण्यात आला आहे. हे चीनच्या उत्पादन उद्योगासाठी निराशाजनक आहे. पुढील काळात वाढीचा वेग वाढण्याची अपेक्षा आहे. रिअल इस्टेटच्या संकटाबरोबरच बाजारपेठेतील आत्मविश्वासाचा अभाव आणि देशांतर्गत अपुरी मागणी यांचाही चीनच्या उत्पादन उद्योगाच्या विकासावर परिणाम झाला आहे. कोरोनानंतरच्या तीन वर्षांमध्ये खासगी उद्योगांकडून आत्मविश्वास आणि गुंतवणुकीला फटका बसला आहे तर गेल्या …ध्ये रोजगार, ग्राहकांचा आत्मविश्वास …र बाजार या सर्व गोष्टी मंदावल्या आ… …र्श्वभूमीवर भारताने फायदा उठवायला हवा होता; परंतु आशियातील अन्य छोट्या देशांनी फायदा उठवला असताना भारत अपयशी ठरला. भारतातील रस्ते खड्डेयुक्त असल्यामुळे कारखान्यांमधून बंदरांपर्यंतच्या मालवाहतुकीचा वेग मंद असतो. विजेचे दरही प्रचंड आहेत आणि ठिकठिकाणी उदंड भ्रष्टाचार आहे. यामुळे निर्यातखर्च वाढत असतो आणि स्पर्धेत आपला माल टिकत नाही.या त्रुटींसंदर्भात शासनाने पावले उचलणे आवश्यक आहे.

✦✦✦

'नेपाळ' मध्ये लोकशाहीची 'राख'

नेपाळ पेटले श्रीलंका, बांग्लादेश, पाकिस्तान, अफगाणिस्तान, इराण, इराक, पेटून संपले. नेत्यांची दैना झाली. नुकताच फ्रान्समध्येही उठाव झाला. तत्पूर्वी इंडोनेशियामध्येही गोंधळ झाला. जीव व संपत्ती सोडून नेत्यांना पळतांना जगाने पाहिले. तशी वेळ भारतात पण येवून ठेपली आहे, अशा चर्चांना उधाण आले आहे.

जातियवाद आणि भ्रष्टाचार फोफावत चालला आहे. घोडामैदान जवळच आहे. सुधारले तर ठिक नाहीतर तर नको ती वेळ येवून ठेपली आहे. नेपाळमध्ये तर कालपरवा पर्यंत देशाचा सर्वात शक्तिशाली असलेला माणूस आज थेट देश सोडून पळाला. नेपाळमधील या घटनेला काय म्हणावे? असं म्हणतात की, जिथे जिथे विरोधी पक्ष कमकुवत केला जातो, तेथे जनताच सर्व गोष्टी आपल्या हातात घेते.

सर्वच राजकारणी नेत्यांनी शेजारील देशापासून बोध घेण्याची गरज आहे. सोशल मीडियाची ताकद ओळखावीच लागेल. नेपाळमधील जनतेचा या सोशल मीडियाद्वारेच उद्रेक झालाय हे लक्षात ठेवावे लागेल. पारदर्शक सरकार चालवावे लागणारच आहे. रामाच्या देशात रामराज्य यावे, असे सर्वांना वाटत असेल तर सुधारणा करावीच लागेल. अन्यथा नेपाळचे उदाहरण आपल्या डोळ्यासमोर आहे.

नेपाळची घटना अन्य देशांना सुधारण्याची संधी देत आहे आपल्याकडे तर अजूनही निकृष्ट रस्ते, पूल बनत आहेत. ठेकेदार मालामाल होत आहे. लोकांना सध्या मूलभूत सुविधा, वीज, पाणी, रस्ते साठी, आरोग्य शिक्षण सेवेसाठी त्रास होतो आहे. लोकांच्या टॅक्सचा पैसा कुठे मुरतोय हे लोकांना चांगलेच समजत आहे. वेळ आहे तोवर सुधरावेच लागेल. लोकांच्या सहनशक्तीचा अंत पाहू नका, असा संदेश मिळाला आहे. भारताला इतर देशाच्या मार्गाने जायला लावू नका, असे प्रत्येकाला सांगावेसे वाटते. आजही उच्च शिक्षणापासून बालवाडी पर्यंत भरमसाठ डोनेशन घेतले जाते. आरोग्य सुविधेसाठी, कोर्टात न्यायासाठी अडवणूक केली जाते. भ्रष्टाचार सर्वच ठिकाणी आजही होतो आहे. अगदी न्यायाधीश पदावरील व्यक्ती असो किंवा हॉस्पिटल मधील जबाबदार उच्च पदावरील डॉक्टर असो, भ्रष्टाचार करुन रोख पैसे कमवत आहेत. लोकांच्या सहनशक्तीचा अंत पाहिला जात आहे. स्वतःच्या फायद्यासाठी गुंडांना हाताशी धरले जात आहे.

याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे नेपाळमधील घटनाक्रम होय. मोठमोठ्या राजकीय नेत्यांची घरे दारे पेटविण्यात आली. माजी उपपंतप्रधानांच्या पत्नीलाही जिवंत जाळण्यात आले. ही घटना तर अत्यंत क्लेशदायक ठरली. आपल्याकडेही आज साधा सरपंच झालेली व्यक्ती एक वर्षात दारात स्कॉर्पिओ उभी करतो. पैसा कोणत्या भ्रष्टाचारी मार्गाने येतो हे न समजण्याऐतकी जनता अनपढ, अविचारी राहिलेली नाही.

आपल्यानंतर आपल्या मुलानेच पद सांभाळावे, नाहीतर मुलगी, जावई, मेहुणा तरी असावा हा अट्टाहास सोडला नाही तर इतर देशासारखी स्थिती व्हायला वेळ लागणार नाही. भारतातीलल

थर्ड अम्पायर

जयंत महाजन
jayantmahajansir@gmail.com
मोबा. ९४२०६९९४२०

नेपाळमधील घटनेमुळे जगाच्या एक लक्षात आले की, देशातला तरुण वर्ग देश घडवूही शकतो आणि वेळप्रसंगी उद्ध्वस्तही करू शकतो. भारतात हे होण्याची अनेकजण वाट पाहत आहेत. पण त्यापेक्षा सरकार बदलणं किंवा वेळीच सरकारला प्रश्न विचारून विरोध करणं हे सोपे पर्याय आहेत. देश जाळून टाकणं हे कधीच कर्तृत्वाचं लक्षण असू शकत नाही. अर्थात हे चित्र भारतातल्या राजकारण्यांसाठीही एक प्रतिकात्मक विधान आहे.

राजकारण्यांच्या स्वाथार्पायी इतकी वाईटवेळ कुठल्याच राष्ट्रावर येता कामा नये. नेपाळमधील अराजक परिस्थिती अनेक ऐतिहासिक, राजकीय आणि सामाजिक कारणांमुळे निर्माण झाली आहे. तेथे राजेशाही विरुद्ध लोकशाही असा संघर्ष सतत व्हायचा. कारण नेपाळमध्ये बराच काळ राजेशाही शासन होते. १९९० नंतर लोकशाहीची मागणी वाढली आणि संविधानिक राजेशाहीची सुरुवात झाली. मात्र राजघराण्याचा प्रभाव संपवून संपूर्ण लोकशाही हवी होती, त्यावरून संघर्ष सुरू झाला होता. माओवादी पक्षाने राजेशाहीविरोधात शस्त्रसज्ज संघर्ष सुरू केला. १९९६ ते २००६ असा माओवादी उठाव झाला. जवळपास १० वर्षे यादवी युद्ध चालले, हजारो लोकांचा बळी गेला.

ग्रामीण भागातील दारिद्रय, अन्याय, जातीभेदामुळे लोक मोठ्या संख्येने माओवादी चळवळीत सामील झाले. याचदरम्यान २००१ मध्ये राजघराण्यातील हत्याकांड घडले. राजदरबारातील रहस्यमय हत्याकांडात राजा, राणी व अनेक राजघराण्यातील सदस्य मारले गेले. त्या घटनेमुळे जनतेचा विश्वास राजेशाहीवरून पूर्णपणे ढळला.

ही घटना २००१ च्या दरम्यानची आहे. २००८ मध्ये राजेशाही संपुष्टात आली व प्रजासत्ताक राज्याची घोषणा करण्यात आली. पण त्यापूर्वी २००६ मध्ये जनआंदोलन घडले होते. पण नवीन राजकीय संरचनेवर सर्व पक्षांत एकमत नव्हते. पण संविधानाबाबत त्यांच्यात सतत मतभेद होते. २०१५ मध्ये नवे संविधान आले, पण त्यावर मधेशी, थारू आणि इतर वंचित समाजघटकांचा विरोध झाला. त्यांना प्रतिनिधित्व आणि हक्क कमी मिळाल्याचा आरोप झाला.

नेपाळच्या पक्षीय राजकारणात सतत अस्थिरता दिसली. नेपाळमध्ये सरकार फार काळ टिकत नाही; सतत पंतप्रधान बदलतात. भ्रष्टाचार, पक्षांतर, स्वार्थी राजकारण यामुळे जनता नाराज असायची. नेपाळवर सतत भौगोलिक-आंतरराष्ट्रीय दबाव असायचा. नेपाळ भारत आणि चीन या दोन महासत्तांच्या मध्ये आहे.

या दोन्ही देशांच्या राजकीय आणि आर्थिक दबावामुळे नेपाळची धोरणे डळमळीत होतात. कधी भारताविरुद्ध, तर कधी चीनकडे झुकण्याचा आरोप होतो. थोडक्यात नेपाळची अराजक परिस्थिती ही राजेशाही विरोधातील दीर्घ संघर्ष, माओवादी उठाव, जातीय-सामाजिक असंतोष, भ्रष्ट व अस्थिर राजकारण आणि आंतरराष्ट्रीय दबाव यांचा मिळून परिणाम आहे.

श्रीलंका, बांगलादेश, नेपाळ येथील भ्रष्टाचार विरोधातील आंदोलना वरुन भारतातील नेत्यांनी बोध घेतला पाहीजे. सरपंचा पासून, पंतप्रधान, खासदार, आमदार, मंडळ अध्यक्षांपर्यंत सर्वच 'भ्रष्टाचारी' नेत्यांनी भ्रमात राहू नये. 'शिशुपालचे शंभर अपराध भरतातच'. त्याची सजा मिळणारच.

आता सोशल मीडियामुळे बलात्कारी, भ्रष्टाचारी, कामचुकार, गुंडगिरी करणारे, घराणेशाही राबविणारे नेते, पुढारी, अधिकारी, कर्मचारी लोकांच्या नजरेतून जास्त दिवस सुटू शकत नाहीत. लपू शकत नाहीत. आता लोक भडकले, चिडले तर संबंधित मंत्र्यांची मालमत्ता, कारखाने, बँका, शाळा, कॉलेज, बंगले, ऑफिस, हॉटेल आणि तत्सम व्यावसायिक प्रॉपर्टी शोधून शोधून जाळतील, नष्ट करतील. आता आंदोलक बसेस, दुकाने, अशा सार्वजनिक मालमत्तेला हात लावणार नाहीत.

इतर देशातील नेत्यांना लपायला दुसरे देश तरी मिळत आहेत व ते देश त्यांना सामाऊन घेतात. भारतातील भ्रष्टाचारी लोकांना पृथ्वीवर तरी आश्रय देणारे इतर देश मिळणे मुश्किल आहे. तेव्हा सर्वांनीच शहाणे व्हावे. भ्रष्टाचार न करता इमानदारीने कामे करावीत. नेपाळमध्ये सरकारने फेसबुक, व्हॉट्सॲप, इन्स्टाग्राम, यूट्यूब यांसारख्या सोशल मीडियावर बंदी घातली होती. त्यामुळे तरुण पिढी मोठ्या प्रमाणावर रस्त्यावर उतरली.

आंदोलन भ्रष्टाचाराविरोधात आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यासाठी झाले. पोलिस कारवाईत किमान २५ जणांचा मृत्यू झाला. मोठ्या हिंसाचारानंतर सरकारने बंदी मागे घेतली. पंतप्रधान के.पी.शर्मा ओली यांनी राजीनामा दिला. संतप्त आंदोलकांनी संसद व काही नेत्यांची घरे पेटवली. थोडक्यात, नेपाळमध्ये तरुणांनी भ्रष्टाचार व सेन्सॉरशिप विरोधात मोठा उठाव केला असून त्याने राजकीय संकट निर्माण झाले आहे.

पण कोणत्याही राष्ट्रावर अशी वेळ येणं हे दुःखदायक आहे. आपल्याही देशावर लोकसंख्येमुळे आणि अपुऱ्या पोलीस बलामुळे अश्या घटनेचं सावट आहेच. त्यामुळे आपण वेळीच सावध झालं पाहिजे. राजकारण्यांच्या नालायकपणामुळे उभा देश जळणे योग्य नाही. पण उद्या अशी परिस्थिती आलीच, तर आधी भ्रष्टाचारी नेते, विकाऊ मीडिया आणि धार्मिक आतंक पसरवणारी लोकं ह्यांची घरं जळण्याचा धोका आहे. त्यामुळे त्यांनी सावध व्हावं यातच शहाणपण आहे.

भ्रष्टाचारी नेते पैसेवाले असल्याने दुसऱ्या देशात पळून जातील, पण सरकारची भाटगिरी करणारे लोक हे गरीब जनतेच्या हातात आयतेच सापडतील. सोशल मिडियावरील बंदी मागे घेतल्यानंतरही आंदोलनाचा भडका कायम दिसतो आहे.

नेपाळमधील आंदोलनानंतर मंत्र्यांनी देश सोडायला सुरूवात केली आहे. तर बालेन शाह यांनी नवीन सरकार बनवण्यासाठी हालचाली सुरू केल्याची माहिती आहे. नेपाळमधील भ्रष्टाचार संपवावा, पोलिस व्यवस्थेत सुधारणा व्हावी यासह अनेक मागण्या आंदोलकांनी केल्या आहेत. या मागण्यांसाठी आंदोलकांनी संसदेच्या आवारात आग लावली. तसेच मंत्र्यांच्या घरांनाही आग लावली. त्यामुळे नेपाळमध्ये सध्या फक्त आगीचं आणि धुराचं साम्राज्य असल्याचं दिसून येत आहे.

नेपाळची राजधानी काठमांडू इथे सरकारविरोधात कमालीचा हिंसाचार पेटला आहे. पंतप्रधान केपी शर्मा ओली यांच्यासह नेपाळच्या गृहमंत्री, आरोग्य मंत्री, कृषिमंत्र्यांसह दहा मंत्र्यांनी राजीनामा दिला. उपचाराचं कारण देत ओली दुबईत पळ काढण्याच्या तयारीत असल्याचं समजतं.

दुसरीकडे आंदोलकांनी राष्ट्रपतींच्या घरावर कब्जा करत तिथे नासधूस, तोडफोड केली. घरातल्या अनेक गोष्टी आंदोलकांनी लुटून नेल्याचं उघड झालं. दरम्यान उजामंत्री दीपक खडकांच्या घराबाहेर आंदोलकांनी नेपाळी चलनाच्या नोटा उधळल्या. लष्करानं सूत्र हाती घेतल्यानंतर बालेन शाह यांच्याकडे अंतरिम पंतप्रधानपद दिलं जाण्याची शक्यता आहे.

नेपाळची तरूणाई पागल झाली आहे का?

नेपाळमधील या उद्रेकामागे खूप मोठा सरकारविरोधातील असंतोष आहे. ही लढाई होती भ्रष्टाचारच्या विरोधातली. नेपाळमध्ये सरकारने सोशल मीडियावर बंदी आणली आणि सुरू झाला हा हंगामा. अक्षरशः १३ ते ३० वयाच्या युवकांना वाटलं सरकार आपला आवाज दाबण्याचा प्रयत्न करत आहे. कारण बऱ्याच दिवसापासून तिथे नेत्यांची लेकर कशी विदेशात जाऊन मज्जा करत आहेत. नेते भ्रष्टाचार करत आहेत आणि सामान्य जनता महागाई मुळे त्रस्त आहे. रोजगार नाहीये, खायला मिळत नाहीये, हे नेते नेपाळ देशाला खाली करत आहेत. याबद्दल तिथली जनता सोशल मीडियावर प्रचंड टीका करत होती. या नंतर सरकारने सोशल मीडियावर बंदी घातली अन उद्रेक झाला. पोलिसांनी त्यांच्यावर गोळ्या झाडल्या. त्यात २५ जणांचा मृत्यू झाला. या सगळ्या हंगाम्याचं कारण आहे फक्त नेत्यांनी केलेला भ्रष्टाचार. नेत्यांची लेकरं विदेशात जाऊन शिकत आहेत आणि सामान्य जनता त्रस्त आहे महागाई, भूक आणि रोजगार नसल्यामुळे. भारतातील ९९% नेत्यांची लेकरं पण विदेशात शिकतात मज्जा करतात. जनतेवर अन्याय झाला की उद्रेक होतोच.

बालेन शाह की सुशीला कार्की?

सुशीला कार्की नेपाळच्या सर्वोच्च न्यायालयातील माजी मुख्य न्यायाधीश आहेत. सरकारशी त्यांचा झालेला संघर्ष नेपाळमधील जनतेला माहित आहे. नेपाळमधील पहिल्या मुख्य न्यायाधीश म्हणून जनतेला त्यांची ओळख आहे. त्या ७५ वर्षाच्या असूनही लष्कराने त्यांच्या पंतप्रधान पदाला पाठिंबा दिल्याचे बोलले जात आहे. आंदोलनाच्या बाबतीत मात्र त्या थेट रस्त्यावर नव्हत्या. तर बालेन शाह हे सध्या नेपाळची राजधानी काठमांडूचे महापौर आहेत. मे २०२२ मध्ये त्यांनी अपक्ष उमेदवार म्हणून महापौरपदाची निवडणूक जिंकली होती. ते अवघे ३५ वयाचे आहेत. नाट्यमयरीत्या राजकारणात सक्रिय झालेले बालेन शाह अत्यंत कमी कालावधीतच तरुणांच्या गळ्यातील ताईत झाले. त्यांनी कर्नाटकातील विश्वेश्वरय्या तंत्रज्ञान विद्यापीठातून अभियांत्रिकीचे शिक्षण घेतलेलं आहे. पेशानं अभियंता असलेल्या शाह यांनी त्यांच्या कारकीर्दीच्या सुरुवातीला अभियांत्रिकी क्षेत्रात काम केलं. राजकारणात प्रवेश करण्यापूर्वी शाह हे नेपाळच्या हिप-हॉप क्षेत्रात सक्रिय होते. आपल्या गाण्यांमधून ते भ्रष्टाचार आणि असमानतेविरोधात आवाज उठवीत होते. राजकारणात प्रवेश केल्यानंतर शाह काठमांडूचे महापौर म्हणून निवडून आले. त्यांनी वेगवेगळ्या विषयांवर परखड मत मांडून तरुणाईचा विश्वास जिंकला. २०२३ मध्ये टाइम मॅगझिनमधील शंभर प्रतिष्ठित व्यक्तींमध्ये शाह यांच्या नावाचा समावेश होता. दी न्यूयॉर्क टाइम्ससारख्या प्रतिष्ठित मीडिया संस्थांनीही त्यांची दखल घेतली आहे. बालेन शाह यांच्या समाजमाध्यमांवरील पोस्ट्सची अनेकदा राष्ट्रीय स्तरावर चर्चा झालेली आहे. त्यांची एकूण संपत्ती पाच ते सहा कोटी रुपयांच्या आसपास असल्याचं सांगितलं जात आहे. त्यांचं मासिक उत्पन्न तीन लाख रुपयांपेक्षा अधिक आहे. पण तरुणाईचा विश्वास जिंकण्यात त्यांना यश आलं. कार्की किंवा शाह यांच्यापैकी एकाकडे देशाची सूत्रे जाण्याची शक्यता वाटते.

सोशल मीडियाच्या युगात तुम्ही तरुणांना दडपू शकत नाही!

आपण हे आधी पाहिले आहे. अलिकडे बांगलादेशात, काही वर्षांपूर्वी श्रीलंकेत आणि आता नेपाळमध्ये. प्रत्येक घटनेची स्वतःची विशिष्ट कारणे आहेत, परंतु एक चिंताजनक साधर्म्य आहे. तरुणांचा राग, अचानक चिथावणी (जसे की इंटरनेट बंद, कोटा निर्णय किंवा मूलभूत सेवा काढून घेणे) आणि प्रशासनातील अपयश यांचे ज्वलनशील मिश्रण.

वाढती तरुण लोकसंख्या निश्चितच लोकसंख्याशास्त्रीय फायद्याची आहे, परंतु जर बेरोजगार, अकुशल आणि उपेक्षित ठेवून तिच्याकडे दुर्लक्ष केले तर ती स्फोटक देखील ठरू शकते. या सर्व बदलांच्या केंद्रस्थानी जेन-झी आणि सहस्त्रकानंतरचे तरुण का आहेत?

लोकसंख्याशास्त्र महत्त्वाचे आहे. दक्षिण आशियामध्ये प्रचंड तरुण लोकसंख्या आहे. कदाचित ते एक आर्थिक इंजिन असेल, परंतु संशोधनातून एक चिंताजनक पॅटर्नही दिसून येतो. जिथे मोठ्या संख्येने तरुण लोकसंख्या बेरोजगारी, कमकुवत प्रशासन आणि सीमांत राजकारणाचा सामना करते, तिथे राजकीय अशांतता वाढण्याची शक्यता आहे. सोप्या भाषेत सांगायचे तर, अस्वस्थ, डिजिटली जोडलेले तरुण हे संघटकांसाठी वरदान आहेत आणि कमकुवत राजकारण्यांसाठी डोकेदुखी आहेत.

ही घटना समजून घेण्यासाठी, तुम्हाला तीन दृष्टिकोनांचा विचार करावा लागेलः नेपाळचा इतिहास, लोकशाही प्रयोग आणि हिंसक उठावांचा इतिहास. मोबाईल, मीडिया-जाणकार तरुण लोकसंख्येची संघटन शक्ती आणि अमेरिकन राजकीय तत्वज्ञानी जीन शार्प यांनी तयार केलेली एक सैद्धांतिक रणनीती - जी स्पष्ट करते की चळवळींनी सत्ता कशी उलथवून टाकली.

२००८ पर्यंत नेपाळ एक राजेशाही होती. देशाचे राजकारण कुप्रसिद्धपणे अस्थिर होते. १९९६-२००६ पर्यंतच्या दीर्घ माओवादी बंडखोरीने हजारो लोकांचा बळी घेतला व राज्य आणि जनतेमधील संबंध ताणले. या इतिहासाने सैन्य आणि पोलिसांनी अराजकतेला कसा प्रतिसाद दिला आणि राजकीय उच्चभ्रूंनी राष्ट्रवादी चौकटींचा वापर कसा केला हे आकार दिले.

शक्ती भूतकाळातून शिकत नाहीत. नेतृत्वहीन, जलद आणि अहिंसक संघर्षाचे तंत्र जीन शार्पपेक्षा चांगले स्पष्ट केलेले नाही. त्यांच्या"डिक्टेटरशिप टू डेमोक्रसी" या उत्कृष्ट ग्रंथात, शार्प यांनी प्रतीकात्मक अवज्ञा, संप, असहकार आणि संप्रेषण नेटवर्कच्या धोरणात्मक वापराद्वारे विकेंद्रित चळवळी कशा प्रकारे राजवटीला कमकुवत करू शकतात याचे वर्णन केले आहे.

जिथे सोशल मीडिया आहे तिथे ही प्रक्रिया जलद आहे. जेव्हा सोशल मीडिया ब्लॉक केला जातो तेव्हा विकेंद्रित चळवळी अनेकदा डार्क नेटसारख्या एन्क्रिप्टेड चॅनेलद्वारे वाढतात. २०२४ च्या बांगलादेश आंदोलनाने विद्यार्थी चळवळ किती लवकर राष्ट्रीय संकटात बदलू शकते आणि तीव्र दडपशाहीमुळे समस्या किती बिकट होऊ शकते याचा स्पष्ट इशारा दिला होता.

नेपाळमधील सध्याच्या अशांततेकडे या पार्श्वभूमीवर पाहिले पाहिजे. नेपाळने २६ सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मवर बंदी घातली होती. बंडखोरीने ग्रासलेल्या देशात, शहरी जमावांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी लष्कराचा वापर करणे देखील मूर्खपणाचे होते. यामुळे सुरक्षा दलांपासून दूर जाण्याचा, निदर्शकांना बळकटी देण्याचा आणि कधीही न भरणाऱ्या जखमा मागे सोडण्याचा धोका आहे.

बळाचा वापर करण्याऐवजी, विश्वास निर्माण करणे, रोजगार आणि शिक्षणाची विश्वासार्ह आश्वासने आणि सुधारणांची स्पष्ट योजना हे स्थिरता आणण्याचे प्रभावी मार्ग असतील. अशा परिस्थितीत भारताने काय करावे?

उत्तराचे दोन पैलू आहेत - शहाणपण आणि तयारी. कोणताही लष्करी किंवा राजकीय हस्तक्षेप नसावा, कारण त्याचा फायदा सर्व पक्षांना होईल. असे केल्याने नेपाळी राजकारण अशा टप्प्यात ढकलले जाईल ज्यावर नियंत्रण ठेवणे कठीण होईल.

आपण नेपाळमधील आपल्या नागरिकांसाठी जलद कॉन्सुलर सेवा सुनिश्चित करू शकतो. आपण सीमावर्ती राज्यांमध्ये आकस्मिक तयारी कडक करू शकतो. नेपाळी नागरी, आणि सुरक्षा अधिकाऱ्यांशी संवाद मार्ग खुले ठेवू शकतो. नेपाळी सार्वभौमत्वाचा आदर करणाऱ्या भाषेत आपण सार्वजनिकरित्या संयम बाळगण्याचे आवाहन करू शकतो. चुकीच्या माहितीवर लक्ष ठेवणे आणि त्यांना प्रतिसाद देणे आणि माध्यमांमध्ये कोणताही पक्षपात टाळण हा योग्य मार्ग आहे. संयम हाच सध्याचा सर्वोत्तम नॅरेटिव्ह आहे.

दडपशाही हा अल्पकालीन उपाय आणि दीर्घकालीन चूक आहे. इंटरनेट बंदी किंवा बळाचा वापर निदर्शने एक किंवा दोन दिवसांसाठी शांत करू शकतो, परंतु सत्तेची ताकद चांगल्या नोकऱ्या, विश्वासार्ह पोलिसिंग, स्वतंत्र न्याय आणि शांततापूर्ण तक्रार निवारण यावर अवलंबून असते.

■ ■ ■

नावाड्यांचा नाद सोडा, पोहून समुद्र पार करा

स्वतःचे छत नसणारे दुसऱ्याची जमीन मोजत फिरतात. त्यांचा हाच भ्रम एक दिवस त्यांचा इमला ढासळून टाकतो. ज्याप्रमाणे सोने सुगंधी नसते, उसाला फूल नसते आणि चंदनाला फळ नसते, त्याचप्रमाणे जनतेच्या काठीतही आवाज नसतो.

तूफानों से आंख मिलाओ,
सैलाबों पर वार करो।
मल्लाहों का चक्कर छोड़ो,
तैर के दरिया पार करो।

राहत इंदोरी साहेबांच्या या रचनेलाच कदाचित ध्येय मानून नेपाळच्या युवकांनी केवळ चोवीस तासांत सत्तापालट करून टाकला. आधी श्रीलंका आणि बांगलादेश. आता नेपाळ. संताप प्रत्येक ठिकाणी एकसारखाच होता. देश कोणताही असो, सत्ताधीशांनी हे समजून घेतले पाहिजे की प्रजेचा प्रक्षोभ क्षणार्धात काहीही करू शकतो.

बांगलादेशात जेव्हा बंड झाले तेव्हा नेपाळ खुश होता की त्यांच्याकडे असे काही होणार नाही. वस्तुतः लोक असो की देश, कित्येक जण असे असतात की ज्यांच्या स्वतःच्या घरावर छत नसते, ते दुसऱ्यांच्या पायाखालची जमीन मोजत असतात. त्यांचा हाच भ्रम एक दिवस त्यांचे इमलेही ढासळून टाकतो.

ज्याप्रमाणे सोन्याला सुगंध नसतो, उसाला फूल नसते आणि चंदनाचे फळ नसते, त्याचप्रमाणे जनता जनार्दनाच्या काठीतही आवाज नसतो. वस्तुतः स्वातंत्र्यानंतर भारतात जेवढा विकास झाला आहे तेवढा शेजारी देश करू शकले नाही. या शेजारी देशांत विकासाच्या नावावर केवळ सत्ताधीशांनी स्वतःचे उखळ पांढरे करून घेतले. स्थिर सत्ता या देशांमध्ये एक तर अत्यल्प होती किंवा एकाच सत्ताधीशाने इतके प्रदीर्घ राज्य केले की एका क्षणी लोकांच्या संतापाचे वादळात रूपांतर झाले.

ही गोष्ट वेगळी आहे की, भारतातील गावांची अवस्था अजूनही तेवढी सुधारली नाही जेवढी अपेक्षा करण्यात आली होती. वर्षानुवर्षे निवडणुका होताहेत. कुणी जिंकतंय, कुणी हरतंय. परंतु, फणीश्वरनाथ रेणूंच्या मैला आंचल ते श्रीलाल शुक्लांच्या राग दरबारी पर्यंत गावांच्या हालअपेष्टा अजूनही संपलेल्याच नाहीत.

शहरांत नक्कीच विकासाची धूळ उडाली आणि निश्चितच भरपूर विकासही झाला आहे. पण या विकास आणि नव्या अर्थव्यवस्थेने शहरांच्या बाजारांना चुंबक आणि माणसाला लोखंड बनवून टाकले आहे.

बाजारात खळखळाट आहे. लोकांना आकर्षितही करत आहे. पण लोक भावनाशून्य झाले आहेत. मोबाइल फोनच्या या दुनियेने ई-संपर्काचा परीघ तर खूप वाढवला; पण भेटीगाठी, रुसवेफुगवे, गप्पाछप्पा हे सर्वच इतके मर्यादित झालेय की माणसाला माणूस भेटणेही दुर्लभ झालेय. कुणाकडेच वेळ नाहीये. हे तर सत्य आहे की, तुम्ही मोबाइल खरेदी करू शकता पण नाते नाही. मित्रही नाही. वेळ तर खरेदी करताच येत नाही, जो मोबाइल आणि रील्स पाहण्यात अतिशय वाईटपणे खर्च होतोय.

देश कोणताही असो. सत्ताधीशांना थोडंसं थांबून हा विचार करावा लागेल की, लोकांच्या संतापाला कसे शांत ठेवता येईल. त्यांना कोणत्या प्रकारच्या सुविधा देता येतील. त्यांचं जगणं सोपं करू शकेल असा कोणत्या प्रकारचा विकास त्यांच्या क्षेत्रात करता येईल.

ही गोष्ट सर्वांगीण विकासाची आहे. मोफतच्या योजनांनी काहीही होणार नाही. कारण मोफतच्या योजना फक्त एक प्रकार निवडणुका जिंकण्याचा उपक्रम आहे. बाकी काही नाही. प्रत्यक्षात भारतात भस्मासुराप्रमाणे वाढणाऱ्या निवडणूक खर्चाने पूर्ण यंत्रणा, पूर्ण पायाला भयंकरपणे तोडून-फोडून टाकले आहे.

हा खर्च कमी करण्याचे एखादे तंत्र नेत्यांनी विकसित करावे. प्रस्थापित करावे. एक काळ होता जेव्हा पंडित द्वारकाप्रसाद मिश्र यांची निवड शून्य किंवा रद्द करण्यात आली होती. कारण त्यांनी त्यांच्या निवडणुकीत मर्यादेपेक्षा एक रुपया जास्त खर्च केला होता!

आता असे काही होत नाही. उमेदवार कुणीही असो, बेसुमार उधळपट्टी होते. पैसा पाण्यासारखा वाहवला जातो. पण निवडणूक आयोगाकडे खर्चाच्या मर्यादेत बसवून हिशेब सादर होतो. आयोगही त्यावर समाधान मानून गप्प बसून जातो. तळापर्यंत जाऊन निगराणी-तपासणीची कोणतीही प्रक्रियाच नाही. असली तरी कुणीही हा त्रास घेऊ इच्छित नाही.

लवकरच बिहारमध्ये हेच होणार आहे. एकीकडे माता गंगेचे पाणी वाहत राहील, दुसरीकडे बिहारच्या जमिनीवर पैशांचा महापूर येईल. या पुरात अनेक लोक डुबक्या घेतील आणि त्यापेक्षा कित्येक पटीने जास्त लोक वाहून जातील. बिहारच्या सामान्य माणसाची अवस्था तर गुलजार साहेबांनी संग्रहित केलेल्या पुस्तकातील ही कविता खूप अचूकपणे सांगते....

गंगा मैया आई थीं मेहमान बनकर ...
कुटिया में रहकर गई
मायके आई लड़की की तरह ...
चारों दीवारों पर नाचीं
खाली हाथ अब जातीं कैसे?
खैर से, पत्नी बची है
दीवार चूरा हो गई ... चूल्हा बुझ गया
जो था, नहीं था, सब गया...
परसाद में पलकों के नीचे
चार कतरे रख गई है पानी के!"

■ ■ ■

फिरकीचा जादूगार शेन वॉर्न

फिरकीचा जादुगार शेन वॉर्न याची परवा जयंती झाली. साडेतीन वर्षापूर्वी (४ मार्च २०२२) रोजी क्रिकेट विश्वाला धक्का देणारी बातमी आली आणि या बातमीने संपूर्ण क्रिकेट विश्वावर शोककळा पसरली. ही बातमी होती फिरकीचा जादूगार ऑस्ट्रेलियाचा महान लेग स्पिनर शेन वॉर्न यांच्या निधनाची.

शेन वॉर्नच्या आकस्मिक निधनाची बातमी क्रिकेट रसिक पचवू शकले नाही. अनेकांचा या बातमीवर विश्वास बसत नव्हता. शेन वॉर्न असा अकाली निघून गेल्याने क्रिकेट विश्वाला जबर धक्का बसला. शेन वॉर्न जाऊन आज साडेतीन वर्ष झाली तरी या धक्क्यातून क्रिकेट रसिक अजूनही सावरू शकले नाही. वयाच्या अवघ्या ५२ व्या वर्षी या महान गोलंदाजाने जगाचा निरोप घेतला. शेन वॉर्न हा केवळ ऑस्ट्रेलियाचाच नाही तर जगातला सर्वोत्तम फिरकी गोलंदाज होता. आपल्या फिरकीच्या तालावर त्याने जगातील सर्वच दिग्गज फलंदाजांना नाचवले. जवळपास वीस वर्ष त्याने आपल्या फिरकीच्या बळावर क्रिकेट विश्वावर राज्य केले.

१३ सप्टेंबर १९६९ रोजी ऑस्ट्रेलियाच्या फॉन्टरी गली येथे जन्मलेल्या शेन वॉर्नने जेंव्हा फिरकी गोलंदाजी करण्याचा निर्णय घेतला तेंव्हा त्याला सर्वांनी वेड्यात काढले कारण ऑस्ट्रेलिया म्हणजे वेगवान गोलंदाजांची भूमी. खेळपट्ट्या वेगवान त्यामुळे तिथे त्याची फिरकी चालणार नाही असेच सर्वांचे मत होते. अनेकांनी त्याला फिरकी गोलंदाजी न करण्याचा सल्ला दिला, मात्र त्याने कोणाचेही ऐकले नाही. तो आपल्या निर्णयावर ठाम राहिला.

श्याम ठाणेदार
दौंड. जिल्हा पुणे.
९९२२५४६२९५

देशांतर्गत क्रिकेटमध्ये त्याने चमकदार कामगिरी करून निवड समितीचे लक्ष वेधले. सातत्याने चांगली गोलंदाजी केल्याने अखेर त्याला ऑस्ट्रेलियाच्या मुख्य संघात प्रवेश मिळाला. १९९२ साली त्याने भारताविरुद्धच त्याने आपली पहिली कसोटी खेळली. मात्र या कसोटीत त्याला विशेष काही करता आले नाही. भारताच्या फलंदाजांनी त्याची गोलंदाजी लीलिया खेळून काढली.

याच कसोटीत भारताचा सलामीवीर रवी शास्त्रीने द्विशतक केले. पहिल्या कसोटीत विशेष काही करता न आल्याने त्याच्यावर टीकाही झाली. तो आंतरराष्ट्रीय स्तरावर यशस्वी होणार नाही असाही तर्क अनेकांनी काढला मात्र त्याने हार मानली नाही. टिकाकारांकडे दुर्लक्ष केले आणि आपल्या गोलंदाजीवर लक्ष केंद्रित केले. त्याचे फळ त्याला लवकरच मिळाले.

इंग्लंड विरुद्धच्या प्रतिष्ठेच्या एशेस मालिकेत त्याने इंग्लंडच्या फलंदाजांना सलो की पळो करून सोडले. आपल्या फिरकीच्या बळावर त्याने ही मालिका ऑस्ट्रेलियाला एकहाती जिंकून दिली. इंग्लंड फलंदाजांना शेन वॉर्नची फिरकी समजलीच नाही. इंग्लंड फलंदाजांना शेन वॉर्नने अक्षरशः मामा बनवले. याच मालिकेत शेन वॉर्नने असा चेंडू टाकला की ज्याने फलंदाजच नव्हे तर क्रिकेट विश्वच अचंबित झाले.

शेन वॉर्नने इंग्लंडच्या माईक गाटिंगला ऑफ साईडला चेंडू टाकला. गाटिंगला वाटले की चेंडू ऑफ स्टंपच्या बाहेर असल्याने तो वाईड ठरेल म्हणून त्याने तो सोडून दिला मात्र चेंडूने अचानक १८० अंशात वळून चक्क गाटिंगचा लेग स्टंपवर धडकला. या चेंडूने केवळ फलंदाजच नव्हे तर क्रिकेट विश्वच हादरून गेले.

असा चेंडू यापूर्वी क्रिकेट विश्वात कोणत्याची गोलंदाजाने टाकला नव्हता म्हणूनच या चेंडूला बॉल ऑफ सेंच्युरी असे म्हणतात. न भूतो न भविष्यती असा तो चेंडू होता. १९९३ साली शेन वॉर्नने हा स्वप्नवत चेंडू टाकला. आज इतक्या वर्षानंतरही हा चेंडू क्रिकेट रसिकांच्या स्मरणात आहे.

शेन वॉर्नची गोलंदाजीची शैली अनोखी होती. या अनोख्या शैलीनेच त्याने १४५ कसोटीत ७०८ बळी घेतले. त्यातील ४४८ बळी हे ऑस्ट्रेलिया आणि इंग्लंडमध्ये घेतले. येथे एक लक्षात घ्यावे लागेल की या दोन्ही देशातील खेळपट्ट्या वेगवान गोलंदाजीसाठी पोषक असतात. वेगवान खेळपट्ट्यांवर इतके बळी मिळवणे ही अनन्यसाधारण गोष्ट आहे.

त्याने १४५ कसोटीत खेळताना ३७ वेळा एका डावात ५ किंवा त्यापेक्षा अधिक बळी घेतले आहेत तर तर कसोटीत १० किंवा १० पेक्षा अधिक बळी त्याने १० वेळा घेतले आहेत. इतकेच नाही तर त्याने १९४ एकदिवसीय सामन्यात २९३ बळी घेतले आहेत. १९९९ साली इंग्लंडमध्ये झालेला विश्वचषक ऑस्ट्रेलियाने शेन वॉर्नच्या फिरकीच्या बळावरच जिंकला होता.

शेन वॉर्नने जगभरातील दिग्गज फलंदाजांना आपल्या फिरकीच्या तालावर अक्षरशः नाचवले. जगातील सर्वच देशात त्याने अप्रतिम कामगिरी करीत बळी मिळवले मात्र त्याला भारतात म्हणावे तसे यश मिळाले नाही. सचिन आणि वॉर्न यांचे क्रिकेट मैदानावरील द्वंद्व क्रिकेट रसिकांसाठी पर्वणी ठरायचे.

सचिनला बाद करण्यासाठी वॉर्न जंग जंग पछडायचा मात्र त्याला त्यात यश मिळायचे नाही. शारजात झालेल्या मालिकेत सचिनने वॉर्नची चांगलीच पिटाई केली तेंव्हा सचिन मला स्वप्नातही दिसतो अशी कबुली त्याने दिली होती.

मैदानावर हे दोन महान खेळाडू एकमेकांसमोर उभे ठाकत असले तरी मैदानाबाहेर मात्र हे दोघे एकमेकांचे जिवलग मित्र होते. १९९० ते २०१० असे वीस वर्ष ऑस्ट्रेलियाने क्रिकेट विश्वावर एकहाती हुकूमत गाजवली त्यात शेन वॉर्नचा मोठा वाटा होता.

निवृत्तीनंतर शेन वॉर्नने समालोचन केले. २००८ साली आयपीएलचा पहिले सत्र पार पडले. या पहिल्या सत्रात शेन वॉर्न राजस्थान रॉयल्स या संघाचा कर्णधार होता. विशेष म्हणजे या संघात शेन वॉर्न वगळता एकही स्टार खेळाडू नव्हता. या संघात तरुण आणि नवख्या खेळाडूंचा भरणा होता तरीही शेन वॉर्नने आपल्या चतुरस्त्र गोलंदाजीने आणि नेतृत्व गुणाने राजस्थान रॉयल्स ला विजेतेपद मिळवून दिले.

शेन वॉर्नच्या मृत्यू नंतर क्रिकेट विश्वाची मोठी हानी झाली. त्याच्या सारखा महान फिरकी गोलंदाज पुन्हा होणार नाही. फिरकीचा जादूगार शेन वॉर्नला जयंतीदिनी विनम्र अभिवादन!

■ ■ ■

नजरेत भरणारी सोनम

सोनम बाजवा ही पंजाबी आणि हिंदी चित्रपटसृष्टीतील लोकप्रिय अभिनेत्री आणि मॉडेल आहे. २०१२ मध्ये तिने फेमिना मिस इंडिया स्पर्धेत भाग घेतला आणि तिथूनच तिच्या करिअरला दिशा मिळाली. २०१३ मध्ये आलेल्या 'बेस्ट ऑफ लक' या पंजाबी चित्रपटातून तिने पदार्पण केले. पुढे पंजाब १९८४, निक्का झैलदार, कॅरी ऑन जट्टा २, शड्डा यासारख्या हिट चित्रपटांमुळे ती प्रेक्षकांच्या मनात घर करू लागली. ग्लॅमरस लूक, सुंदर डान्स स्टाईल आणि नैसर्गिक अभिनय यामुळे तिला विशेष ओळख मिळाली. लवकरच सोनमने हिंदी चित्रपटातही प्रवेश केला. 'स्ट्रीट डान्सर २-३डी'मध्ये ती झळकली होती. तिने अनेक लोकप्रिय म्युझिक व्हिडिओंमध्येही काम केले आहे. आज ती पंजाबच्या टॉप हिरोईनपैकी एक मानली जाते. साधेपणा, मेहनत आणि प्रेक्षकांशी जोडणारी अभिनयशैली हा तिच्या यशाचा मुख्य आधार आहे.

निर्माता साजिद नाडियादवाला यांच्या 'बागी ४'मध्ये सोनमने मुख्य भूमिका साकारली आहे. या चित्रपटातल्या 'अकेली लैला' या गाण्यात तिने बहार उडवून दिली आहे. टायगर श्रॉफबरोबरची तिची केमिस्ट्री मस्त जुळली आहे. आता हा चित्रपट तिच्या कारकिर्दीत यशाचे माप घालेल का हे पहायचे.

पुन्हा एकदा पल्लवी जोशी...

बहुचर्चित 'बेंगॉल फाइल्स' हा विवेक अग्निहोत्री दिगदर्शित, मिथुन चक्रवर्ती, अनुपम खेर, पल्लवी जोशी आणि दर्शन कुमार यांच्या प्रमुख भूमिका असलेला ऐतिहासिक राजकीय चित्रपट सध्या प्रेक्षकांचे लक्ष वेधतो आहे. या चित्रपटात पल्लवी जोशींनी 'माता भारती' ही अत्यंत महत्वाची भूमिका साकारली आहे. वयस्कर दिसणे आणि ती भूमिका करणे खरोखरीच कठीण आहे, असा अनुभव त्यांनी सांगितला.

पल्लवी जोशींची संपूर्ण कारकीर्द आणि चित्रपट प्रवास प्रेरणादायी आहे. त्यांनी कारकिर्दीत कठीण काळही पाहिला. 'माझ्यासाठी चित्रपट ही शिल्पकला, चित्रकला अशा इतर कलांसारखीच कला आहे. ते करमणुकीचे साधन नाही. ही कला सादर करताना त्यात भारतीयत्व दिसायला हवे.' असे अभिनेत्री-निर्माती पल्लवी जोशी म्हणतात.

ताश्कंद फाइल्स, काश्मीर फाइल्स या चित्रपटांनंतर आता 'बेंगॉल फाइल्स' प्रदर्शित होतो आहे त्यासंदर्भात त्या बोलत होत्या.

सुमारे ५० वर्षे त्या मनोरंजनक्षेत्रात काम करत आहेत. हिंदी आणि मराठी मालिका, रंगमंच आणि चित्रपट या सर्वच माध्यम ातून त्यांनी कामे केली आहेत. झालेली टीका, चित्रपटांसाठी केलं जाणारं संशोधन याविषयी त्या मनमोकळेपणाने बोलल्या. पल्लवी जोशी म्हणतात की त्या इतिहासाच्या विद्यार्थिनी आहेत.

आपला इतिहास जाणून त्यात खोलवर जाऊन संशोधन करणे हा त्यांचा आवडीचा विषय आहे. त्यांचे पती विवेक अग्निहोत्री यांनादेखील संशोधांनाची आवड आहे. 'बेंगॉल फाइल्स'साठी त्यांनी चार वर्ष संशोधन केले आहे. माहीत नसलेला इतिहास प्रेक्षकांपर्यंत प्रभावीपणे पोचवण्यासाठी या माध्यम ाचा वापर नक्कीच करायला हवा' असे पल्लवी म्हणतात.

हुरहूर लावणारी एक्झिट

ऐन गणेशउत्सवाच्या धामधुमीत दोन दिग्गज कलाकारांच्या निधनामुळे मराठी मनोरंजन विश्वावर शोककळा पसरली. लोकप्रिय अभिनेत्री प्रिया मराठे हिने वयाच्या ३८ व्या वर्षी अखेरचा श्वास घेतला. कर्करोगाशी झुंज अपयशी ठरल्याने तिची प्राणज्योत मालवली. सुप्रसिध्द अभिनेते श्रीकांत मोघे यांची सून आणि शंतनू मोघेची पत्नी असणारी प्रिया मराठीसह हिंदी मनोरंजन विश्वातील लोकप्रिय अभिनेत्री होती. चार दिवस सासूचे, या सुखांनो या, पवित्र रिश्ता, बडे अच्छे लगते है अशा मालिकांमध्ये तिने महत्त्वाची भूमिका बजावली होती. गेल्या दोन-अडीच वर्षांपासून ती कर्करोगाशी झुंज देत होती. 'तुझेच मी गीत गात आहे' ही तिची अखेरची मालिका तर 'अ परफेक्ट मर्डर' हे शेवटचे नाटक ठरले.

'चिमणराव' मालिकेतील गुंड्याभाऊ या भूमिकेमुळे खऱ्या अर्थाने लोकप्रिय झालेले अभिनेते बाळ कर्वे यांचे २८ ऑगस्ट या दिवशी वयाच्या ९५ व्या वर्षी निधन झाले. मूळचे इंजिनीअर असलेले बाळ कर्वे अभिनयाच्या आवडीमुळे या क्षेत्रात आले. सूर्याची पिल्ले, रथचक्र, तांदूळ निवडता निवडता, मनोमनी, कुसुम मनोहर लेले, आई रिटायर होतेय अशा अनेक नाटकांमध्ये त्यांनी काम केले होते. प्रपंच, राधा ही बावरी, वहिनीसाहेब, स्वामी, उंच माझा झोका या मालिकांम धील बाळ कर्वे यांच्या भूमिका लोकप्रिय झाल्या होत्या. गोडीगुलाबी, जैत रे जैत, सुंदरा सातारकर, चांदोबा चांदोबा भागलास का, चटक चांदणी अशा चित्रपटांमध्ये त्यांनी केलेल्या भूमिका विशेष गाजल्या. उत्कृष्ट अभिनय, मराठी भाषेवरील प्रभुत्व, नम्र स्वभाव, सहकलाकारांबरोबरची मैत्री अशा गुणांमुळे बाळ कर्वे ओळखले जात असत.

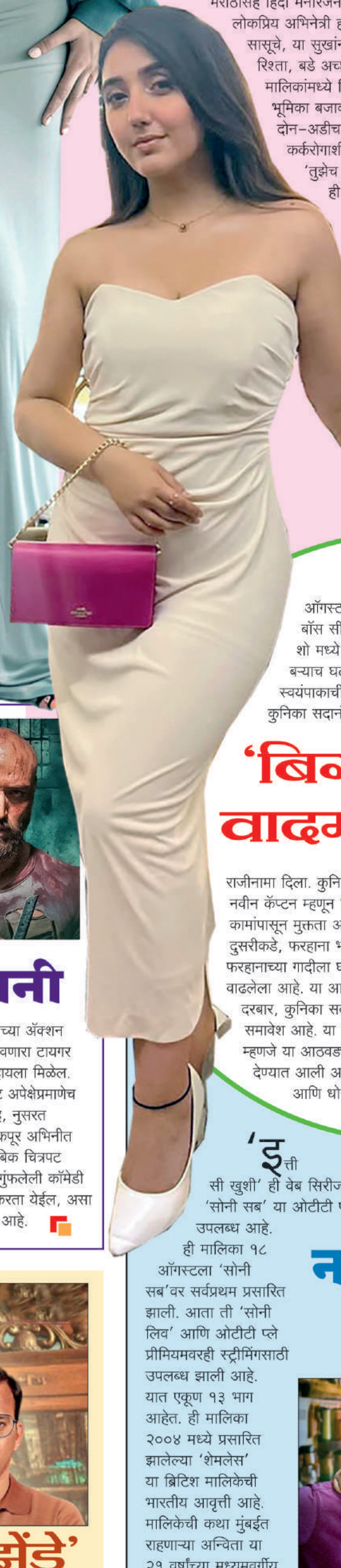

'बिग बॉस'मध्ये वादमालिका सुरू!

२४ ऑगस्टपासून सलमान खान संचलित 'बिग बॉस सीझन १९' हा शो प्रसारित होत आहे. या शो मध्ये अलिकडच्या एपिसोडमध्ये ताण वाढवणाऱ्या बऱ्याच घटना घडल्या. 'असेच चालू राहिले तर मी आता स्वयंपाकाची जबाबदारी घेणार नाही. तुम्हीच ठरवा.' असे सांगून कुनिका सदानंदने इतर स्पर्धकांच्या टीकेमुळे आणि दबावामुळे कॅप्टन्सीचा राजीनामा दिला. कुनिकाच्या राजीनाम्यानंतर घरातील सदस्यांनी आश्नूर कौरला नवीन कॅप्टन म्हणून निवडले. कॅप्टन्सीमुळे तिला नामनिर्देशनापासून सूट, घरातील कामांपासून मुक्तता आणि इतर सदस्यांना शिक्षा देण्याचा अधिकार मिळाला आहे. दुसरीकडे, फरहाना भट आणि बसीर अली यांच्यात झालेल्या वादामुळे बसीरने फरहानाच्या गादीला घराबाहेर ओढून नेलेले दिसले. त्यामुळे घरात तणाव वाढलेला आहे. या आठवड्यातील नॉमिनेशन टास्कमध्ये मृदुल तिवारी, अवेज दरबार, कुनिका सदानंद, तान्या मित्तल आणि आमल मलिक यांचा समावेश आहे. या टास्कमुळे घरात तणाव निर्माण झाला आहे. विशेष म्हणजे या आठवड्यात 'रूम ऑफ फेथ' नावाची नवी सुविधा देण्यात आली आहे. त्यामुळे घरातील सदस्यांना भावनिक आणि धोरणात्मक आव्हानांचा सामना करावा लागेल.

नव्या चित्रपटांची मेजवानी

वेगवेगळ्या धाटणीचे चार चित्रपट सध्या विशेष चर्चेत आहेत. बेंगॉल फाइल्स, बागी ४, उफ ये सियाप्पा आणि इन्स्पेक्टर झेंडे असे चार चित्रपट सध्या तिकिट खिडकीवर प्रेक्षकांचा कौल आजमावत आहेत. या चार चित्रपटांपैकी कोणत्या चित्रपटाला प्रेक्षक न्याय देतात ही बाब चित्रपटविश्वासाठी नक्कीच उत्सुकतेची ठरणार आहे.

'द काश्मीर फाइल्स' आणि 'द ताश्कंद फाइल्स'नंतर विवेक अग्निहोत्रींचा नवा चित्रपट रसिकांपुढे आहे. आधी या चित्रपटाचं नाव 'द दिल्ली फाइल्स' असं होतं मात्र, या चित्रपटाचं नाव बदलून आता 'द बंगाल फाइल्स : राईट टू लाईफ' असं करण्यात आलं आहे. प्रेक्षकांच्या भावना लक्षात घेऊन या चित्रपटाचं नाव बदलण्याचा निर्णय निर्मात्यांनी घेतला. हा चित्रपट फाळणीपूर्वी भारतात घडलेल्या भीषण सांप्रदायिक दंगलींवर आधारित आहे.

टायगर श्रॉफ, संजय दत्त, सोनम बाजवा या दमदार अभिनेत्यांच्या अभिनयाने नटलेला 'बागी ४' या चित्रपटाचीही सध्या हवा आहे. हरनाज संधू या अभिनेत्यासाठी हा पदार्पणाचा चित्रपट आहे. आपल्या प्रेमासाठी आणि न्यायासाठी जगभरातील शत्रूंचा सामना करणारा आणि त्याच्या ॲक्शन कौशल्यांनी गुन्हेगारांना धडा शिकवणारा टायगर श्रॉफ या चित्रपटात चाहत्यांना पहायला मिळेल.

'उफ ये सियाप्पा' हा चित्रपट अपेक्षेप्रमाणेच विनोदी असणार आहे. सोहम शाह, नुसरत भरुचा, नोरा फतेही आणि उमर कपूर अभिनीत हा कॉमेडी-थ्रिलर आहे. हा कौटुंबिक चित्रपट असून प्रेमकथा आणि त्याभोवती गुंफलेली कॉमेडी थ्रिलर असे या चित्रपटाचे वर्णन करता येईल, असा दिग्दर्शक जी. अशोक यांचा दावा आहे.

नक्की पाहण्याजोगी 'इत्ती सी खुशी'

'इत्ती सी खुशी' ही वेब सिरीज सध्या 'सोनी सब' या ओटीटी प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध आहे.

ही मालिका १८ ऑगस्टला 'सोनी सब'वर सर्वप्रथम प्रसारित झाली. आता ती 'सोनी लिव' आणि ओटीटी प्ले प्रीमियमवरही स्ट्रीमिंगसाठी उपलब्ध झाली आहे. यात एकूण १३ भाग आहेत. ही मालिका २००४ मध्ये प्रसारित झालेल्या 'शेमलेस' या ब्रिटिश मालिकेची भारतीय आवृत्ती आहे. मालिकेची कथा मुंबईत राहणाऱ्या अन्विता या २१ वर्षांच्या मध्यमवर्गीय मुलीभोवती फिरते. आईच्या अनुपस्थितीत ती आपल्या पाच लहान भावंडांची काळजी घेते, मद्यपान करणाऱ्या वडिलांशी संघर्ष करते आणि स्वतःच्या स्वप्नांचा त्याग करून कुटुंबाच्या जबाबदाऱ्या पेलते. अन्विता दिवेकरच्या मुख्य भूमिकेत सुम्बुल तौकीर खान या अभिनेत्रीने रंग भरले आहेत तर अन्विताच्या प्रियकराचे काम राजत वर्माने केले आहे. विशेष म्हणजे या मालिकेला १० पैकी ९ रेटिंग मिळाले असून ही एक भावनिक आणि कौटुंबिक दृष्टिकोनातून रंगतदार मालिका ठरत आहे.

सत्यघटनेवर आधारित 'इन्स्पेक्टर झेंडे'

'इन्स्पेक्टर झेंडे' हा चित्रपट सत्यघटनेवर आधारित आहे. मुंबई पोलिस अधिकारी मधुकर झेंडे यांनी कुख्यात गुन्हेगार चार्ल्स सोभराज याला दोन वेळा अटक केली होती. त्यावर बेतलेली या चित्रपटाची कथा त्यांच्या आणि गुन्हेगाराच्या शह-काटशहाच्या पाठलागावर आधारलेली आहे. थरार, तपास आणि गुन्हेगाराला फसवण्यासाठी केलेले बुद्धीचे डावपेच यामुळे हा चित्रपट वेगळा ठरतो. चित्रपटाचा टोन कॉमेडी-थ्रिलर प्रकारातला आहे. त्यात थरार आहेच, शिवाय हलकाफुलका विनोदी रंगही आहे. या चित्रपटात मनोज बाजपेयी यांनी इंस्पेक्टर म धुकर झेंडे यांची दमदार भूमिका केली आहे. चार्ल्स सोभराजच्या भूमिकेत जिम सार्भ आहे. याशिवाय सचिन खेडेकर, गिरीजा ओक, भालचंद्र कदम, हरीश दुधडे यासारखे कलाकार महत्त्वाच्या भूमि केत दिसतात. चित्रपटाचे दिग्दर्शन आणि लेखन चिन्मय मांडलेकर यांनी केले आहे. निर्मिती जय शेवकर्माणी आणि ओम राऊत यांनी पेलली आहे. हा चित्रपट 'नेटफ्लिक्स'वर प्रदर्शित होणार आहे. यामुळे तो जागतिक प्रेक्षकांपर्यंत थेट पोहोचेल.